

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ปริญญาานิพนธ์
ของ
นภัสวรรณ ชื่นฤดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2550

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ปริญญาานิพนธ์

ของ

นภัศวรณ ชื่นฤดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ของ
นภัศวรณ ชื่นฤดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ พัฒนาปัญญาแล้ว ยังได้รับการหล่อหลอมคุณค่าแห่งจิตใจ คุณธรรม แบบอย่างที่ดีงาม ความรัก ความเอื้ออาทร นับเป็นมรดกประสพการณ์ที่สูงค่าในความทรงจำ

ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ปริญญาโท รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความรัก ห่วงใยและ เอาใจใส่ อย่างดีมาตลอด

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลลาชีวะ กรรมการสอบปริญญาโท ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปริญญาโทฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ อาจารย์สุทธภา ชาติประดิษฐ์ อาจารย์รุ่งรวี กนกบุญย์ศรี อาจารย์จิรวรรณ กาละดี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ บาทหลวง ดร.วิวัฒน์ แพร์สิริ ผู้สนับสนุนและจุดประกายแห่งการเรียนรู้ ขอกราบขอบพระคุณซิสเตอร์ ดร.ชวลา เวชยันต์ ผู้บริหารโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา ที่ได้กรุณาให้โอกาสและให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณเพื่อนครู โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษาทุกท่านและนักเรียนระดับอนุบาล 3 ที่คอยเป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ตลอดจนประสบการณ์อันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำปริญญาโทฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ ฯพณฯ พระคาร์ดินัลไมเกิ้ลมิชัย กิจบุญชู คุณพ่อชาญ คุณแม่จรรยา ชวลิตเสวี ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมเลี้ยงดู และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

นภัสวรรณ ชื่นฤดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในประเทศ	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	82
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
ความมุ่งหมายของการวิจัย	82
ความสำคัญของการวิจัย	82
ขอบเขตของการวิจัย	82
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	83
ตัวแปรที่ศึกษา	83
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
วิธีดำเนินการวิจัย	84
การประมวลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	85
สรุปผลการวิจัย	86
อภิปรายผล	88
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	90
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	91
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	91
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	100
ภาคผนวก ก	101
ภาคผนวก ข	103
ภาคผนวก ค	125
ภาคผนวก ง	158
ภาคผนวก จ	183
ประวัติผู้วิจัย	184

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์	27
2 กรอบแนวคิดทฤษฎีใหม่กับการประยุกต์ทางการศึกษา	44
3 กรอบแสดงลักษณะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	56

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

บทคัดย่อ
ของ
นภัสวรรณ ชื่นฤดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2550

นภัสวรรณ ชื่นฤดี. (2550). การพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาการพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่มุ่งให้เด็กเกิดคุณลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ คือ การบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนหญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 35 คน ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้สาระจากการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 35 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดประสบการณ์เชื่อมโยงกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง แบบบันทึกและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง การอภิปรายวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบันทึกสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนจากกลุ่มตัวอย่างขณะทำกิจกรรม และผู้วิจัยจะดำเนินการไต่ตรองสาระการเรียนรู้ที่บันทึกในแต่ละครั้ง เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแผนการจัดประสบการณ์ที่มุ่งให้เด็กเกิดคุณลักษณะ 3 ประการ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า

สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน สร้างพื้นฐานคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด

1. คุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา เด็กเลือกบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อตนเอง สามารถรับประทานอาหารไทย ขนมไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานของภูมิปัญญาไทยได้ มีแนวคิดในการผลิตและบริโภคสิ่งที่ตนเองผลิต เป็นการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2. คุณลักษณะด้านการพึ่งพาตนเอง เด็กมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ จนสำเร็จ ดูแลรักษาความสะอาดบริเวณที่ทำกิจกรรม เก็บเครื่องมือ เครื่องใช้เข้าที่ได้เรียบร้อยด้วยตนเองหลังการเล่นและการใช้งาน

3. คุณลักษณะด้านการประหยัด เด็กมีความระมัดระวังในการใช้สื่อ - อุปกรณ์ เพื่อไม่ให้เกิดการเสียหาย สามารถใช้วัสดุ - อุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น นำวัสดุมาประดิษฐ์ของใช้ได้ มีความพอประมาณในการกิน การใช้ซึ่งสาระการเรียนรู้ตามคุณลักษณะพื้นฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง เมื่อวิเคราะห์ด้วยกรอบของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สาระที่เกิดขึ้นครอบคลุมหลักสูตรส่งเสริมให้เด็กเกิดพัฒนาการโดยองค์รวมทั้งทางด้านร่างกาย คือ ความแข็งแรง ความยืดหยุ่น การทำงานประสานสัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อเล็ก - กล้ามเนื้อใหญ่ ด้านจิตใจ - อารมณ์ เด็กเกิดความสุขในการปฏิบัติกิจกรรม การแสดงออกอย่างอิสระ ด้านสังคม เด็กเรียนรู้การทำงานกลุ่ม การเรียนรู้การอยู่ร่วมกันบนวิถีทางประชาธิปไตยและการแบ่งปันประสบการณ์วิถีไทยของตนเอง ด้านสติปัญญา เด็กเกิดกระบวนการคิด พิจารณา ไตร่ตรอง เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีเหตุผล ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ ด้านคุณธรรม - จริยธรรม เด็กรู้จักโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อแบ่งปัน ชยัน อดทน และซื่อสัตย์ ซึ่งการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้สามารถปูพื้นฐานได้ตั้งแต่ปฐมวัย โดยเริ่มจากสิ่งที่เด็กสามารถปฏิบัติได้ตามวัย การดูแลเอาใจใส่และความร่วมมือในการพัฒนาเด็กให้ดำเนินไปในเรื่องเดียวกันของครูและผู้ปกครอง และต้องส่งเสริมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

DEVELOPING LEARNING CONTENT UPON SUFFICIENCY ECONOMY IN EARLY
CHILDHOOD CLASSROOM

AN ABSTRACT

BY

NAPATSAWAN CHUENRERDEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

May 2007

Napatsawan Chuenrerdee. (2007). *Developing Learning Content upon Sufficiency*

Economy in Early Childhood Classroom. Master thesis (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor Committee : Dr.Suchinda Kajonrungsilp, Assoc.Prof.Chusri Wongratana.

This action research was purposed to study the development of young children learning content based on His Majesty's Philosophy of Sufficiency Economy. It aimed to create 3 basic characteristics of children, namely ; wise consumers, self – reliance and saving

The sample used in this study were 35 girls, 5 to 6 years, in Kindergarten 3, the first semester of the 2006 academic year in Assumption Suksa School, Bangkok. The study on learning content upon sufficiency economy was conducted for 9 weeks, 5 days per week and 35 minutes a day.

The research instruments consisted of activity plans which linked with Philosophy of Sufficiency Economy and the National Early Childhood Curriculum B.E. 2546, learning content documenting form, and learning content documenting analysis form. The researcher would be considered to adapt the activity plans which lead children to 3 characters follow the philosophy of Sufficiency Economy. The learning content which occurred in the class while the samples were doing activities was documented. Finally, the researcher analysed the documented learning content based on the philosophy of sufficiency economy and Nation Early Childhood Education Curriculum frame.

Along the experimentation time, learning content in the subject classroom occurred both subject content and 3 basic characteristics of sufficiency economy : wise consumers, self - reliance and saving. The young children for this research behaved that 3 basic characteristics as follow ;

1. Wise consumers characteristics : Children consumed useful foods, manipulating material and gained value of the consumed objects cognitively. For example, children changed eating habit to be able to eat Thai food, Thai desserts which were rooted of Thai wisdom. They also demonstrated creating the things that they wanted to use

by themselves. These behaviors were the one basic characteristic upon the philosophy of Sufficiency Economy.

2. Self - reliance characteristics : the sample group children gained more responsibility for their assignments. They participated and assisted each other in practical work until it finished. They cooperated in area cleaning after each activity. They also put things back to the places by themselves when the learning experience was over.

3. Saving characteristics : They expressed their caution of using equipment and material as well as carefully in saving materials during the activities. They learned to reuse material in making their creative work. They also displayed less greedily in both eating and gathering toys.

The learning content from this study also were analysed according to the frame of National Early Childhood Education Curriculum B.E. 2546. It revealed that the learning content from this study could linked with the curriculum. It happened covering courses and promoted young children to develop their bodies like strength, flexibility and coordination of muscle and senses. They worked as well for mental development. They showed both of thinking skill and independent acting. For social development, they knew how to work in group, learned to live together on the way of democracy and also sharing their own Thai life style. The result covered cognitive development as well. The children assessed in learning process of thinking, they practiced considering, reasoning, reflecting and data collecting during learning activities. They also demonstrated the curiosity of continuing learning to search and construct their knowledge according to their interesting. For the morality development, children gained their behaviors in kindly, sharing, working hard, patient and honesty. All these learning showed that the 3 basic characteristics of sufficiency economy could be founded since early year based on the developmental appropriate learning environment. The result could be sustain upon the collaboration between family and school toward the same direction.

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คือ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียน คิดเป็น วิเคราะห์เป็น และสร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และเต็มตามศักยภาพแห่งตน ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 24 ซึ่งเกี่ยวข้องกับสาระในกระบวนการเรียนรู้ที่ครูและสถานศึกษา จะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้นการท่องจำ ทำตาม โดยมีครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ : บทนำ) ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษา จึงเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการศึกษา ดังนี้ “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง และพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆด้าน สังคม และบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพที่สามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด”(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : ปกใน)

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ให้เห็นคนไทยทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเพราะการศึกษาเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เพื่อช่วยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสามารถใช้ความรู้และสติปัญญาของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเป็นสิ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานและพัฒนางาน (ทศนา แฉมมณี. 2545 : 32) ดังความหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ความว่า การศึกษาหมายความว่า “กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 2) การศึกษาในฐานะกลไกพื้นฐาน

ของการพัฒนาคน จึงเป็นสิ่งที่สังคมหวังพึ่งพาให้เป็นเครื่องเตรียมคน และสังคมให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (ความฝันของแผ่นดิน. 2539 : 11) ดังนั้นแผนพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของไทย ตั้งแต่พุทธศักราช 2540 อันเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 สู่วิสัยทัศน์เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541 - 2544) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2541 - 2544) ต่างมุ่งเน้นมีจุดหมายร่วมกันคือ ให้ความสำคัญในการพัฒนาคน และคุณภาพของคน เพื่อพัฒนาชาติ แนวทางพัฒนาจึงมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยอาศัยการศึกษาเป็นกลไก สร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เต็มสมบูรณ์ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 5)

ในโลกที่ความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์ไม่สามารถจดจำทุกอย่าง อีกทั้งความรู้ไม่ได้อยู่นิ่งหรือเกิดขึ้นอย่างช้า พอที่จะเรียนรู้ผ่านผู้รู้คนใดคนหนึ่งอีกต่อไป มนุษย์จำต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ กลั่นกรองข้อมูล เลือกใช้และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนต้องการได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ มนุษย์ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากผู้อื่น และมีลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นยินดีที่จะแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนหยิบยื่นโอกาสในการเรียนรู้ ให้คุณสมบัตินี้เพื่อต่อการเจริญงอกงามตลอดชีวิตดังกล่าวจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ปฐมวัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : ความนำ) เพราะเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาการ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในวัยนี้จะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมของเด็กที่พัฒนาตนเองต่อไป (เปลว บุริสาร. 2543 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่กล่าวว่าช่วงเวลาที่สำคัญ และจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมอง คือ ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต เด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องในช่วงเวลานี้ เมื่อพ้นวัยนี้แล้ว โอกาสทองเช่นนี้จะไม่หวนกลับมาอีก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1)

แต่สภาพการศึกษาปัจจุบัน ยังไม่ได้นำไปสู่การพัฒนาเพื่ออนาคต และการศึกษายังไม่ได้เป็นไปเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พุทธศักราช 2542 เท่าที่ควร ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทุกระดับมุ่งที่จะเรียนรู้แต่เฉพาะในหนังสือเท่านั้น บางครั้งกระบวนการถ่ายทอดความรู้ไม่ได้พัฒนาให้คนรู้จักคิด รู้จักการวิเคราะห์ ขาดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนล้วนอยู่บนพื้นฐานความสำเร็จที่คะแนนสอบเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนการสอนที่ขาดการฝึกปฏิบัติที่เหมาะสม และขาดการอบรมบ่มนิสัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาของสังคมไทยในอดีตที่ผ่านมา (อัมภาวูธ ปาลินธร. 2546 : 1) ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไทยรวมถึงเศรษฐกิจการเมืองการปกครอง และการปรับสภาพให้

เข้ากับยุคสมัย ทำให้คนไทยในปัจจุบันมีความเห็นแก่ตัว พุ่มเพื่อยขึ้นทุกระดับ มีลักษณะมุ่งหาผลประโยชน์ใส่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง เพราะคนไทยพยายามที่จะก้าวจากการเป็นสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม จึงรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกที่เน้นวัตถุเป็นส่วนมาก ทำให้คนเสาะแสวงหาและเร่งรัดทุกวิถีทาง เพื่อที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจที่เน้นวัตถุ จึงเป็นแรงจูงใจให้เกิดการแข่งขันในด้านความฟุ้งเฟ้อ หรูหรา มีแต่ความต้องการที่จะรับและเลียนแบบตามผู้อื่น ไปรับเอาข้อมูลในทางลบและทางบวก ตัวอย่างที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ไม่มีการเลือกรับสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งนับวันการหลงผิดยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น จนมีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนไทย (ธีระ ชัยยุทธยรรยง. 2544 : 19) ซึ่งความจริงควรพัฒนาตนเองไปสู่ความมีศักดิ์ศรี และมีคุณค่า รักความจริง รักผู้อื่น รักความสุจริตยุติธรรม ประหยัด โปร่งใส ไม่กลัวการถูกตรวจสอบ ขวนขวายสร้างและใช้ความรู้ มีความสุขและภูมิใจในตัวเอง (ประเวศ วะสี. 2542 : 4) ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ถูกหลักการจึงเป็นส่วนช่วยในการแก้ปัญหาและพัฒนามนุษย์

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้บัญญัติปรัชญา “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นปรัชญานำทาง ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งหลายหน่วยงานได้นำไปเป็นแผนแม่บทในการพัฒนางาน ซึ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส แนะนำแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่ชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อ ภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไข เพื่อรอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน ภายใต้ ภาวะสภาวะโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงสามารถประยุกต์ใช้เป็น พื้นฐานการบริหารและพัฒนาประเทศได้ในทุกภาคการผลิต รวมทั้งเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและ ปฏิบัติงานของคนไทยทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม ซึ่งแนวคิดในการพัฒนาตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง จะเป็นการตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง คือ ความไม่ประมาท เน้นพึ่งพา ตนเอง มีการพัฒนาอย่างมีองค์รวม มีความสมดุลระหว่างกระแสการแข่งขันจากโลกาภิวัตน์และ กระแสท้องถิ่นนิยม มีการผลิตและการบริโภคอยู่บนความพอประมาณ ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตที่ดี นอกจากนี้ โดยความหมายของความพอเพียง ยัง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความ รอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ (สำนักงานคณะกรรมการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542 : 13) แต่เนื่องจากระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยเปิดกว้างสู่ โลกาภิวัตน์ และเกิดการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมอย่างไร้พรมแดนเข้าสู่สังคมไทย โดยขาดความรู้ที่ จะเป็นภูมิคุ้มกันในการกลั่นกรองที่ดี ได้ส่งผลกระทบต่อคุณค่า ความเชื่อ พฤติกรรมการดำรงชีวิต และการปฏิสัมพันธ์ในสังคมไทยให้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม คนไทยมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุ

นิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญส่วนตนมากกว่าส่วนรวม การให้คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นคนและการยึดหลักธรรมในการดำรงชีวิตเริ่มเสื่อมถอยลง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาติถูกละลายและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่น้อย ขณะที่การพัฒนา ศักยภาพคน แม้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูงขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาในเชิงคุณภาพ การศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากระบบการศึกษาในปัจจุบันเป็นระบบคิดแยกส่วนออกจาก วิถีชีวิต เอาตำราหรือวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่ให้ความสำคัญต่อการศึกษา ใ้รู้จักชีวิต รู้จักตัวเอง ซึ่งจะทำ ให้วางความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง มีจริยธรรม นำหลักวิชา ประสพการณ์ความรู้จากชีวิตจริงมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในบทเรียน ดังกล่าวทำให้ประชาชนชาวไทยทุกระดับในทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชา สังคม นักคิด นักปฏิบัติทุกระดับรากหญ้าและส่วนกลาง ได้ให้ความสนใจศึกษาค้นคว้า พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างจริงจัง ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) จึงได้บัญญัติปรัชญา เศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็น ศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุล เป็นธรรมและยั่งยืนในที่สุด (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : ญ - ฎ)

จะเห็นได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาและการใช้หลักสูตรซึ่งทำหน้าที่ในด้านการพัฒนาสติปัญญาของบุคคล ให้สามารถที่จะพึ่งพา ตนเองในการดำรงชีวิตประจำวัน และแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นหลักสูตร จึงควร ประกอบไปด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน และปัญหาในการดำรงชีวิต โดยมึ การบูรณาการความรู้ ทักษะ และเจตคติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต เพื่อช่วยให้เกิดความ เข้าใจและมีการพัฒนาในเรื่องนั้นๆ (ทิสนา เขมมณี. 2543 : 34)

จากหลักการและทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่มีจุดเด่นให้ผู้ศึกษา เรียนรู้ และปฏิบัติ สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความพอเพียง อันหมายถึงความพอประมาณ ซึ่งหมายถึง ความพอดี ไม่น้อยและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง การ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ คำนึงถึงผลที่จะเกิดจากการกระทำนั้น การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความ เป็นไปได้ต้องระมัดระวังจากภายใน การจัดการศึกษาควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ปลูกฝังให้เกิดกับเด็ก ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญและกิจกรรมที่คำนึงถึงหลักการ พัฒนาการ และความสามารถของเด็กปฐมวัยเป็นหลัก และด้วยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มี องค์ประกอบของการจัดสาระการเรียนรู้ 2 ส่วน คือ 1. ประสบการณ์สำคัญ ประกอบด้วย พัฒนาการ

ทั้ง 4 ด้าน และ 2. สาระที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วย เรื่องที่เด็กควรเรียนรู้ 4 เรื่อง ได้แก่ ตัวเด็ก บุคคล และสถานที่ ธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่างๆรอบตัว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สอนนำไปจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยผู้สอนสามารถกำหนดขอบข่ายของเนื้อหา สาระ การจัดกิจกรรม การใช้วัตรกรรม สื่อ วัสดุประกอบการสอน การให้เด็กสร้างองค์ความรู้และอื่นๆได้ด้วยตนเอง และด้วยเหตุที่หลักสูตรมีลักษณะยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถสร้างหลักสูตรของตนเอง ทำให้ผู้วิจัยศึกษาสาระการเรียนรู้ที่ยึดพัฒนาการเด็กเป็นสำคัญ เชื่อมโยงกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงของเด็กปฐมวัยด้านพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญา และคุณลักษณะที่พึงพาตนเองจากการที่ได้รับการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ซึ่งเป็นการวางพื้นฐานให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพต่อครอบครัวและสังคม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research In The Classroom) และการบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้จากการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการวิจัยจะสะท้อนให้เห็นการจัดสาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผลที่เกิดกับผู้เรียน ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะเป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้สำหรับใช้ในห้องเรียนและในโรงเรียน นอกจากนี้ยังใช้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนเด็กปฐมวัยที่สนใจนำไปสร้างสาระการเรียนรู้ของตนเองในห้องเรียนได้ตามความเหมาะสม

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาสาระการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดตามพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ ศึกษาสาระการเรียนรู้ที่เกิดในห้องเรียน คุณลักษณะการพึ่งพาตนเอง การประหยัด รวมถึงพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน จะเป็นการส่งเสริมพื้นฐานในการปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อครอบครัว

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาระการเรียนรู้ หลังการทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง
2. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะที่ประสงค์ ที่เป็นพื้นฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา คุณลักษณะด้านการพึ่งพาตนเอง และคุณลักษณะด้านการประหยัดที่เกิดกับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ ตามกรอบสาระการเรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาปฐมวัย ในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะพัฒนาสาระการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมที่ครู นักเรียน และรวมถึงผู้ปกครอง ร่วมกันจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจและพัฒนาการของผู้เรียน โดยมีกรอบทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด อย่างเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยหญิงล้วน อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 155 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยหญิงล้วน อายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ทำการทดลองเป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลอง 45 ครั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา

เป็นการศึกษาสาระการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่มุ่งเน้นให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด เชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

นิยามศัพท์

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนหญิงล้วน อายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (ส.ช.)

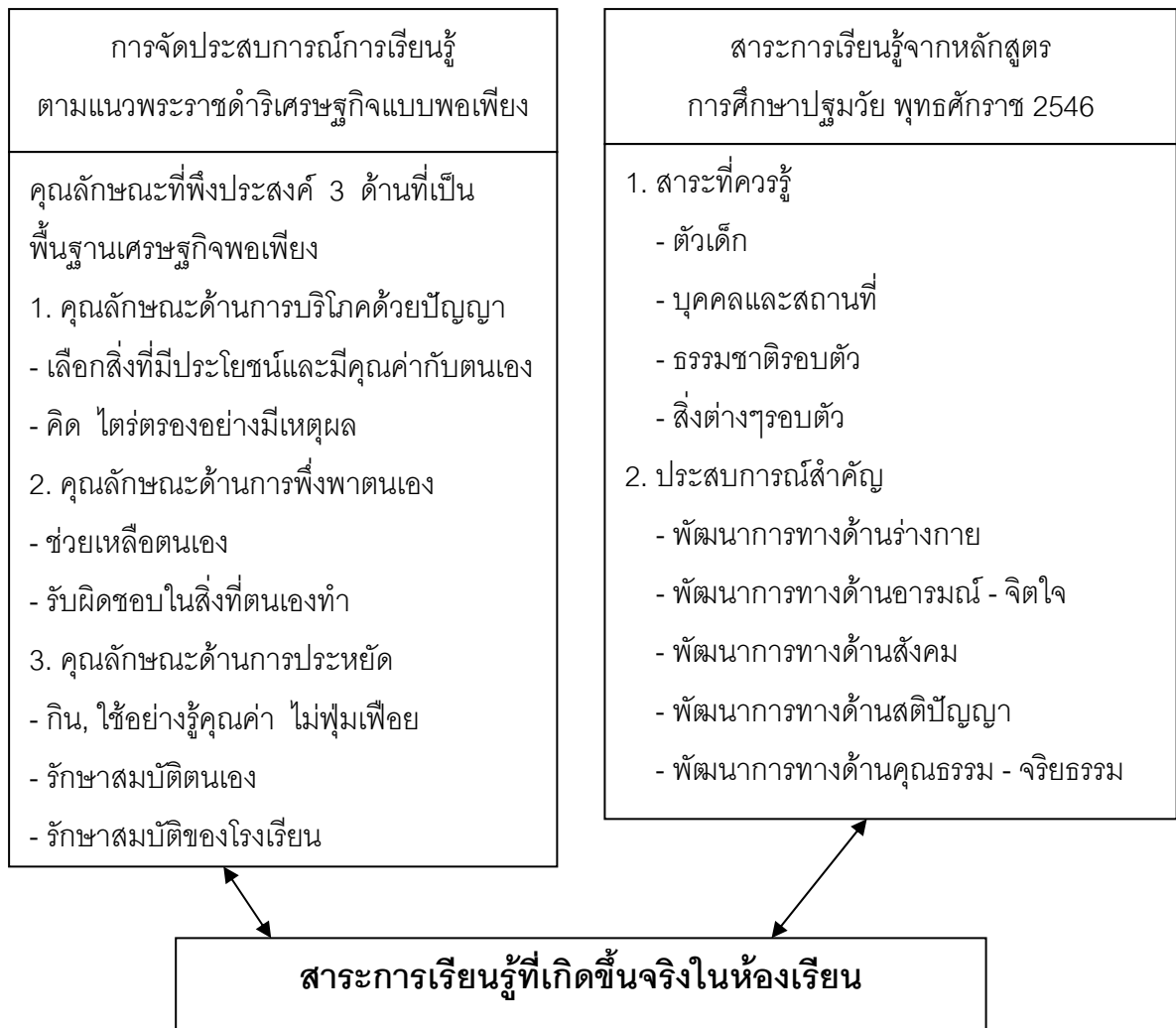
2. การพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและสอดคล้องกับความสนใจของเด็ก โดยรายละเอียดสาระการเรียนรู้จะเป็นไปตามปรากฏการณ์ในระหว่างการทำนกิจกรรมที่ริเริ่มโดยเด็ก ครู หรือเด็กและครูริเริ่มร่วมกัน มุ่งให้กิจกรรมการเรียนรู้เอื้อต่อการส่งเสริมการบ่มเพาะคุณลักษณะที่เป็นพื้นฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่กำหนดไว้ 3 ด้าน ได้แก่

2.1 คุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา หมายถึง การรู้จักเลือก กิน ใช้ และเล่นสิ่งที่มีประโยชน์ โดยนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เกิดคุณค่ากับตนเอง เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รู้จักแก้ปัญหาวิเคราะห์ไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับวัย

2.2 การพึ่งพาตนเอง หมายถึง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองทำ เช่น การเก็บของเข้าที่ การทำความสะอาด ทำงานต่างๆด้วยตนเองจนสำเร็จ

2.3 การประหยัด หมายถึง การรู้จักพอประมาณ กิน ใช้ อย่างรู้คุณค่า รู้จักรักษาสมบัติของตนเองและรักษาสมบัติของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสื่อวัสดุ - อุปกรณ์ รวมถึงการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งการพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง จะเป็นไปตามการจัดกิจกรรมและสาระการเรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และมุ่งส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ด้านตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงดังกล่าว ด้วยความหมายของเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งหมายถึง การมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง มีความพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย สามารถดำรงชีวิตในสภาวะสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบันได้อย่างเรียบง่าย พึ่งพาตนเองได้ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการจากทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง มาเชื่อมโยงกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อศึกษาผลที่เกิดในห้องเรียน ทั้งสาระการเรียนรู้ และผลที่เกิดกับผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยจะเรียนรู้และซึมซับความดีงามจากสิ่งต่างๆและบุคคลที่อยู่รอบตัว การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตและองงามในทุกๆ ด้าน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจะหล่อหลอมให้เด็กปฐมวัย เกิดคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริโภคด้วยสติปัญญา ด้านการพึ่งพาตัวเองและด้านการประหยัด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย
 - 1.1 ความหมายของการศึกษาและการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย
 - 1.3 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
 - 1.5 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของการเรียนรู้
 - 2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 2.3 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 2.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง
 - 3.1 ความหมายของเศรษฐกิจแบบพอเพียง
 - 3.2 การนำแนวคิดทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปประยุกต์ใช้
 - 3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในประเทศไทย

1.1 ความหมายของการศึกษา

สาโรช บัวศรี (ฉวีวรรณ พรรณประเสริฐ. 2522 : 183) ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่าการศึกษาคือการพัฒนาขั้น 5 เพื่อพัฒนาแล้วออกสู่สังคมได้ลดน้อยลง

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ (ทัศนีย์ ทองสว่าง. 2537 : 160) ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ 5 ประการคือ

1. การศึกษา คือ ขบวนการที่จะช่วยให้เด็กนำเอาความคิด ความอ่านในตัวของเขาเองออกมาใช้อย่างดีที่สุด

2. การศึกษา คือ ขบวนการที่จะพัฒนาความสามารถของทุกคน โดยความสามารถนั้นๆ เป็นมรดกตกทอดกับสืบมาในหมู่มนุษย์ทางกรรมพันธุ์ หรือทางบูรณาการในอดีตชาติ

3. การศึกษา คือ ขบวนการที่จะกระตุ้นให้สมองได้รับรู้แล้วรวบรวมไว้ซึ่งสรรพความรู้และคุณค่าต่างๆ เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ

4. การศึกษา คือ ขบวนการจารึกเกล้า ซึ่งประสบการณ์ทางสังคมของมนุษย์ให้เป็นที่ประจักษ์ในความคิดของแต่ละปัจเจกบุคคล

5. การศึกษา คือ ขบวนการสั่งสอนอบรมเยาวชนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็ทางโลกหรือทางธรรม หรือให้อยู่ได้ทางโลกและทางธรรมพร้อมๆ กันไปในตัว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 2) ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาว่า การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้สึก การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากความหมายของการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนา มนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ พัฒนาศักยภาพแห่งตน และสามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้รับมาใช้ในทางสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม องค์กร และประเทศชาติ

สำหรับการศึกษาปฐมวัย นักการศึกษา และนักวิชาการได้ให้ความหมายการศึกษาปฐมวัย ไว้ดังนี้

อมรชัย ตันติเมธ (2536 : 25) กล่าวถึง “การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การปูพื้นฐานและส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ให้แก่เด็กในวัย 3 - 6 ขวบ”

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 17) กล่าวถึงความหมายของ “การศึกษาปฐมวัย คือ การศึกษาที่ครอบคลุมการดูแล และการศึกษาที่จัดให้กับเด็กอายุ 8 ปี”

วาโร พิงส์สวัสดิ์ (2542 : 245) ให้ความหมายของ “การศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษา เพื่ออบรมเลี้ยงดู และเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา ก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับสูงต่อไป”

จากแนวคิดและความหมายของการศึกษาปฐมวัย พอสรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กแรกเกิดถึง 6 ปี โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู เป็นการปูพื้นฐานการศึกษาที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมและมีพัฒนาการโดยองค์รวมทุกด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้เกิดในตนตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาต่อไป

1.2 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย

การพัฒนารูปแบบของการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย จากอดีตถึงปัจจุบันพบว่า ในอดีต (สมัยสุโขทัย - อยุธยา - รัตนโกสินทร์ตอนต้น) ครอบครัวไทย มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่หรือครอบครัวขยาย ประกอบด้วย พ่อแม่ พี่น้อง ปู่ย่า ตายาย และญาติผู้ใหญ่ ซึ่งจะช่วยกันในการเลี้ยงดูเด็ก การอบรมมุ่งให้เป็นคนดี เด็กหญิงให้เป็นกุลสตรี เด็กชายให้กล้าหาญ การเล่นจะเล่นกันเป็นกลุ่มโดยอาศัยสื่อจากวัสดุธรรมชาติ และส่วนใหญ่จะเล่นแยกกลุ่มระหว่างเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย แต่ในปัจจุบันลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของเด็กไทยเปลี่ยนไป แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลง ครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ขณะที่พ่อ - แม่ ต้องออกทำงาน ไม่มีผู้ใหญ่หรือญาติพี่น้องในบ้าน จึงไม่มีใครเลี้ยงดูเด็ก ต้องฝากไว้กับพี่เลี้ยง ศูนย์รับเลี้ยงเด็ก และโรงเรียน สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้กระบวนวิถีชีวิต ความคิด ความรู้สึกของเด็กไทยเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและสังคม สำหรับความเป็นมาของการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยได้มีนักการศึกษารวบรวมไว้ดังนี้

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545 : 32 - 35) ได้กล่าวถึงการจัประสภารณัในระดับปฐมวัยของประเทศไทยว่า การจัประสภารณัก่อนมีระบบโรงเรียน เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (เริ่มตั้งแต่รัชการที่ 1 ถึงตอนต้นรัชการที่ 5) โดยภาพรวมแล้วเป็นสมัยที่จัดการศึกษาโดยไม่มีโรงเรียนสำหรับให้เด็กเรียนหนังสือ วัดและวังเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาให้กับเด็ก การปฐมวัยศึกษาไม่ปรากฏเห็นเด่นชัด แนวการจัดมีดังนี้

สถานศึกษา ได้แก่ บ้าน วัด สำนักปราชญ์ราชบัณฑิต และราชสำนัก

ครูผู้สอน ได้แก่ บิดา มารดา พระ พราหมณ์ และราชบัณฑิต

เนื้อหา ในแต่ละสมัยจัดเนื้อหาวิชาให้กับผู้เรียนดังนี้

สมัยสุโขทัย

1. มีการสอนจริยศึกษา ได้แก่ การสอนให้เด็กปฏิบัติตนให้อยู่ในศีลธรรมจรรยา และปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา
2. มีการสอนพุทธศึกษา ได้แก่ การสอนอ่าน เขียน ภาษาไทย ภาษาบาลี และวิชาความรู้เบื้องต้นอย่างอื่น
3. มีการสอนพลศึกษา ในสมัยนี้ผู้ชายทุกคนต้องเป็นทหาร ดังนั้น จึงมีวิชาสำหรับป้องกันตัว และไว้ใช้ในเวลาเกิดศึกสงคราม
4. มีการสอนหัตถกรรมศึกษา เป็นการศึกษาภายในบ้าน เช่น การประกอบอาหาร การทอผ้า โดยบิดา มารดา เป็นผู้ถ่ายทอด

สมัยกรุงศรีอยุธยา

1. มีการสอนวิชาต่างๆเหมือนเดิม
2. ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีการติดต่อกับชาวฝรั่งเศส จึงมีการสอนคริสต์ศาสนา และวิชาการต่างๆ อาทิ ภาษาฝรั่งเศส ดาราศาสตร์ การต่อเรือ การก่อสร้าง เป็นต้น
3. มีหนังสือแบบเรียนภาษาไทยเล่มแรก คือ หนังสือจินดามณี เป็นหนังสือบรวจเนื้อหาวิชาภาษาไทย ตั้งแต่ชั้นปฐมจนถึงอุดมศึกษา

สมัยกรุงธนบุรี และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

1. วิชาชั้นสูง แบ่งเป็น 3 หมวด คือ หมวดอักษรศาสตร์ หมวดแพทยศาสตร์ และหมวดช่างฝีมือ
2. มีหนังสือเรียน คือ หนังสือประถม ก.กา และหนังสือประถมมาลา
แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยของประเทศไทย ได้มีการจัดอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษแก่เด็กปฐมวัย ซึ่งสิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545 : 32 - 35) ได้รวบรวมแนวทางการศึกษาระดับปฐมวัยของประเทศไทย สมัยมีระบบโรงเรียนเริ่มตั้งแต่โครงการศึกษาชาติไว้ดังนี้
พ.ศ.2441 - พ.ศ.2456 จัดการศึกษาในรูปของโรงเรียนมูลศึกษา มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ นักเรียนอ่าน เขียน เรียนเลข เพื่อเข้าเรียนระดับปฐมวัย
พ.ศ.2457 - พ.ศ.2564 การศึกษาปฐมวัยมีแนวโน้มที่จะจัดออกมาในรูปของโรงเรียนอนุบาล มีจุดมุ่งหมายเพื่อเลี้ยงดูเด็กอ่อน สอนให้เด็กรู้ การอ่าน การเขียน การนับ
พ.ศ.2454 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัยได้เปิดแผนกอนุบาล เป็นโรงเรียนอนุบาลแห่งแรก ดำเนินการสอนโดยนางสาวเอ็ดนา ซาราโคล (Miss Edna Sara Cole) จัดการเรียนการสอนตามแบบของเฟรเบล (Froebell)

พ.ศ.2475 - พ.ศ.2494 มีการประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ 3 ฉบับ คือ พ.ศ.2475, พ.ศ.2479 และ พ.ศ.2494 การจัดการศึกษา จัดในรูปแบบอนุบาลศึกษา เป็นการศึกษาวัยก่อนเกณฑ์ บังคับเรียน มุ่งให้เด็กอ่านได้ เขียนได้

พ.ศ.2483 เปิดโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ นับเป็นโรงเรียนรัฐบาลแห่งแรก ทดลองจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปีครึ่ง ถึง 6 ปี เน้นการจัดประสบการณ์ ให้เด็กได้พัฒนาและเจริญเติบโตในทุกด้าน ตั้งแต่ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสมอง โดยเตรียมสภาพให้เด็กพร้อมช่วยเหลือตนเอง

พ.ศ.2508 จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหมู่บ้าน โดยกรมการพัฒนารัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ.2511 รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้เอกชนช่วยจัดการศึกษาก่อนวัยเรียน ฝึกหลักการสอบแบบโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ และกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ส่งเสริมให้เด็กมีภาวะโภชนาการที่ถูกต้อง มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง

พ.ศ.2514 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดทำการสอนชั้นเด็กเล็ก จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเตรียมทางด้านวิชาการ เพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในชั้นต่อไป

พ.ศ.2503 ได้มีการวางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 จัดการอนุบาลศึกษา เป็น การศึกษาก่อนการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ.2506 จัดตั้งสมาคมอนุบาล เพื่อฝึกอบรมครูประจำการ ให้มีความรู้ทางการสอน ด้านการศึกษาอนุบาล

พ.ศ.2516 กรมการศาสนา จัดตั้งโรงเรียนเด็กก่อนวัยเรียน โดยการจัดเป็นสถานที่อบรมเด็ก

พ.ศ.2518 จัดตั้งคณะกรรมการการวางพื้นฐาน เพื่อปฏิรูปการศึกษาและมองความสำคัญ ของเด็กก่อนวัยเรียน

พ.ศ.2519 สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย จัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2520 รัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมากขึ้น

พ.ศ.2522 ประกาศให้เป็นปีเด็กสากลตามองค์การสหประชาชาติ

พ.ศ.2523 โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์เปิดทำการสอนระดับชั้น อนุบาลถึง ม.3

พ.ศ.2526 กระทรวงศึกษาธิการเปิดศูนย์อบรมเด็กอนุบาลก่อนปฐมวัยตามพระราช ประสงค์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี

พ.ศ.2530 - 2539 กระทรวงศึกษาธิการ ให้องค์กรและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาปฐมวัย จัดทำแนวการจัดประสบการณ์อนุบาล 1 - 3 คู่มือการใช้สื่อการเรียนการสอนที่

สอดคล้องกับหลักการและพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้ครูผู้สอนมีรูปแบบและทิศทางในการจัดการเรียน การสอนที่ชัดเจนมากขึ้น

พ.ศ.2540 กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540

พ.ศ.2546 กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

จากเอกสารที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า แต่เดิมการศึกษาปฐมวัยไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน การจัดการศึกษาจะอิงด้านการอ่าน - เขียน และตั้งแต่ พ.ศ.2503 แผนการศึกษาชาติได้จัดอนุบาล ศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ ทำให้การศึกษาปฐมวัยได้รับการดูแลจากผู้เกี่ยวข้องมากขึ้นเป็นลำดับ เพราะจากทฤษฎี หลักการ ผลการวิจัย ฯลฯ ทำให้ทุกคนตระหนักดีว่า พัฒนาการทุกด้านของ มนุษย์จะพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องเริ่มจากเด็กปฐมวัย ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญ ของการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของมนุษย์ ดังนั้น การวางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ปฐมวัย จาก พ.ศ.2503 จนถึงปัจจุบัน จึงเริ่มนำแนวคิด ทฤษฎีการจัดการศึกษาจากต่างประเทศมา จัดการศึกษา โดยเน้นพัฒนาการของเด็กโดยองค์รวมทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา บนหลักการอบรมและเลี้ยงดูด้วยความรักและเข้าใจ ลักษณะการจัดทำ หลักสูตรค่อนข้างแน่นอน ชัดเจน มีแนวทางในการพัฒนาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการจัดขอบข่าย เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กได้รับการส่งเสริมให้มีความพร้อม ในทุกด้านเต็มตามศักยภาพของตน

จะเห็นได้ว่าแนวการจัดประสบการณ์ตั้งแต่ 2503 จนถึงปัจจุบัน เริ่มมีแนวคิดการจัด การศึกษามาจากต่างประเทศ มีการเน้นพัฒนาการของเด็กโดยองค์รวมทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ลักษณะการจัดทำหลักสูตรค่อนข้างแน่นอนชัดเจน มีแนวทางใน การพัฒนาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการจัดขอบข่าย เนื้อหา กิจกรรม เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมให้ มีความพร้อมในทุกด้าน

1.3 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้

โอลิวา (Oliva. 1992 : 8 - 9) ให้ความหมายว่า หลักสูตรคือแผนงานหรือโครงการที่จัด ประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย จำนวนของแผนการต่างๆ ที่เขียนเป็นลายลักษณ์ อักษร และมีขอบเขตกว้างหลากหลาย เป็นแนวทางของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ดังนั้น หลักสูตรอาจเป็นหน่วย (Unit) เป็นวิชา (Course) หรือเป็นรายวิชาย่อยต่างๆ (Sequence of courses) แผนงานหรือโครงการทางการศึกษาดังกล่าวนี้ อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียนหรือโรงเรียน

เซลเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis. 1981 : 8) ได้สรุปว่าหลักสูตรคือ แผนการเรียนการสอนที่จัดโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่บุคคลที่ได้รับการศึกษา

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Good. 1977 : 149) ได้กล่าวถึง หลักสูตรว่า มีความหมาย 3 ประการ ได้แก่

1. หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้จบชั้น
2. หลักสูตร คือ คำโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอนให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้ จบชั้น และสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพ
3. หลักสูตร คือ กลุ่มวิชาและกลุ่มประสบการณ์ที่กำหนดให้นักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2545 : 3 - 5) ได้อธิบายความหมายของ “หลักสูตร” ว่า มีความแตกต่างกันไป ตั้งแต่ความหมายที่แคบสุดจนถึงกว้างสุด แต่จำแนกความคิดเห็นของนักศึกษา ที่ได้ให้นิยามความหมายของหลักสูตร ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง แผนประสบการณ์การเรียน นักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าเป็นหลักสูตร หมายถึงแผนประสบการณ์การเรียนนั้น มองหลักสูตรในลักษณะที่เป็นเอกสาร หรือ โครงการการศึกษาที่สถาบันการศึกษาได้วางแผนไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามแผน หรือโครงการที่กำหนดไว้ หลักสูตรตามความหมายนี้รวมถึง แผนการเรียน หรือรายวิชาต่างๆที่กำหนดให้เรียนรวมทั้งเนื้อหาวิชาของรายวิชาต่างๆ กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ซึ่งได้กำหนดไว้ในแผน ความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มนี้ ไม่รวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้หรือการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง แต่ทั้งแผนประสบการณ์เรียนกับการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
2. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์การเรียนของผู้เรียนที่สถาบันการศึกษาจัดให้แนวคิดนี้ จะหมายรวมถึงประสบการณ์เรียนและการนำหลักสูตรไปใช้ด้วย ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของทั้งทาบยาและไทเลอร์ ที่เห็นว่า หลักสูตรประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย ประสบการณ์ทางการศึกษา หรือเนื้อหาการจัดประสบการณ์ทางการศึกษา หรือการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล

นอกจากนี้พจนานุกรมศัพท์ทางการศึกษา (2540 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง “รายวิชาที่กำหนดไว้ให้การศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง : ประสบการณ์ทั้งหมดในโรงเรียนหรือผู้บริหารการศึกษาของรัฐจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของการศึกษา”

พัฒนา ชัชพงศ์ (2541 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตรคือ การจัดมวลประสบการณ์ ในรูปต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามที่สังคมได้มุ่งหวังไว้นั้นเอง

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 78) ได้นิยามว่า หลักสูตร คือ “ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในตัว เด็กในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งหมายรวมถึงโรงเรียน ชั้นเรียน อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน ต่างๆ เพื่อน กิจกรรมเสริมหลักสูตร สนามเด็กเล่น วิธีการสอน กิจกรรม การวางแผน หนังสือ ความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ครู เพื่อนบ้าน ฯลฯ รวมทั้งบรรยากาศต่างๆที่ครูสามารถจัดขึ้น เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการไปตามที่ต้องการ”

อามร บัวศรี (2532) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แผนซึ่งได้ออกแบบ จัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึง จุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่ให้คำนิยามของหลักสูตรไว้นี้ พอสรุปได้ว่า หลักสูตรคือ มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดขึ้น โดยมีองค์ประกอบที่หลากหลาย อาทิ แผนการเรียน เนื้อหา สาระ กิจกรรม การประเมินผล โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในทุกด้านตามจุดมุ่งหวังที่ตั้งไว้

การศึกษาปฐมวัยได้มีการจัดหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 โดยกรม วิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมศึกษามีประสิทธิภาพ และมี มาตรฐานเดียวกัน ให้ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้จัดกิจกรรมไว้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. ประสบการณ์สำคัญ ที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ครอบคลุม 9 ข้อ ได้แก่ การสื่อ ความคิดที่เป็นการกระทำ การใช้ภาษา การเรียนรู้ทางสังคม การเคลื่อนไหว ดนตรี การจำแนกและ การเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ และเวลา

2. เนื้อหาและแนวคิด กำหนดแต่เฉพาะหัวข้อ ไม่มีรายละเอียดแต่มีแนวคิด เพื่อให้ ผู้สอนนำไปจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก เนื้อหาที่กำหนดมี 9 หัวข้อ ได้แก่ ตัวเรา ครอบครัว บุคคลต่างๆ วันสำคัญ ธรรมชาติรอบตัว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การคมนาคม การ สื่อสาร และสิ่งต่างๆ รอบตัว ส่วนแนวคิดเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดหลังการจัดประสบการณ์

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2546 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ให้สถานศึกษา สามารถนำปรัชญา การศึกษาปฐมวัย และหลักการของหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เด็กวัย 3 - 5 ปีได้รับการพัฒนา ทุกด้านอย่างสมดุลย์ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยการอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพจากครูและผู้ดูแลผู้เด็ก ซึ่งต้องมีความเข้าใจ ในหลักสูตร สำหรับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่จัดขึ้นสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปีนี้ ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา มีจุดมุ่งหมาย

เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบอบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

นอกจากนี้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก โดยกำหนดสาระการเรียนรู้เป็น 2 ส่วน คือ ประสพการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ประสพการณ์สำคัญ

ประสพการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ช่วยให้เกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วย ประสพการณ์สำคัญ มีดังนี้

- 1.1 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่
 - 1.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
 - 1.1.1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
 - 1.1.1.2 การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
 - 1.1.1.3 การเล่นเครื่องเล่นสนาม

- 1.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก
 - 1.1.2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
 - 1.1.2.2 การเขียนภาพและการเล่นกับสี
 - 1.1.2.3 การปั้นและประดิษฐ์สิ่งต่างๆด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน ทราย แป้ง ไม้ เศษวัสดุ ฯลฯ
 - 1.1.2.4 การต่อของ บรจุ เท และแยกชิ้นส่วน
- 1.1.3 การรักษาสุขภาพ
 - 1.1.3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย
- 1.1.4 การรักษาความปลอดภัย
 - 1.1.4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมประจำวัน
- 1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
 - 1.2.1 ดนตรี
 - 1.2.1.1 การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
 - 1.2.1.2 การเล่นดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี ฯลฯ
 - 1.2.1.3 การร้องเพลง
 - 1.2.2 สุนทรียภาพ
 - 1.2.2.1 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
 - 1.2.2.2 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลกขบขันและเรื่องราว / เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ
 - 1.2.3 การเล่น
 - 1.2.3.1 การเล่นอิสระ
 - 1.2.3.2 การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่
 - 1.2.3.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
 - 1.2.4 คุณธรรม จริยธรรม
 - 1.2.4.1 การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
- 1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ การเรียนรู้ทางสังคม
 - 1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
 - 1.3.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 1.3.3 การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ

- 1.3.4 การมีโอกาสดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ความสนใจและความต้องการของตนเอง และผู้อื่น
- 1.3.5 การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- 1.3.6 การแก้ปัญหาในการเล่น
- 1.3.7 การมีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย
- 1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ได้แก่
 - 1.4.1 การคิด
 - 1.4.1.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น
 - 1.4.1.2 การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่างๆ
 - 1.4.1.3 การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่ายและรูปแบบต่างๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
 - 1.4.1.4 การรับรู้ และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน
 - 1.4.1.5 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุต่างๆ
 - 1.4.2 การใช้ภาษา
 - 1.4.2.1 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
 - 1.4.2.2 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
 - 1.4.2.3 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งของต่างๆ
 - 1.4.2.4 การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
 - 1.4.2.5 การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง
 - 1.4.2.6 การอ่านหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน / เรื่องราวที่สนใจ
 - 1.4.3 การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ
 - 1.4.3.1 การสำรวจและอธิบายความเหมือน ความต่าง ของสิ่งต่างๆ
 - 1.4.3.2 การจับคู่ การจำแนก การจัดกลุ่ม
 - 1.4.3.3 การเปรียบเทียบ เช่น ยาว/สั้น ขรุขระ/ เรียบ ฯลฯ
 - 1.4.3.4 การเรียงลำดับสิ่งต่างๆ

1.4.3.5 การคาดคะเนสิ่งต่างๆ

1.4.3.6 การตั้งสมมติฐาน

1.4.3.7 การทดลองสิ่งต่างๆ

1.4.3.8 การสืบค้นข้อมูล

1.4.3.9 การใช้หรืออธิบายสิ่งต่างๆด้วยวิธีที่หลากหลาย

1.4.4 จำนวน

1.4.4.1 การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน

1.4.4.2 การนับสิ่งต่างๆ

1.4.4.3 การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

1.4.4.4 การมีประสบการณ์กับจำนวนหรือปริมาณที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง

1.4.5 มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ)

1.4.5.1 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการเทออก

1.4.5.2 การสังเกตสิ่งต่างๆและสถานที่จากมุมมองที่ต่างๆกัน

1.4.5.3 การมีประสบการณ์และการอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่งต่างๆ
ที่สัมพันธ์กัน

1.4.5.4 การมีประสบการณ์และการอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่
ของคนและสิ่งต่างๆ

1.4.5.5 การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ

1.4.6 เวลา

1.4.6.1 การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ

1.4.6.2 การมีประสบการณ์และเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น
เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ ฯลฯ

2. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเอง ให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สารที่เด็ก อายุ 3 – 5 ปีควรเรียนรู้ มีดังนี้

2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง คนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆที่เด็กเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

2.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่างๆรอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่างๆที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

จากสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร จะเห็นได้ว่าไม่มีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจึงต้องจัดเนื้อหาการสอน โดยต้องเข้าใจถึงหลักการพัฒนาการ ความต้องการการเรียนรู้ของเด็ก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของโลกและสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงมีการพัฒนาโครงสร้างกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม บทบาทครู จัดการศึกษาโดยมองเด็กเป็นตัวตั้ง ให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ดังนี้ (ภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ. 2542 : 5 - 6)

1. เด็กทุกคนมีศักยภาพในการสร้างองค์ความรู้โดยอาศัยสภาพจริง ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก

2. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะกับวัย และความสามารถของเด็ก (developmentally appropriate curriculum)

3. บูรณาการเนื้อหากิจกรรมและทักษะการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงพื้นฐานประสบการณ์ของเด็กและขยายความคิดอย่างต่อเนื่อง ค่อยเป็นค่อยไป มีความหมายและมีความสัมพันธ์กัน (integration)

4. ให้โอกาสเด็กสัมผัส ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง (manipulation)

5. ให้โอกาสเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู โดยทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดและได้ปรับตัวทางสังคม (interaction and communication)

6. ให้เด็กมีโอกาสเลือกคิด ตัดสินใจในการทำกิจกรรม โดยมีผู้ใหญ่ให้กำลังใจสนับสนุน (adult support)

7. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้เด็กมีความคิดอิสระและสนับสนุนความคิดริเริ่ม (child initiated atmosphere)
8. สร้างเสริมความรู้สึกภูมิใจในการทำกิจกรรมและความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง (self esteem)
9. ติดตามสังเกตเด็ก สะท้อนข้อมูลจากการสังเกต และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
10. ปรับเปลี่ยนบทบาทครูในฐานะผู้มาสอนเป็นผู้สังเกต (observer) ผู้เรียนรู้ (learner) และผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (facilitator)
11. ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับบทบาทของพ่อแม่และสถาบันครอบครัว ในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก (parents as teachers and partners)

นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 179 - 180) ได้กำหนดหลักในการช่วยตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ตรงเป้าหมายของการศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. ยึดหลักว่าเด็กทุกคนมีความแตกต่างกัน โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบความรู้เอง ได้คิด ได้มีส่วนร่วมในการทำสิ่งที่ตนเองสนใจ
2. การสอนเด็กปฐมวัยเป็นการมุ่งอนาคต โดยมุ่งพัฒนาเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้าน สามารถบูรณาการการเรียนรู้ทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกายได้พร้อมๆกัน นอกจากนี้ยังต้องสามารถสร้างสุนทรีย์ต่อการเรียนและความเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคตให้กับเด็กด้วย
3. เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ และมีความสามารถที่หลากหลาย ผู้สอนต้องมีความเชื่อว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้ และความรู้สึกเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดและเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น การสอนต้องให้โอกาสการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเอง
4. การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพิ่มพูนปรุงแต่งความคิด ทักษะนิสัย การแสดงออก ดังนั้น หากต้องการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก จึงต้องจัดประสบการณ์ที่หลากหลายให้แก่เด็ก
5. เด็กต้องการพัฒนาทักษะทางการคิด โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ริเริ่มและลงมือกระทำอย่างอิสระ โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และให้คำชี้แนะในกรณีที่เด็กต้องการ ซึ่งจะทำให้เด็กสร้างความคิดริเริ่ม
6. เด็กต้องการเรียนรู้โลกและสังคม การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นไปในลักษณะของการเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัส เรียนรู้โลกกว้างรอบตัว

7. ผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษาปฐมวัย การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับครูผู้สอน ทำให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นไปในลักษณะที่เปิดกว้างและเป็นภาพรวม ทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการประสานความร่วมมือกันต่อการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง

8. เด็กปฐมวัยต้องการการเตรียมพร้อมเพื่อการเรียนรู้ นอกจากการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ควรจะต้องพัฒนาความสามารถของเด็กอีกอย่างน้อย 4 ด้าน คือ

8.1 พัฒนาความสามารถทางด้านปัญญา วิชาการ และด้านศิลปะและสุนทรีย์ เพื่อให้เด็กมีการเรียนที่มีความสุข และเป็นการพัฒนาสมองที่สมดุลทั้งซีกซ้ายและซีกขวา

8.2 พัฒนาการคิด การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ การริเริ่ม รวมทั้งการเชื่อมโยงความรู้สู่การบูรณาการอย่างสร้างสรรค์

8.3 พัฒนาการเข้าใจตนเอง การเข้าสังคม บทบาทของตนเองในสังคม

8.4 พัฒนาทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การสังเกต การเปรียบเทียบ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

จะเห็นได้ว่า การจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาการและเกิดการเรียนรู้นั้นเป็นงานที่ละเอียดอ่อน ผู้จัดต้องมีภาพที่ชัดเจน ทั้งมุขลิก และมุขกว้าง ความร่วมมือของผู้ดูแลเด็กทุกฝ่ายเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนต้องมีความเข้าใจหลักการและพัฒนาการของเด็ก จึงจะทำให้ผู้จัดสามารถวางหลักสูตรได้อย่างมีเป้าหมาย และเกิดประสิทธิผลโดยตรงแก่ผู้เรียน

1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้น เพื่อเตรียมพร้อมให้กับเด็กช่วง 0 - 6 ปี จัดการศึกษาโดยยึดเด็กเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและพัฒนาการเด็ก ซึ่งแต่ละสถานศึกษา สามารถจัดรูปแบบหลักสูตรของตนเอง จากการวิเคราะห์ลักษณะแนวการจัดประสบการณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 ถึง พ.ศ.2540 ลักษณะหลักสูตรเท่าที่ปรากฏอยู่ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลักษณะหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยดังต่อไปนี้

1. อิทธิพลแนวคิดจากซีกโลกตะวันตก เป็นการนำแนวคิดของนักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักการศึกษาจากต่างประเทศมาวางเป็นแนวทาง และหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. อิทธิพลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ สมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติ (National Association of Education for young Children : NAEYC) ในประเทศได้แก่ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการศึกษาเอกชน

3. อิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี ทำให้การดำเนินชีวิตและการสื่อสารเปลี่ยนแปลงไป ทำให้ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน (สิริมา ภิญญโณนต์พงษ์. 2545 : 69 - 72)

จากเหตุผลที่กล่าวมา ซึ่งเป็นส่วนที่มีอิทธิพลทำให้วิถีของไทยเปลี่ยนไป โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาโดยองค์รวมในทุกด้าน กระบวนการจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับบริบทของสังคม เทคโนโลยี และสถานการณ์ปัจจุบัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของการเรียนรู้

โคลน์ (Klean. 1991 : 2) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเชิงทดลอง ที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงสัมพันธ์ถาวรของพฤติกรรม ซึ่งอธิบายไม่ได้ด้วยสภาวะทางอารมณ์ชั่วคราว วุฒิภาวะ หรือการตอบสนองโดยกำเนิด

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2546 : 45 - 46) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือสิ่งเร้าและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้ หมายถึงรวมถึงพฤติกรรมที่เห็นภายนอก และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงระบบการทำงานในสมอง และระบบความรู้สึกรทั้งด้านที่เกี่ยวกับสติปัญญาและอารมณ์

พัชรี สอนแก้ว (2546 : 85 - 86) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมที่สังเกตได้ องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้แก่ วุฒิภาวะ และความพร้อมซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และความสามารถที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สิริมา ภิญญโณนต์พงษ์ (2545 : 29) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่มนุษย์มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิม เป็นพฤติกรรมค่อนข้างถาวร การเรียนรู้ของเด็กเป็นผลมาจากประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม และมีการฝึกฝนตั้งแต่วัยทารก ซึ่งมีอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม การปฏิสัมพันธ์ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 77) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง “กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ หรือการฝึกหัด ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร และเป็นผลมาจากการฝึกหัดเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่มีผลมาจากการใช้ยาหรือสิ่งเสพติด หรือวุฒิภาวะ (Maturity) เราไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้”

อรนุช ลิ้มศิริ (2542 : 24) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกหรือจากประสบการณ์ที่ได้รับ จากนิยามนี้ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้มีองค์ประกอบใหญ่ๆ 3 องค์ประกอบ คือ

1. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พฤติกรรมนั้นอาจเป็นการแสดงออกทางด้านการพูด การเขียน หรือแสดงท่าทางก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมแสดงออกก่อนการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้จะแตกต่างกัน

2. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น เกิดจากการได้รับประสบการณ์ หรือการฝึกฝน และต้องมีการฝึกซ้ำเป็นระยะเวลาหนึ่ง ส่วนการเปลี่ยนพฤติกรรมที่เกิดจากการบรรลุวุฒิภาวะ เช่น การเปลี่ยนแปลงของร่างกายในวัยต่างๆนั้นถือว่าเป็นไปโดยธรรมชาติ ไม่ได้เกิดจากการฝึกหัด จึงไม่ได้เรียกว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

3. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น จะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลที่เกิดจากการฝึกหัดนั่นเอง แสดงว่าพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องคงอยู่กับบุคคลเป็นระยะที่ยาวนาน ภายหลังจากที่บุคคลนั้นได้เกิดการเรียนรู้แล้ว เช่น การที่เด็กได้เรียนสิ่งใดสิ่งหนึ่งในโรงเรียน เช่น ภาษาต่างประเทศ และเมื่อโตขึ้นจำสิ่งที่เรียนไม่ได้เลย แต่เมื่อมาเรียนซ้ำอีกครั้งนั้น สามารถเรียนได้เร็วกว่าเด็กที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเรียนในสมัยเด็กมาก่อน นั่นแสดงว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมัยที่เป็นเด็กนั้นยังคงอยู่ในลักษณะที่ค่อนข้างถาวร

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกและภายในของมนุษย์ โดยผ่านประสบการณ์ฝึกฝน เพื่อให้เกิดทักษะในทุกด้าน และทักษะที่เกิดขึ้นใหม่นี้จะเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร และสามารถนำทักษะนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยสามารถสั่งสมประสบการณ์ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Theory) เพียเจต์ (แสงเดือน นันทเปารยะ. 2547 : 14 - 15) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเกิดขึ้นจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยพื้นฐานที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด 2 ลักษณะ คือ

1. การจัดการภายในโดยวิธีรวมกระบวนการต่างๆเข้าเป็นระบบ (Organization)
2. การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) เกิดจากการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

2.1 Schema หมายถึง ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ในตัวเด็ก ในเด็กเล็ก จะมี Schema อยู่บ่อยมาก แต่เมื่อเด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวก็จะทำให้เด็กเกิด Schema มากขึ้น

2.2 การซึมซับ (Assimilation) หมายถึง การที่เด็กได้มีการปะทะกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ซึมซับสิ่งนั้นเข้ารวมกับ Schema เดิม เช่น เด็กเห็นวัวแต่คิดว่าเป็นหมา เพราะมีลักษณะรวมที่คล้ายๆ กัน

2.3 การปรับเปลี่ยนความคิด (Accommodation) โดยเป็นการปรับเปลี่ยนความคิด เดิมหรือการสร้าง Schema เดิมได้ เช่น เด็กเห็นวัวแต่คิดว่าเป็นหมา แต่เมื่อมองดูชัดๆแล้วเห็นถึงความแตกต่าง จึงชี้มือและถามแม่ว่า “ตัวอะไร ?” แม่บอกว่า “วัว” เด็กจึงสร้าง Schema ใหม่ เป็นวัวขึ้นมา จากการปรับเปลี่ยนความคิดภายใน

2.4 ความสมดุล (Equilibration) เป็นกระบวนการสมดุลระหว่างการซึมซับ (Assimilation) จากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวมากเท่าไร เด็กก็จะได้เรียนรู้มากเท่านั้น และก็เป็นผลให้เกิดประสบการณ์และทักษะที่เพิ่มพูนยิ่งขึ้นไป (แสงเดือน นันทเปารยะ. 2547 : 14 – 15)

ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา

เพียเจต์ ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา ออกเป็น 4 ขั้น แต่ในที่นี้จะกล่าว เฉพาะขั้นที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว (Sensori - motor Stage) ช่วงอายุ 0 - 2 ปี เด็กในวัยนี้แสดงออกด้วยการเคลื่อนไหว พัฒนาการทางการคิดและสติปัญญาเกิดขึ้นจากการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ เช่น ทางปาก หู ตา ต่อกสภาพแวดล้อมรอบๆตัว

2. ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Preparation Thought) อยู่ในช่วงอายุ 2 - 7 ปี เด็กในวัยนี้ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentrism) เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูดและเข้าใจเครื่องหมาย ทำทางที่สื่อความหมายชอบเลียนแบบ เล่นสมมติ

สิริมา ภิญญโณนนตพงษ์ ได้ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ไว้ดังนี้

อายุ (ปี)	ขั้น	พัฒนาการ
0 - 2	ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor)	เด็กได้เรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส เช่น ปาก หู ตา สิ่งแวดล้อมรอบตัว
2 - 6	ความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Intuitive or preperational)	เรียนรู้ภาษาพูด สัญลักษณ์ เครื่องหมาย ท่าทาง ในการสื่อความหมาย รู้จักสิ่งที่เป็นตัวแทน (Representation) โครงสร้างสติปัญญาแบบง่าย ๆ สามารถหาเหตุผลอ้างอิงได้ มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนอย่างมาก ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) เลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่
7 - 11	ปฏิบัติตาม คิดแบบรูปธรรม (Concrete operations)	รับรู้รูปธรรมได้ดี ใช้เหตุผลสร้างกฎเกณฑ์ เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เป็นนามธรรม
11 - 16	ปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal operations)	รู้จักคิดหาเหตุผล มีระบบ คาดคะเน ตั้งสมมติฐาน แก้ปัญหา พัฒนาสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ มีความคิดเท่าผู้ใหญ่

ภาพประกอบ 1 : ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ที่มา : (สิริมา ภิญญโณนนตพงษ์. 2545 : 39 - 40)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner's View) การ์ดเนอร์ (สิริมา ภิญญโณนนตพงษ์. 2545 : 39 - 40) ได้จำแนกความสามารถทางสติปัญญาไว้ 9 ด้าน ได้แก่

1. สติปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูง
2. สติปัญญาด้านตรรก และคณิตศาสตร์ (Logical / Mathematics Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข
3. สติปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual / Spatial Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถมองเห็นภาพของทิศทางแผนที่

4. สติปัญญาด้านร่างกายและความเคลื่อนไหว (Body /Kinesthetic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ร่างกายของตนเองแสดงออกทางความคิด รวมถึงผู้ที่มีความสามารถทางความคล่องแคล่ว ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความไวทางประสาทสัมผัส

5. สติปัญญาด้านดนตรี (Musical / Rhythmic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถทางด้านดนตรี

6. สติปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และเจตนาของผู้อื่น

7. สติปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้จุดอ่อน รู้จุดแข็ง มีความรู้เท่าทัน อารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตนเอง มีความสามารถในการฝึกฝนตนเองและเข้าใจตนเอง

8. สติปัญญาด้านการรักธรรมชาติ (Naturalistic Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความสามารถของตนที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

9. สติปัญญาด้านการดำรงชีวิต (Exential Intelligence) หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการไตร่ตรอง เข้าใจเหตุผลของการดำรงชีวิตอยู่ในโลก

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner. 1967 : 6) กล่าวว่า เด็กสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ความพร้อมเป็นสิ่งที่สามารถให้เกิดเร็วขึ้นได้ โดยการจัดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับขั้นพัฒนาการ โดยแบ่งขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาและการคิดเป็น 3 ขั้น โดยจะกล่าวถึงช่วงปฐมวัย เพียง 2 ขั้น คือ

1. Enactive representation (ขั้นการกระทำ) เด็กเรียนรู้จากการกระทำ

2. Iconic representation (ขั้นจินตนาการ) พัฒนาการทางความคิดในขั้นนี้อยู่ที่การมองเห็นและการใช้ประสาทสัมผัส เด็กเริ่มเข้าใจและเรียนรู้ความสัมพันธ์รอบๆตัวมากขึ้น

บรูเนอร์ ได้แบ่งขั้นตอนพัฒนาของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. การเรียนรู้จากการสัมผัส (The Enactive Stage) เด็กเรียนรู้ด้วยการปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ เรียนรู้จากการกระทำและการสัมผัส

2. การเรียนรู้จากภาพและความจำ (The Iconic Stage)

3. การเรียนรู้จากสัญลักษณ์ (The Symbolic Stage) การนำความคิดไปพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจต์และบรูเนอร์ ให้ความสำคัญทางความพร้อมของผู้เรียน ดังนั้น การกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะกับผู้เรียนในแต่ละวัย จัดความยากง่าย รายละเอียดของ เนื้อหาให้สอดคล้องกับวัยและอายุสมอง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทสกี (Vygotsky อ้างอิงใน Berk and Winsler. 1995) เด็กจะเกิดการเรียนรู้ พัฒนาการสติปัญญาและทัศนคติขึ้น เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์และทำงาน ร่วมกันกับคนอื่น ๆ เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อน บุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทาย แต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหา ได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่ หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีประสบการณ์ มากกว่า เด็กสามารถแก้ปัญหาได้และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การให้การช่วยเหลือแนะนำในการ แก้ปัญหาและการเรียนรู้ของเด็ก (Assisted Learning) เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เมื่อเด็ก แก้ปัญหาโดยลำพังไม่ได้ เป็นการช่วยอย่างพอเหมาะ เพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง วิธีการที่ครู เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพื่อการช่วยเหลือเด็ก เรียกว่า Scaffolding เป็นการแนะนำช่วยเหลือให้เด็ก แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการให้คำแนะนำ (clue) การช่วยเตือนความจำ (reminders) การกระตุ้นให้ คิด (encouragement) การแบ่งปัญหาที่สลับซับซ้อนให้ย่อยลง (breaking the problem down into step) การให้ตัวอย่าง (providing and Example) หรือสิ่งอื่นๆ ที่จะช่วยเด็กแก้ปัญหาและเรียนรู้ด้วย ตนเอง การให้การช่วยเหลือ (Scaffolding) มีลักษณะ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมการร่วมกันแก้ปัญหา
2. เข้าใจปัญหาและมีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน
3. บรรยายภาคที่อ่อนแอและการตอบสนองที่ตรงกับความต้องการ
4. รักษาสภาวะแห่งการเรียนรู้ของเด็ก (ZPD : Zone of Proximal Development)
5. สนับสนุนให้เด็กควบคุมตนเองในการแก้ปัญหา

ครูมีหน้าที่ในการเตรียมสภาพแวดล้อมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและให้คำแนะนำ ด้วยการอธิบาย สาธิต และให้เด็กมีโอกาสร่วมงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การวาด การเขียน การทำงานศิลปะ หลายๆรูปแบบ เพื่อเป็นการจัดระบบความคิดของเด็กเอง แล้วให้โอกาสเด็กแสดงออกตามวิธีการต่างๆ ของเด็กเอง เพื่อครูจะได้รู้ว่าเด็กต้องการจะทำอะไร

จากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทสกี ดังกล่าว พบว่า การเรียนรู้และ พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเกิดจากสภาวะให้เด็กเผชิญกับปัญหา ซึ่งครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียม สภาพแวดล้อม หรือสภาวะให้เด็กเผชิญกับปัญหา และได้ฝึกประสบการณ์การแก้ปัญหาโดยเด็กมี ปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ทฤษฎีการพัฒนาศิลปะจิตวิทยาอีริกสัน (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542 : 13; อ้างถึง Erikson. n. d.) กล่าวว่า วัยทารกตอนปลายเป็นช่วงที่บุคคลเรียนรู้เจตคติของความมั่นใจหรือไม่มั่นใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับ การที่พ่อแม่ให้สิ่งที่เด็กต้องการสำหรับอาหาร การเอาใจใส่และความรักอย่างชื่นชม เจตคติเหล่านี้ ซึ่งเด็กมีอยู่มากหรือน้อยตลอดชีวิต และสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจของคนทั่วไปและสถานการณ์ของบุคคลได้ ซึ่งขั้นของพัฒนาการนั้น อีริกสันได้แบ่งเป็น 8 ขั้น โดยจะกล่าวเพียง 3 ขั้น ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ความไว้วางใจ - ความไม่ไว้วางใจ (Trust vs. Mistrust) อยู่ในช่วง 0 - 1 ปี เด็กในวัยนี้ ต้องการได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่ และสนองความต้องการของเด็กอย่างเต็มที่ เช่น การกอดรัด สัมผัส การให้อาหาร หรือ การเลี้ยงดูต่างๆ อีริกสัน ได้กล่าวว่า ความไว้วางใจ เป็นรากฐานที่สำคัญของพัฒนาการทางบุคลิกภาพ หากเด็กในวัยนี้ไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ ขาดความไว้วางใจก็จะกลายเป็นคนก้าวร้าว ตีตัวออกจากสังคมได้

2. ความเป็นตัวของตัวเอง - ความสงสัย / ความละอาย (Autonomy vs. Doubt or Shame) อยู่ในช่วง 2 - 3 ปี เด็กในช่วงนี้จะมีการพัฒนาของกล้ามเนื้อต่างๆดีขึ้น เด็กสามารถเดินได้ สามารถพูดได้ เริ่มที่จะสำรวจตรวจตราสิ่งต่างๆรอบตัว มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ดูแลเด็กในวัยนี้จะต้องให้โอกาสเด็กช่วยเหลือตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกต่อตนเองในทางที่ดี และมีความภาคภูมิใจในตัวเอง หากเด็กไม่ได้รับโอกาสดังกล่าวก็จะทำให้เด็กเกิดความสงสัยและไม่แน่ใจในตัวเอง

3. การริเริ่ม - รู้สึกผิด (Initiative vs. Guilt) อยู่ในช่วงอายุ 3 - 6 ปี เด็กในวัยนี้จะมี ความสนใจต่อทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว มีความคิดริเริ่มอยากจะทำอะไรด้วยตนเอง การเล่นมีความสำคัญมาก สำหรับเด็กในวัยนี้ ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลอง ลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนที่อยู่ข้างๆเป็นแบบอย่างและคอยให้กำลังใจ ก็จะทำให้เด็กไม่มีปมด้อย และมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง

อีริกสัน (Brewer. 1995 : 17 - 18) เชื่อว่าบุคลิกภาพของเด็กเป็นภาพสะท้อนของ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ และผู้ปกครอง ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของอีริกสัน (Erikson) นั้น ต้องทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีทางเลือกและบรรลุ จุดมุ่งหมายที่ตนตั้งไว้ ตลอดจนการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์นั้น เกิดจาก พฤติกรรม บุคคลนั้นมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลนั้นและสิ่งแวดล้อม (Environment) แนวคิดของแบนดูรา เน้นพฤติกรรมใดๆก็ตาม สามารถปรับหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามหลักการ เรียนรู้ เป็นการกระตุ้นเด็กมีการเรียนรู้พัฒนาการทางสังคม โดยใช้การสังเกตตัวแบบที่เด็กเห็น เด็กมี

ระดับการเรียนรู้แล้วเด็กจะมีทางเลือกใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น เพื่อเก็บสะสมพฤติกรรมที่เป็นไปได้เอาไว้ และยิ่งกว่านั้น ตัวแบบจะช่วยให้เขาเลือกสถานการณ์ที่ดีที่สุดไว้ใช้ปฏิบัติต่อไป (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 50 - 51)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโกเบอร์ก พัฒนาการทางจริยธรรมของโกเบอร์กแบ่งออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น สำหรับเด็กปฐมวัยจะอยู่ในชั้นที่ 1 คือระดับเริ่มมีจริยธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 เด็กจะเคารพกฎเกณฑ์ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ

ชั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล เลือกทำแต่สิ่งที่น่าสนใจมาให้ตนเองเท่านั้น การมองความสัมพันธ์ของคนยังแคบ มีลักษณะการแลกกัน ถือเกณฑ์กรรมตามสนอง

ดังนั้น ในการอบรมปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็ก พ่อแม่ควรเป็นตัวแบบที่สำคัญ เพราะเด็กเลียนแบบได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตนของบิดาและมารดา (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 53)

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นได้ต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงกับความสนใจของเด็ก ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกหลักการตรงตามพัฒนาการของเด็กและคำนึงถึงวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ การที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆจากการลงมือปฏิบัติจริงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กมีการเรียนรู้ มีพัฒนาการ สังคมประสบการณ์ให้เจริญงอกงามเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละบุคคล ที่สำคัญ ครูต้องมีความเข้าใจในทฤษฎีการเรียนรู้ จึงจะจัดกิจกรรมที่สอดคล้องและส่งเสริมเด็กได้

2.3 พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

จากข้อมูลทางการวิจัยและการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการ พบว่า พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นต้อนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเจริญเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 5 ปี ซึ่งพัฒนาการของเด็กจะพัฒนาได้ดี ถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเอง ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้สิ่งที่ตนอยากรู้ออบๆตนเอง (กรมวิชาการ. 2546 : 3)

สายสุรี จุติกุล (2543 : 43 - 55) กล่าวว่า ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ผู้ใหญ่จำเป็นต้องเข้าใจพัฒนาการ “ตามวัย” ของเด็ก อย่างน้อยหลักการพัฒนาเพื่อที่เราจะได้ไม่ฝืนธรรมชาติของเด็กในวัยนี้

พัฒนาการทางด้านร่างกาย เด็กในวัยนี้จะเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว ว่อง กระโดด และอาจมีรายละเอียดการกระโดดไปถึงท่าต่างๆ เช่น กระโดดแล้วหยุด กระโดดถี่ๆแล้วเว้นได้ การโหน ห้อยตัว ฯลฯ เด็กจะมีพลังมาก เพราะฉะนั้นเด็กจะไม่อยู่นิ่ง การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวจึงเป็นวิธีที่ดี ที่ให้เกิดการเรียนรู้การใช้กล้ามเนื้อในรูปแบบต่างๆ

สมองของเด็กวัยนี้กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เด็กเริ่มจะแสดงความถนัดซ้าย หรือ ขวา พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้ดูแลเด็ก ควรปล่อยให้เขาใช้ซ้ายหรือขวาตามความถนัด เพราะถ้าไปฝืน เขาอาจจะทำให้เป็นอันตรายมากกว่าการช่วยเหลือ

พัฒนาการเชาว์ปัญญา เด็กในวัยนี้จะเริ่มเข้าใจสัญลักษณ์ต่างๆได้แล้ว สามารถอธิบาย ได้ สามารถนำสัญลักษณ์แทนวัตถุหรือสถานที่มาใช้ในการอธิบายของเขาได้ เด็กในวัยนี้ยังมีปัญหาในการแยกแยะไม่ได้ระหว่างจินตนาการและความเป็นจริง ดังนั้น ผู้ใหญ่ต้องไม่ดูเด็กว่าพูดปิด พูด เละละเทอะ พูดเพ้อเจ้อ และไม่ควรถามให้เด็กยุติการคิดที่ไม่เป็นจริงในสายตาผู้ใหญ่ แต่กลับต้อง สนับสนุนไปพักหนึ่ง จนเด็กมีวุฒิภาวะระดับที่จะเห็นความแตกต่างระหว่างจินตนาการและความเป็นจริงได้เอง การจัดวัตถุเข้าหมวดหมู่หรือจัดจำพวก อาจทำได้มิติเดียว การวิจัยพบว่า เด็กยังสับสน เกี่ยวกับการทรงตัวของสสาร เช่น น้ำหนัก ปริมาตร และความสั้นความยาว

พัฒนาการทางอารมณ์ การแสดงอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ต้องเข้าใจว่าเด็กจะแสดง อารมณ์ที่แท้จริงของตน ไม่มีการเสแสร้ง อารมณ์เกิดกะทันหันและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ร้องไห้หัวเราะได้ทันที หรือเล่นอยู่ดีก็อารมณ์เสียได้เหมือนกัน เด็กมีอารมณ์ได้หลายอย่าง ทั้งโกรธ ทั้ง รัก ทั้งชอบ ทั้งอิจฉา มีการกลัวและกังวล เด็กยังไม่ได้เรียนรู้การควบคุมอารมณ์ของตนเอง เพราะยัง ขาดประสบการณ์ ผู้ใหญ่จึงไม่ควรตำหนิ ดุ หรือตี เมื่อเด็กแสดงอารมณ์ไม่ดีออกมา ผู้ใหญ่ควรแสดง อารมณ์ปลอบและเบี่ยงเบนความสนใจ และเบี่ยงเบนอารมณ์เด็กไปอยู่ในสภาพที่เป็นไปในทางบวก

พัฒนาการทางสังคม เด็กปฐมวัยจะคิดคำนึงว่าตนเองเป็นใหญ่ ทั้งนี้เพราะเมื่อร้องไห้ หิวนม จะมีคนเอานมมาให้ (จึงตีความเอาเองว่าฉันเป็นใหญ่มาก) และอาจเป็นเพราะยังเล็กนัก ขาดประสบการณ์ และความเข้าใจความสำคัญที่จะพึ่งพาคนอื่นและการอยู่ร่วมกับคนอื่น เด็กในระยะเริ่มต้นอนุบาล จะ เล่นคนเดียว ซึ่งเป็นเรื่องปกติ ต่อมา เด็กจะเริ่มเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน พ่อแม่ ครู ผู้ปกครอง ควร ส่งเสริมให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนๆได้ ซึ่งเป็นทักษะเชิงสังคมที่เด็กต้องเรียนรู้

จากการที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า พัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ครู ผู้ดูแล เด็กต้องมีความเข้าใจเพื่อจะได้ส่งเสริมและพัฒนาได้อย่างถูกต้อง

2.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3 - 5 ปี ว่า ไม่จำกัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ควรยืดหยุ่นให้มีสาระการเรียนรู้ที่เด็กสนใจ และสาระการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนดโดยมีหลักในการจัดดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
2. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและผลผลิต
3. จัดการประเมินพัฒนาการ ให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
4. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

ภรณ์ คุรุทันะ (2523 : 76 - 81) ได้กล่าวถึงเป้าหมายและหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยพอสรุปได้ดังนี้

การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ครูจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรมและลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว โดยให้สอดคล้องกับความพร้อม วุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขการกระทำที่อาจเป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสม

หลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้เด็กปฐมวัย ควรคำนึงถึงสิ่งดังต่อไปนี้

1. ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก
2. ต้องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
3. ต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
4. ต้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์ในการจัดการควรเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องซื้อหามาทั้งหมด อาจนำวัสดุในท้องถิ่นที่ดัดแปลงทำเป็นอุปกรณ์ต่างๆ ได้

พัฒนา ชัชพงศ์ (2531 : 7) ได้ประมวลหลักการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมไว้ดังนี้

1. เป็นการปูพื้นฐานให้กับเด็ก โดยคำนึงถึงความสามารถและความเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นหลัก การจัดกิจกรรมปูพื้นฐานทักษะทางการเรียนรู้เป็นการฝึกฝนการใช้ประสาทสัมผัส
2. บูรณาการหน่วยประสบการณ์เข้าด้วยกัน การจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ได้แบ่งเป็นรายวิชา แต่จัดรวมกัน (บูรณาการ) เป็นหน่วยประสบการณ์ โดยแต่ละหน่วยจะประมวลทุกวิชาให้เด็กได้เรียนรู้

การบูรณาการ หมายถึง การจัดรูปแบบกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ โดยยึดถือตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง และนำเด็กที่ต้องการจะเรียนรู้ในทุกด้านมาลำดับความสำคัญของประสบการณ์ จัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการและชีวิตของเด็ก หลักการบูรณาการที่เหมาะสมคือ

1. ยึดตัวเด็กเป็นสำคัญ เน้นเรื่องที่เด็กสนใจใกล้ตัวเด็ก ให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ความยากง่ายของกิจกรรมควรมีปะปนกัน
2. สอดคล้องกับพัฒนาการ เด็กปฐมวัยมีความสนใจในสิ่งแวดล้อมรอบตัว ฉะนั้นจึงเลือกสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เด็กคุ้นเคยมาให้เด็กได้เรียนรู้
3. ให้ประสบการณ์กว้างขวาง เมื่อเด็กพบเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เด็กมีโอกาสได้ประสบการณ์หลายด้านพร้อมกัน ดังนั้นการช่วยให้เด็กได้ประโยชน์เต็มที่ จึงน่าจะจัดประสบการณ์แก่เด็กในรูปบูรณาการ

จากเอกสารที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ต้องจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการทั้งสี่ด้านเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดประสบการณ์ที่มีลักษณะยืดหยุ่นจะต้องจัดในรูปแบบของบูรณาการ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

นภเนตร ธรรมบวร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียน 2 แห่ง ในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ โรงเรียนบ้านโดนจันทิก อำเภอเวียงใหญ่ ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและโรงเรียนพัฒนาเด็ก ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เพื่อรวบรวมและเผยแพร่แนวคิดจากประสบการณ์ของโรงเรียน ครู และชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น จะต้องจัดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย หัวใจสำคัญของการจัดการการเรียนรู้ คือ การจัดสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่

ส่งเสริมให้การปฏิรูปการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จ อาทิเช่น การจัดตั้งเครือข่ายครูและการพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรม เป็นต้น

อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงขึ้น

บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน โดยทำการศึกษากับเด็กอายุ 5 - 6 ปีที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 2 การทดลองจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมเสริมการอ่าน กลุ่มที่ 2 ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกรอ่านหนังสือ และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีกิจกรรมการสนทนาแบบปกติ

ผลการศึกษาพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมเสริมการอ่าน กิจกรรมสนทนาประกอบกรอ่านหนังสือ และกิจกรรมสนทนาแบบปกติ มีพัฒนาการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมเสริมการอ่าน แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนาประกอบกรอ่านหนังสือและกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนาแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ต้องจิต จิตดี (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน โดยใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ กิจกรรมดนตรี ตามแนวคาร์ล ออร์ฟ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ กิจกรรมดนตรี ตามแนวคาร์ล ออร์ฟ มีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม

กรรณิการ์ กลิ่นหวาน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการคิดแบบอเนกนัยของเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียน 4 แบบ มีความสามารถในการคิดแบบอเนกนัยอยู่ในระดับดีทั้งในภาพรวมและจำแนกรายด้าน คือ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

2. ความสามารถในการคิดแบบอเนกนัยของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงขึ้นกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและจำแนกรายด้าน คือ ด้าน ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไบรแอนท์ และฮังเกอร์ฟอร์ด (Bryant and Hungerford. 1997 : 44 – 49) ได้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักวิธีสอนความคิดรวบยอดและค่านิยมทางสิ่งแวดล้อม โดยทดลอง สอนเรื่องสิ่งแวดล้อมและปัญหามลภาวะ ใช้เวลาทดลอง 1 เดือน ปรากฏว่า นักเรียนอนุบาลสามารถ สร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องของสิ่งแวดล้อมและสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อ สิ่งแวดล้อม และอธิบายผลเพิ่มเติมว่า ความสำเร็จในการสร้างความคิดรวบยอดและค่านิยมขึ้น อยู่กับ การพัฒนาแบบการสอนด้วย ผู้สอนต้องมีความรู้อย่างเพียงพอและต้องรู้จักกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิด เกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก จะเกิดขึ้นได้จากการจัดประสบการณ์ที่เด็กสนใจ สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของเด็ก การเรียนรู้ของเด็กจะเกิดได้ดีจากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเล่น ได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านประสาท สัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน การคิด วิเคราะห์และการเรียนรู้จาก สภาพแวดล้อม ชื่อ และกิจกรรมต่างๆจะทำให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้เป็นอย่างดี ดังนั้น ครู ปฐมวัย ผู้ปกครอง พ่อแม่ หรือผู้ดูแลเด็ก จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและพัฒนาการ เพื่อ พัฒนากิจกรรมที่จะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาเด็กได้ครบโดยองค์รวมในทุกด้าน นอกจากนี้ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2547 : 4 - 5) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดการ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้

1. ความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้ปกครองและครูต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ต้องมี ความรู้ความเข้าใจดังต่อไปนี้

- 1.1 เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดต้องประสาทสัมผัสทั้งหมด
- 1.2 เด็กทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้
- 1.3 เด็กทุกคนได้รับการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพในเด็กแต่ละคน
- 1.4 การจัดการศึกษาต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก
- 1.5 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต้องคำนึงถึงความพร้อมของเด็ก

กิจกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ต้องมีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก การสอนเด็กปฐมวัยจึง ไม่ใช่การบังคับหรือกดดันให้เด็กเรียนรู้ตามความต้องการของผู้ใหญ่

- 1.6 กิจกรรมการเรียนรู้ต้องน่าสนใจ และมีความหมายกับเด็ก

1.7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและในระหว่างเพื่อนเด็กด้วยกัน เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นของการพัฒนาที่ออกมา

2. บทบาทที่สำคัญสำหรับครู

- 2.1 ครูจะต้องให้ความรักและการยอมรับหรือเข้าใจเด็กทุกคน
- 2.2 ครูจะต้องทุ่มเทให้กับการสอนอย่างจริงจัง
- 2.3 การสอนที่ดีจะต้องรองรับด้วยทฤษฎี ปรัชญา เป้าหมายและวัตถุประสงค์
- 2.4 จัดสื่อการเรียนที่เป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มพูนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
- 2.5 การสอนต้องเริ่มจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม
- 2.6 การสังเกต เป็นทักษะสำคัญที่ครูต้องมีเพื่อที่จะรู้ถึงความต้องการของเด็ก
- 2.7 การสอนต้องมีการวางแผนและมีกระบวนการอย่างเป็นระบบ

ด้วยการเปิดกว้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่ไม่กำหนดเนื้อหาตายตัว แต่เปิดกว้างให้แก่โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อนำมาปฏิบัติในห้องเรียนจึงสามารถให้ครูได้จัดการศึกษาตามแนวความคิด ความเชื่อของตนเอง สามารถพัฒนาสาระการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับความสนใจของเด็ก มุ่งให้เกิดพัฒนาการโดยองค์รวม

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง

3.1 ความหมายของเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นหลักการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานให้ชาวไทยไว้ใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ต่อสู้เศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในความเป็นอย่างหนึ่งของประชาชนได้ จากกระแสพระราชดำริในความหมายของ “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” คำว่า พอเพียง มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการพอมีสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ ถ้าใครได้มาอยู่ที่นี้ในศาลา นี้ เมื่อปี 2517 ถึง 2541 นี้ ก็ 24 ปีใช่ไหม วันนั้นได้พูดว่า เราควรจะปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกิน นี้ ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียง นั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน มาสมัยนี้ชักไม่พอมีพอกิน จะต้องมโนนโยบายที่จะ ทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้ ให้ พอเพียง นี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอแม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุขถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็ความหมายอีกอย่างของ เศรษฐกิจ หรือ ระบบพอเพียง เมื่อปีที่แล้วตอนที่พูด พอเพียง แปลในใจแล้วก็พูดออกมา

ด้วยว่าจะแปลเป็น Self - sufficiency (พึ่งตนเอง) ถึงได้บอกว่า พอเพียงแก่ตนเอง แต่ความจริง เศรษฐกิจพอเพียง นี้ กว้างขวางกว่า Self - sufficiency คือ Self - sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้ ไม่ต้องไปซื้อของคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง (พึ่งตนเอง)

บางคนแปลจากภาษาฝรั่งว่า ให้ยืนบนขาตัวเอง คำว่ายืนบนขาตัวเองนี้ บางคนพูดว่า ชอบกล ใครจะมายืนบนขา คนอื่นมายืนบนขาตัวเอง เราก็โกรธ แต่ตัวเองยืนบนขาตัวเองก็ต้องเสียหลักหกล้มหรือล้มลง อันนี้เป็นความคิดที่อาจจะเฟื่องไปหน่อย แต่ว่า เป็นตามที่เขาเรียกว่า ยืนบนขาตนเอง (ซึ่งแปลว่าพึ่งตนเอง) หมายความว่า สองขาของเราเนี่ยยืนบนพื้นให้อยู่ได้ ไม่หกล้ม ไม่ต้องไปขอ ยืมขาคนอื่นมาใช้สำหรับยืน แต่ พอเพียง นี้ มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่าอีก คือคำว่า พอ ก็ เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง คนเรา ถ้าพอใจในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็ เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด - อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ - มีความคิดว่าทำอะไรต้อง พอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็ พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง (สำนักราชเลขาธิการ. 2542 : ปกหลัง)

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2542) ได้ประมวลและกลั่นกรอง จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาส ต่างๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542 เพื่อ เป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่าย และประชาชนโดยทั่วไป

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนใน ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศใน ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความ พอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันใน ตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ใน การวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนใน ชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความ ซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ มีหลักการพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนียาม ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 ลักษณะ พร้อมๆกัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาประยุกต์ ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

สมเด็จพระสันตปาปาฟรานซิส (2013) ได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาทตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสระภาพ ไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด

หลักการพึ่งพาตนเอง มีหลักสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนเอง จิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติ โดยรวมมีจิตใจเอื้ออาทร ประนีประนอม เป็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื้อโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรง เป็นอิสระ

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน

4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาวะแวดล้อม และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง

5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มีกรรมมุ่งที่การลดรายจ่าย ในเวลาเช่นนี้จะต้องปรับทิศทางใหม่ คือ จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้

เศรษฐกิจพอเพียงถูกนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพราะเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา เป็นแนวปฏิบัติตน ไม่ว่าจะอยู่ในกิจกรรม อาชีพใดก็ต้องยึดวิถีชีวิตไทย อยู่แต่พอดี อย่าฟุ้งเฟ้ออย่างไร้ประโยชน์ อย่ายึดวัตถุเป็นที่ตั้ง ยึดเส้นทางสายกลาง อยู่กินตามฐานะ ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต เจริญเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่าใช้หลักการลงทุนเชิงการพนัน ซึ่งตั้งอยู่บนความเสี่ยง กู้เงินมาลงทุนโดยหวังรวยอย่างรวดเร็ว แล้วก็ไปสู่ความล้มละลายในที่สุด ให้ตั้งอยู่บนหลักของ “รู้จัก สามีคคี” ใช้สติปัญญาปกป้องตนเองไม่ให้หลงกระแสโลกาภิวัตน์ โดยไม่รู้ถึงเหตุและผลตามสภาพแวดล้อมของไทย ให้รู้จักแยกแยะสิ่งดี สิ่งเลว สิ่งที่เป็นประโยชน์ ตามสภาพความเป็นจริงของบ้านเมืองของเราเป็นที่ตั้ง

กาญจนา บุญเรือง (2542) ได้กล่าวถึงทฤษฎีใหม่ 3 ชั้น ในเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้
ทฤษฎีใหม่ชั้นที่ 1 ผลิตอาหารบริโภคเอง เหลือขาย ทำให้มีกินอิ่ม ไม่ติดหนี้ มีเงินออม
ทฤษฎีใหม่ชั้นที่ 2 รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน ทำเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น
เกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรม แปรรูปอาหาร ทำธุรกิจ บิมน้ำมัน ขายอาหาร จัดการท่องเที่ยว ชุมชน
มีกองทุนชุมชนหรือธนาคารบ้าน

ทฤษฎีใหม่ชั้นที่ 3 เชื่อมโยงกับบริษัทธุรกิจขนาดใหญ่ รวมทั้งการส่งออก

ผดุง กรุงเกษม (2541) ได้นำคำอธิบายเพื่อความเข้าใจของคุณมณูญ มุกข์ประดิษฐ รอง
เลขาธิการสำนักคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และรอง
เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้อธิบายแนวคิด ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง มิติใหม่ทางจริยธรรม
ของการพึ่งตนเอง เพื่อความอยู่รอดตามรอยพระยุคลบาทตอนหนึ่งว่า

ปรัชญาและแนวทางของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำรินั้น มิใช่เศรษฐกิจ
“ระบบปิด” (Close economy) แต่ในขณะเดียวกันก็มีใช้ระบบเสรีนิยมและบริโภคนิยม ที่ก่อให้เกิด
“วัฒนธรรมการบริโภค” ที่ไร้สาระและเกินขอบเขตปรัชญาหลักของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนว
พระราชดำรินั้น มุ่งเน้นมรรควิธีของการเดินสายกลางตามแนวพระพุทธศาสนาจนกลั่นด้วยมิติ
ทางด้าน “จริยธรรม” ของการอยู่ร่วมกันของสรรพสิ่ง สงเคราะห์เกื้อกูลพึ่งพากัน

หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2543 : 11 - 12) กล่าวถึง
ความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า
“ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการ
ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ
ภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการ
วางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มี
สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม มีความเพียร อดทน “เกษตร
ทฤษฎีใหม่” เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการปฏิบัติตามแนว “เศรษฐกิจพอเพียง” แต่อย่างไรก็ตาม เพราะยังมีส่วน
อื่นๆ อีกมาก

ลีปพนธ์ เกตุทัต (2543 : 2 - 3) กล่าวถึง การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น ปรัชญานำทางในการนำไปสู่สังคมไทยที่พึงประสงค์ คือ เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมमानชนันท์และเอื้ออาทร ตามกรอบวิสัยทัศน์ และทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) นั้น มีหลักปฏิบัติคือ ยึดทางสายกลาง การรู้จักพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกันและการรู้เท่าทันโลก

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2543 : 18) ได้กล่าวถึง การจัดทำ แผนแม่บท เพื่อดำเนินงานให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ว่ายึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดปรัชญาหลัก โดยคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการบนทางสายกลางที่อยู่บนพื้นฐานความพอดี เน้นการพึ่งตนเอง ขณะเดียวกันให้ก้าวทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์
2. ความพอเพียงที่เน้นการผลิตและการบริโภคอยู่บนความพอประมาณ มีเหตุผล
3. ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนามองอย่างมีองค์รวม มีสมดุลระหว่าง กระแสการแข่งขันจากโลกาภิวัตน์ และกระแสท้องถิ่นนิยม มีความหลากหลายในโครงสร้างการผลิตมี การใช้ทุนที่มีอยู่ในสังคมให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่ดีงาม
4. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรในการเตรียมความพร้อม รู้เท่าทันต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความ เข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน
5. การเสริมสร้างจิตใจคนและพัฒนาคนในชาติให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต มีสติปัญญา มีความเพียร อดทนและรอบคอบ

จากความหมายของ “เศรษฐกิจพอเพียง” และแนวทางปฏิบัติที่สำคัญสรุปได้ว่า ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางการดำรงชีวิตของบุคคลไปจนถึงแนวทางการดำเนินงานด้านต่างๆ ขององค์กรทุกระดับ โดยมีแนวปฏิบัติที่เป็นหลักสำคัญ คือ การยึดทางสายกลาง ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆ อัน เกิดจากการเปลี่ยนแปลง สำหรับการสร้างภูมิคุ้มกันนั้นต้องอาศัยความรอบรู้ และรอบคอบในการ ดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมทั้งการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ดังนั้นการจัดการเรียน การสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีแนวทางปฏิบัติที่ยึดทางสายกลาง ดังนี้

1. การบริโภคด้วยปัญญา ได้แก่ การมีเหตุผลในการเลือกใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เลือกกิน เลือกใช้ เลือกของเล่นที่ผลิตด้วยตนเอง หมายถึง สิ่งที่ตนเองผลิต หรือสิ่งของที่ผลิตในประเทศ

2. การพึ่งพาตนเอง ได้แก่ การรู้จักช่วยเหลือตนเอง มีความรอบคอบในการปฏิบัติงาน ต่างๆด้วยตนเอง มีความรู้ที่นำมาใช้และพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้ ผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม (2546 : 150) ได้ให้ความหมายของการพึ่งพาตนเองไว้ดังนี้

2.1 การพึ่งพาตนเองเป็นสภาวะ หมายถึง ความสามารถของคนที่ช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด โดยไม่เป็นภาระคนอื่นมากเกินไป มีความสมดุล ความพอดีในชีวิต เป็นสภาวะทางกายที่สอดคล้องกับสภาวะทางจิตที่เป็นอิสระ มีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีสิ่งจำเป็นอันเป็นปัจจัยสี่พอเพียง เป็นความพร้อมของชีวิตทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.2 การพึ่งตนเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อม เราไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยีสมัยใหม่ ถ้าหากสิ่งนี้สนับสนุนให้เราใช้เวลามากพอที่จะไปเริ่มสร้างสิ่งที่เราทำด้วยความยากลำบากให้มันง่ายขึ้น ฉะนั้น เราจะใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสิ่งที่เอื้อต่อการพึ่งตนเองแล้ว ก็เป็นเรื่องที่ถูกต้อง แต่ถ้าใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวก จนทำให้เราพึ่งตนเองไม่ได้ก็ไม่ถูกต้อง

2.3 การพึ่งตนเอง หมายถึง การมีสวัสดิการและความมั่นคงให้กับชีวิตของตนเองในปัจจุบันจนถึงอนาคต สวัสดิการตัวนี้พร้อมที่จะตอบสนองต่อเราทันที โดยที่เราไม่ต้องไปเรียกร้องให้ใครมาจัดสวัสดิการให้ หรือให้ใครมาช่วยเหลือ เราสามารถที่จะช่วยตัวเองหรือพึ่งพาตัวเองได้ในโอกาสนั้นๆ

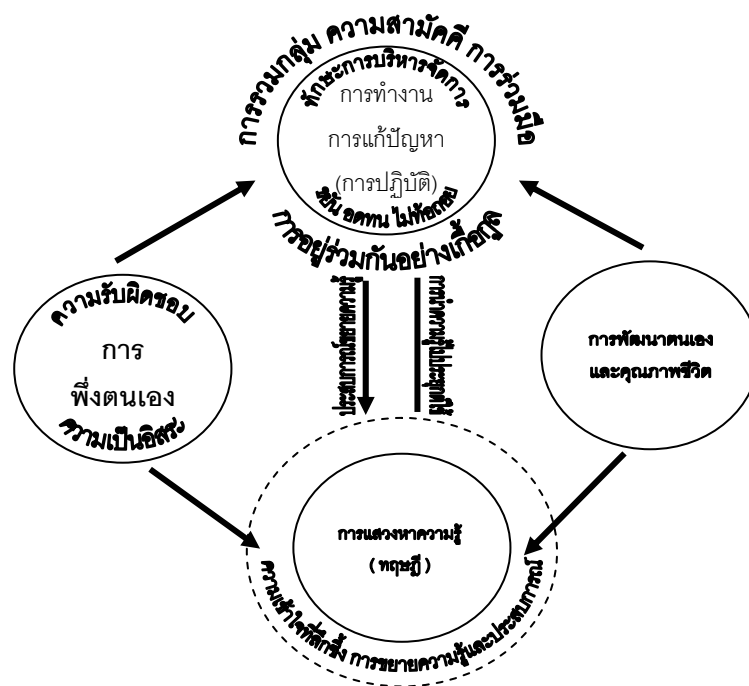
2.4 การพึ่งตนเอง เป็นการจัดชีวิตให้สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆอย่างเหมาะสม สัมพันธ์กับคน สังคม ธรรมชาติรอบตัวเรา

3. การประหยัด ได้แก่ การมีความพอประมาณในการใช้ทรัพยากรตามความจำเป็นในการดำเนินงานหรือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของครอบครัว รู้จักรักษาสมบัติของตนเองและของโรงเรียน จะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นทฤษฎีและหลักการที่จะเป็นแนวทางให้คนไทยทุกคน สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคง บนกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

3.2 การนำแนวคิดและทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปประยุกต์ใช้

ทิตนา เขมมณี (2543) ได้ให้กรอบแนวคิดทฤษฎีใหม่กับการประยุกต์ทางการศึกษาไว้

ดังนี้

ภาพประกอบ 2 : กรอบแนวคิดทฤษฎีใหม่กับการประยุกต์ทางการศึกษา
 ที่มา : ทิศนา แคมมณี. (2543). ทฤษฎีใหม่กับการศึกษา

การประยุกต์ใช้แนวคิดของทฤษฎีใหม่กับการจัดการศึกษา

1. การประยุกต์ใช้ในด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กระบวนการพึ่งพาตนเอง จะสามารถส่งเสริมคุณสมบัติที่พึงประสงค์จำนวนมาก ได้แก่ การรู้จักพึ่งตนเอง การดำรงชีวิตอย่างมีอิสระภาพ ความสามารถในการบริหารจัดการ ความสามารถในการทำงานและการแก้ปัญหา ความสามารถในการแสวงหาและการศึกษาข้อมูลข้อความรู้ และนำไปใช้ในการปฏิบัติ

2. การประยุกต์ใช้ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร

ทฤษฎีใหม่เป็นทฤษฎีที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้เกิดผลพอเพียงที่จะเลี้ยงตนเอง ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ การศึกษาจึงน่าจะทำหน้าที่ในด้านการพัฒนาสติปัญญาของบุคคลให้สามารถที่จะพึ่งตนเองในการดำรงชีวิตประจำวัน และแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น หลักสูตรจึงควรที่จะประกอบไปด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและปัญหาในการดำรงชีวิต โดยมีบูรณาการความรู้ ทักษะและเจตคติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและมีการพัฒนาในเรื่องนั้นๆ

หลักสูตรในอดีตเคยเป็นหลักสูตรรายวิชา ซึ่งมักจะมุ่งเนื้อหาสาระของเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน การเรียนรู้เรื่องต่างๆ มีลักษณะแยกกับการกระทำ / กิจกรรมประจำวัน ผู้เรียนจึงไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ แต่หลักสูตรปัจจุบันมีลักษณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น หากมีการปรับสาระของหลักสูตร โดยบรรจุกระบวนการพึ่งพาตนเองเพื่อการพัฒนาเข้าไปในทุกหน่วยการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร ก็จะสามารถส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาคุณสมบัติที่พึงประสงค์อย่างมั่นคง ทำให้เป็นฐานที่แน่นหนาในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ในขั้นสูงๆ ขึ้นไป

3. การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ในอดีตที่ผ่านมา ภาพการสอนที่เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปก็คือ ครูมักจะมุ่งให้ข้อมูล ข้อความแก่ผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ การวัดและการประเมินผลก็เน้นที่การวัดความรู้ความจำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมุ่งจดจำความรู้เป็นสำคัญ เพื่อที่จะได้สอบผ่านพฤติกรรมกรรมการสอนของครู ไม่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญา ปัญหาพฤติกรรมกรรมการสอนของครูนี้ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เรื่อยมา และได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จในระดับที่ต้องการ จนกระทั่งในปัจจุบันนี้ หลักสูตรได้กำหนดให้ครูสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน อันเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาที่ก้าวไปได้อีกขั้นหนึ่ง

การจัดแนวการสอนที่มีลักษณะตามที่พึงประสงค์ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรและการสอนพึงให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจังต่อไป แนวการสอนดังกล่าวควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

3.1 ควรจัดการเรียนการสอนโดยยึดจุดหมายหลัก ซึ่งได้แก่ กระบวนการพึ่งตนเอง หรือการพัฒนาเป็นแกนในการสอนตลอดหลักสูตร

3.2 ควรจัดการเรียนการสอนให้มีลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และได้เรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดและความเข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง

3.3 ควรจัดการเรียนการสอน ให้มีการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปอย่างมีสมดุล เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อความรู้กับการปฏิบัติจริงและส่งเสริมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถและความชำนาญในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์

3.4 ควรจัดสภาพแวดล้อม กิจกรรมประจำวัน และวิถีชีวิตของครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในเรื่องต่างๆ ที่ต้องการจะปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน

4. การประยุกต์ใช้ในด้านกรวัดและประเมินผลการศึกษา

เมื่อครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน จากการใช้ความรู้มาเป็นทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบกระบวนการ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จึงต้องมีเกณฑ์และเครื่องมือในการวัดที่ถูกต้องและเหมาะสม

5. การประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา

ในอดีตที่ผ่านมา แม้รัฐจะพยายามให้ความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาครูมาแล้วก็ตาม แต่ความช่วยเหลือดังกล่าวยังน้อยมาก เมื่อเทียบกับความต้องการและความเพียงพอที่จะช่วยให้ครูเกิดการพัฒนาคณาพอย่างแท้จริง

การศึกษาจะได้ผล รัฐจำเป็นต้องลงทุนในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ เพื่อช่วยให้ครูสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติอย่างได้ผลสมบูรณ์ เพราะครูเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มคุณภาพการศึกษา

นอกจากเรื่องการลงทุนดังกล่าว พระราชดำริที่ว่า การนำทฤษฎีใหม่ไปใช้ ควรดูให้เหมาะสมกับความจำเป็น สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ น่าจะเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ได้ เนื่องจากในวงการศึกษามักจะมีแนวคิดใหม่ๆ เกิดขึ้นเสมอ และมักมีการทำตามแนวคิดใหม่นั้น เพื่อความเป็นผู้ทันสมัย จนเกิดเป็นกระแสความนิยม โดยไม่ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมกับความจำเป็นหรือสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อกระแสความนิยมจางลง การปฏิบัติตามแนวคิดเหล่านั้นก็หายไปด้วย ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งทางด้านทรัพยากร เวลา และประโยชน์ก็ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างจริงจังและถาวร

ปริญญา นาคฉัตรีย์ (2544) กล่าวว่า กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติฯ ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” โดยการน้อมนำแนวพระราชดำริดังกล่าวมาปฏิบัติให้บังเกิดผลในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

สำหรับกรมการปกครอง ได้สั่งการให้จังหวัด อำเภอ ขยายผลการดำเนินการตามแนวพระราชดำริ พร้อมสั่งการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ในฐานะหัวหน้าของราษฎรในพื้นที่ตำบล หมู่บ้าน เป็นผู้ดำเนินการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าของแนวทางการดำเนินชีวิตแบบพออยู่ พอกิน และพอเพียง โดยมีนัยสำคัญซึ่งมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ประการ คือ

1. เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดหลักการ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในเบื้องต้น โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก เมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้า โดยต้องคำนึงถึงการลดค่าใช้จ่าย ควรสร้างสิ่งอุปโภคบริโภค

ภายในที่ดินของตนเอง เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกไม้ผล หรือการเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ทำบ่อน้ำในที่ดินของตนเอง

2. เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ หรือองค์กรชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน การส่งเสริมหัตถกรรมในครัวเรือน การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขาย และการท่องเที่ยวระดับชุมชน เสริมสร้างเครือข่ายขององค์กรชุมชน เพื่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศจะเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

3. เศรษฐกิจพอเพียง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นนอกจากรายได้แล้วก็คือ การสร้างความมั่นคงให้สถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน และความสามารถในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง สามารถนำมาใช้ในการพัฒนางานในทุกระบบ รวมถึงนำมาพัฒนาการศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับเด็ก ให้เด็กสามารถพัฒนาทุกด้านโดยองค์รวม เด็กสามารถมีวิถีทางในการเลือกในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เกิดคุณค่าแห่งตนและสังคมส่วนรวม

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

นันทา ชูติแพทยวิภา (2545 : 104 - 109) ได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะปัจจัยเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้และรูปแบบการสอนแบบการให้สืบค้นก่อนการทดลอง การลงมือปฏิบัติด้วยการทำโครงการที่มีการดำเนินงานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสรุปผลการศึกษาดูแลด้วยการเขียนแผนผังมโนทัศน์ และการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยแฟ้มสะสมผลงาน

ทักษะการจัดการสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกตามขั้นตอนของการจัดการ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดทั้งทักษะทั้งด้านการวางแผนและการนำไปปฏิบัติจริง และระยะเวลาในการฝึกการวางแผนและปฏิบัติตามโครงการจนเกิดความชำนาญ และจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะปัจจัยเกี่ยวกับการสร้างองค์ความรู้ด้วยการบูรณาการความรู้ ทักษะต่างๆและคุณธรรมจริยธรรมเข้าด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นแนวทางการนำความรู้ไปใช้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและระยะเวลาที่จะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมจนสามารถบอกคุณค่าของสิ่งที่ปฏิบัติได้

พระขวัญชัย ศรีพรรณ (เกตุธมโม) (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาพุทธศาสนา โดยการใช้หลักสอนแบบอริยสัจกับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนวิชาพุทธศาสนา โดยใช้การสอบแบบอริยสัจกับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. นักเรียนที่เรียนวิชาพุทธศาสนา โดยใช้การสอบแบบอริยสัจกับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีการใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักธรรมในพระพุทธศาสนา โดยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา มีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการ มีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบไตรสิกขา มีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แนวคิดที่ได้จากการระดมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ชาวบ้าน

จากแนวคิดการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองของผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้คนและชุมชนรับมือกับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ทางเลือกใหม่ในการจัดการศึกษาต้องวางพื้นฐานบนวิถีการพัฒนาแบบยั่งยืน มีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาคนอย่างสมบูรณ์รอบด้าน เริ่มที่วัยเด็ก สร้างพื้นฐานให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต (ยุทธชัย เฉลิมชัย. 2546 : 104) และยังได้รับการอธิบายแนวทางการดำเนินชีวิตใหม่ในการพึ่งพาตนเองว่า การพึ่งพาตนเองเป็นสภาวะ หมายถึง ความสามารถของคนที่จะช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด โดยไม่เป็นภาระของคนอื่นมากเกินไป มีความสมดุล มีความพอดีในชีวิต เป็นสภาวะทางกายที่สอดคล้องกับสภาวะทางจิตที่เป็นอิสระ มีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีสิ่งจำเป็นอันเป็นปัจจัยที่พอเพียง เป็นความพร้อมของชีวิตทั้งทวาร่างกายและจิตใจ (ฉันทนา บรรพศิริโชติ. 2546 : 150) ซึ่งผู้ใหญ่วิบูลย์ ได้นำหลักการพึ่งพาตนเองมาพัฒนาชุมชนด้วยการพัฒนาในรูปแบบสวนเกษตร ให้คนในชุมชนมีความเข้มแข็งและพัฒนาได้อย่างยั่งยืนบนความสามารถของตนเอง

พอมหาอยู่ สุนทรชัย ได้อาศัยหลักพึ่งพาตนเองโดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ต้องศรัทธาในแนวการพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเอง โดยให้ข้อคิดว่า ถ้าจะพัฒนาอะไรจะต้องมีการเตรียมความคิด ความศรัทธา และเชื่อมโยงต่อกันให้ครบ
2. ต้องออมน้ำ ออมดิน ออมต้นไม้ใหญ่ ออมเงิน และสิ่งสมมุติบัญญัติในการแก้ปัญหา
3. ต้องผสมผสานด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พอมหาอยู่กล่าวว่า ความสำเร็จอยู่ที่การวางแผนและการเตรียมตัว ซึ่งประกอบด้วย

3.1 เตรียมตัวก่อนตาย

3.2 เตรียมกายก่อนแต่ง

3.3 เตรียมน้ำก่อนแล้ง

3.4 เตรียมแรงก่อนทำ

พ่อมหาอยู่ทำการเกษตรตามแนวทางพึ่งพาตนเอง คือ ทำพอกินพออยู่ เหลือกินแจก ทำให้มีเพื่อน เหลือแจกขาย ทำให้มีเงิน และคิดว่า งานคือความสุข ความสุขคืองาน ถ้าอยากมีความสุขก็จงทำงานแล้วเงินทองจะไปไหนเสีย การดำรงตนด้วยการเรียนรู้อย่างเคร่งครัดบนหลักธรรมและเรียนรู้จากธรรมชาติ ทำให้พ่อมหาอยู่และครอบครัวมีความสุขกายและใจ มีครอบครัวที่อบอุ่น มีชุมชนที่แข็งแรง จัดให้มีความสมดุลระหว่างความสุขและความทุกข์ ไม่หลงไปตามกระแสสังคม (อเนก นาคะบุตร. 2545 : 49 - 52)

พ่อผอง เกตุพิบูลย์ เป็นผู้ที่ตั้งใจศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวทางทฤษฎีใหม่ ทำให้ชีวิตดีขึ้นอย่างชัดเจน มีความหวัง ความฝันและแผนปฏิบัติการ เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน ทำให้ชีวิตในวัยเกษียณมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี เป็นแบบอย่างเข้มแข็งของชุมชน แนวคิดจากประสบการณ์และบทเรียนที่ศึกษาได้จากปราชญ์ชาวบ้าน ที่นำแนวทางทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนและชุมชน สรุปได้ดังนี้

1. การใช้วิถีชีวิตที่มุ่งอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ มีความเกื้อกูลกัน ไม่หลงผิดตามกระแสบริโภคนิยม

2. ใช้หลักการเรียนรู้ด้วยวิธีการปฏิบัติ คิด สังเกต ใครครวญ ลองทำ สรุปบทเรียน ปฏิบัติใหม่เป็นวัฏจักรการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด ทำงานเป็นระบบ

3. มีความอดทน อดทนต่อความยากลำบาก มุ่งทำงานจนประสบความสำเร็จ

4. มีความรักถิ่น บ้านเกิดของตน รักคนรอบข้าง ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองอย่างสมดุลเพื่อความสุขของชุมชน

พ่อผาย สร้อยสระกลาง ปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินชีวิตด้วยการใช้หลักการพึ่งพาตนเอง หลังจากที่หมู่บ้านของพ่อผายประสบภัยแล้ง ทำให้การระกอบอาชีพขาดทุน พ่อผายจึงคิดวิธีขุดน้ำบาดิน โดยการขุดสระที่ทำเกษตรแบบผสมผสาน ใช้แนวคิดการพึ่งพาตนเอง ขุดมือเองจนสำเร็จ เมื่อฝนตก พ่อผายก็ได้น้ำเต็มบ่อ นำมาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกได้ และได้ขยายความคิดต่อไปจนครอบครัวในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ดีขึ้น พ่อผายนำหลักการพึ่งพาตนเองเอามาใช้ ซึ่งทำให้ชีวิตครอบครัวเปลี่ยนไปดังนี้

1. เศรษฐกิจดีขึ้น รายจ่ายลดลงอย่างชัดเจนทั้งการบริโภคและการลงทุน หนี้สินลดลงจนไม่มีหนี้ และค่อยๆมีเงินออมเพิ่มขึ้น มีทรัพยากรพืชและสัตว์ที่เหลือกินเหลือใช้ เหลือแจก และสามารถนำมาขายเป็นรายได้เพิ่มเติม

2. มีสิ่งแวดล้อมดีขึ้น มีที่ดินอุดมสมบูรณ์ ฝึกปลอดสารพิษ

3. สุขภาพดี (มีสมุนไพรเป็นอาหารและยาสำหรับรับประทาน)
4. ปัญญาดีขึ้น สามารถคิดจนรู้ทัน เรียนรู้ทุกวัน จนพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองได้
5. สังคมดีขึ้น คือ มีเพื่อน มีคนรู้จัก มีคนไปมาหาสู่

จากแนวคิดหลักการและการนำไปประยุกต์ใช้แนวคิดตามพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง สรุปได้ว่า ทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นทฤษฎีที่เชื่อมโยงนำไปใช้ได้ทุกสาขาอาชีพ สามารถนำมาพัฒนาตนให้มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง เป็นคนมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งในกระบวนการนี้ การนำทฤษฎีมาประยุกต์กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้เด็กเกิดความตระหนักในการพึ่งพาตนเอง รู้จักการบริโภคด้วยปัญญาและรู้จักการประหยัดตั้งแต่ปฐมวัย จะเป็นพื้นฐานให้เด็กมีค่านิยมแห่งความเป็นไทยและเติบโตในสังคมได้อย่างเข้มแข็งบนกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกประกอบกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ให้โอกาสและเปิดกว้างในการจัดเนื้อหาการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและครูสามารถพัฒนาสาระการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงต้องนำทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง มาเป็นแนวคิดในการจัดประสบการณ์เชื่อมโยงกับหลักสูตร เพื่อมุ่งปลูกฝังและส่งเสริมให้เด็กมีคุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามที่กำหนด 3 ด้าน คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด และสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเรียนรู้โดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน (Action Research in the classroom) รวบรวมข้อมูลด้วยการบันทึกเนื้อหาสาระเชิงคุณภาพจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำหลักการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นกรอบในการจัดกิจกรรมทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เกิดขึ้นจากเรื่องที่ได้ก่อกวนใจและต้องการเรียนรู้ โดยผู้วิจัย อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม ให้โอกาสเด็กในการสนทนาซักถาม สืบถาม ทดลอง วิเคราะห์ ค้นหาคำตอบจากสิ่งที่เด็กสนใจและต้องการเรียนรู้ จนเด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยนำสาระการเรียนรู้ที่บันทึกมาวิเคราะห์ความสอดคล้องตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ดังได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยหญิงล้วน อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 155 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยหญิงล้วน อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่มุ่งให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด
2. แบบบันทึกวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน
3. แบบวิเคราะห์คุณลักษณะ 3 ประการที่เกิดกับผู้เรียนและการวิเคราะห์เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้สู่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์

1. ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์

1.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ของโรงเรียน

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง วิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 ด้าน เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

1.3 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ โดยพัฒนาสาระการเรียนรู้ที่มีรอบคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัด สร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.3.1 ขั้นนำ
- 1.3.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม
- 1.3.3 ขั้นสอน
- 1.3.4 ขั้นประเมินผล

1.4 ทำแผนการจัดประสบการณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข

อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย

ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา

(แผนกอนุบาล)

อาจารย์ ดร.สมลักษณ์ สุเมธ

ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียน

พระมารดานิจจานุเคราะห์

อาจารย์สุทธภาภา ไชติประดิษฐ์

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสน

อาจารย์จิระวรรณ กาละดี

อาจารย์โรงเรียนอนุบาล

วัดปริกนายนก

1.5 ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่พัฒนาไว้ไปดำเนินการทดลองกับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการบันทึกการเรียนรู้ทุกครั้งที่ทำกิจกรรม เพื่อได้ร่องผลการบันทึกและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนตามการวิจัยเชิง

2. ขั้นตอนในการสร้างแบบบันทึกและวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการบันทึกสาระการเรียนรู้

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อที่ 1 และข้อที่ 2 มาสร้างเป็นระบบบันทึกและ

วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างดังภาคผนวก ค.

2.4 นำแบบบันทึกและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ จำนวน 3 ท่านดังนี้

อาจารย์ ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ

ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียน

พระมารดานิจานุเคราะห์

อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี

อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสน

อาจารย์จิระวรรณ กาละดี

อาจารย์โรงเรียนวัดปริกนายนก

2.5 แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแบบบันทึกสาระการเรียนรู้มาใช้ในการฝึกบันทึก วิเคราะห์ข้อมูล และไต่ร่องในแต่ละครั้ง

3. ขั้นตอนในการสร้างกรอบการวิเคราะห์คุณลักษณะที่เกิดกับผู้เรียนและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้มาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ จากกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้ ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียง

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 มากำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

3.2.1 การบริโภคด้วยปัญญา หมายถึง เด็กรู้จักเลือกบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ และมีคุณค่ากับตนเองได้เหมาะสมกับวัย

3.2.2 การพึ่งพาตนเอง หมายถึง เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง มีความรับผิดชอบ ตามวัย ทำงานได้สำเร็จ

3.2.3 การรู้จักประหยัด หมายถึง เด็กรู้จักใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสมกับวัย ใช้สิ่งของต่างๆ ตามความจำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักรักษาสมบัติของตนและของโรงเรียน

4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อ 1, 2 มาสร้างแบบวิเคราะห์คุณลักษณะที่เกิดกับ เด็กความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546

5. ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลที่ได้จากการจัดสาระการเรียนรู้ บันทึกลงในแบบวิเคราะห์เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะความพอเพียงในตัวเด็ก และสาระที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย 2546

6. นำแบบวิเคราะห์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย

ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา

(แผนกอนุบาล)

อาจารย์ ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ

ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียน

พระมารดานิจจานุเคราะห์

อาจารย์สุทธธาดา โชติประดิษฐ์

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์

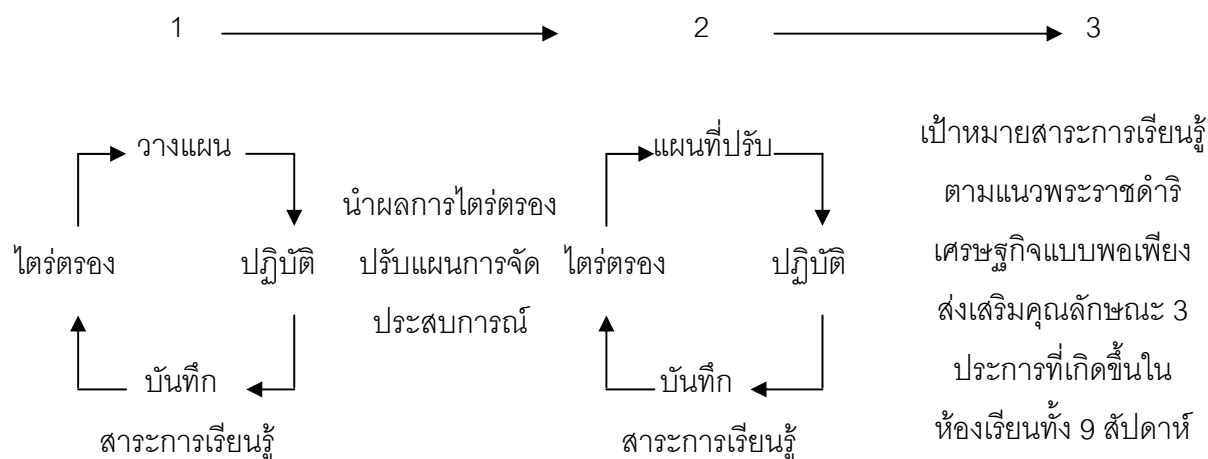
มหาวิทยาลัยบูรพา

7. แก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

8. นำแบบบันทึกมาฝึกบันทึกและใช้วิเคราะห์คุณลักษณะตามแนวเศรษฐกิจแบบ พอเพียงที่เกิดในตัวเด็กและความสอดคล้องของสาระตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ.2546 เพื่อนำไปแปร ผลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่ใช้ในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว และเก็บข้อมูล โดยการบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพจากสภาพการณ์ที่เป็นจริงขณะวิจัย โดยผู้วิจัยนำ โครงสร้างหลักการวิจัยปฏิบัติการของเคมมิส และแมคทาตกาท (ส. วาสนา ประवालพฤกษ์. 2538 : 19) ซึ่ง ประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Acting) การบันทึกการเรียนรู้ (Documenting) การ ไตร่ตรองการปฏิบัติการ (Reflecting) มาใช้ในการศึกษา กระบวนการจัดทำสาระการเรียนรู้ โดยผู้วิจัย เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นผู้บันทึกเหตุการณ์ และพฤติกรรมเด็กด้วยตนเอง ทั้งหมดนี้ดำเนินการ วิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 : กรอบแสดงลักษณะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ดำเนินการศึกษา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 35 นาที กลุ่มตัวอย่างจะเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมและเรียนรู้ตามแผนการจัด ประสบการณ์ที่ผู้วิจัยนำมำทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเป็นหลักในการจัด กิจกรรม โดยมุ่งให้เด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเกิดคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสังเกตและทดลองก่อนการวิจัย 2 สัปดาห์ เพื่อฝึกการใช้เครื่องมือในการ บันทึก การสะท้อน และการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์คุณลักษณะจากเศรษฐกิจแบบ พอเพียง เพื่อให้เด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ ปฏิบัติ และแสดงออกทดแทนพฤติกรรมเดิมที่มี ลักษณะของการบริโภคขมที่ไม่มีสารอาหารที่ให้คุณค่าต่อร่างกาย ใช้สิ่งของอย่างฟุ่มเฟือย ไม่รักษา สิ่งของ ไม่เห็นคุณค่าของสิ่งของ ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ใช้หลักทฤษฎีเศรษฐกิจ แบบพอเพียงมาจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กตระหนักถึงการบริโภคด้วยปัญญา การรู้จักพึ่งพาตนเอง และ การประหยัด ในการดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล เบื้องต้นจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการจดบันทึกในแบบวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึก การสะท้อนข้อมูล และกรอบการวิเคราะห์นำเสนอ ต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำ พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง แม่นยำ ของ กระบวนการเก็บข้อมูล

4. ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยมีบทบาทเป็นผู้สอน ผู้สังเกต และผู้บันทึก โดยมีครูผู้ช่วยการวิจัยเป็นผู้ช่วยเก็บบันทึกข้อมูลตามแผนการจัดประสบการณ์ที่มีหัวข้อเรื่องมาจากสิ่งที่เด็กสนใจ วางแผนด้วยการบูรณาการทักษะและสาระการเรียนรู้ กิจกรรมมีทั้งจัดด้วยตนเอง และการมีส่วนร่วมของเด็กและผู้ปกครอง ใช้หลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงส่งเสริมคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด ในการกำหนดกิจกรรม ทำการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สะท้อนข้อมูลที่เกิด สรุปประเด็นการเรียนรู้ที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบคุณลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3 ประการ ดำเนินการปรับแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการเรียนรู้ของเด็ก (กลุ่มตัวอย่าง)

5. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึก ขณะของเด็กเรียนและปฏิบัติกิจกรรมมาเรียบเรียงสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก ไตร่ตรอง และวิเคราะห์คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่กำหนดไว้ 3 ประการ ได้แก่ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัดที่เกิดกับเด็ก ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงกับกลุ่มตัวอย่าง สาระการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งประกอบด้วย

- สาระที่ควรเรียนรู้ 4 สาระ ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

- ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

- มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 มาตรฐานและพิจารณาตัวบ่งชี้ 27 ตัวบ่งชี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยประมวลและวิเคราะห์จากการบันทึกสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะตามหลักที่เกิดกับเด็ก 3 ประการ คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด เชื่อมโยงสู่สาระการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่ออภิปรายผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยบันทึกสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จากแผนการจัดประสบการณ์ที่จัดขึ้น โดยยึดหลักตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ส่งเสริมคุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด นำผลที่ได้มาวิเคราะห์สู่สาระการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ผลจากการศึกษาข้อมูล ซึ่งนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนจากการจัดแผน การจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นฐานในการดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่เป็นพื้นฐานตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3 ด้าน คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัดที่เกิดกับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 การตรวจสอบสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามองค์ประกอบที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนจากการจัดแผน การจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นฐานในการดำเนินการวิจัย

หลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นทฤษฎีตามแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานให้ประชาชนชาวไทยนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต โดยมีแนวปฏิบัติที่เป็นหลักสำคัญ คือ การยึดทางสายกลาง ซึ่งประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งต้องอาศัยความรู้ รอบคอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอน รวมถึงการสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม สำหรับการจัดประสบการณ์ที่นำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเป็นหลักยึดในการจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้เกิดกับเด็กปฐมวัย 3 ประการ ได้แก่

1. การบริโภครักด้วยปัญญา หมายถึง เด็กรู้จักเลือกบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์และมีคุณค่ากับตนเองได้เหมาะสมกับวัย

2. การพึ่งพาตนเอง หมายถึง เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง มีความรับผิดชอบตามวัย ทำงานได้สำเร็จ

3. การรู้จักประหยัด หมายถึง เด็กรู้จักใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับวัย ใช้สิ่งของต่างๆตามความจำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักรักษาสมบัติของตนและของโรงเรียน

และจากการศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งกำหนดให้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ ประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ โดยทั้งสองส่วนนี้ใช้เป็นแกนในการจัดประสบการณ์ ซึ่งหลักสูตรไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาไว้ เนื่องจากหลักสูตรมีลักษณะยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการใช้ทฤษฎีและนวัตกรรมต่างๆ สื่อ วัสดุ - อุปกรณ์ประกอบการสอนได้ด้วยตนเอง อาศัยหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยคำนึงถึงวัย วุฒิภาวะและความแตกต่างของแต่ละบุคคล มุ่งให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพทุกด้านโดยองค์รวม และบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ข้อ ตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงดำเนินจัดแผนการจัดประสบการณ์โดยนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นหลักในการจัดประสบการณ์ เชื่อมโยงสู่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยเด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง หัวข้อเรื่องที่เรียนมาจากการริเริ่มของครูและเด็ก และในส่วนของครูและเด็กริเริ่มร่วมกันประกอบด้วย

ริเริ่มโดยผู้วิจัย เรื่องขนมอร่อย ได้แก่ ขนมบัวลอย ขนมลูกชุบ เรื่องผ้า ได้แก่ ผ้ายีนส์ ผ้ายัด ผ้าไหม

ริเริ่มโดยเด็ก เรื่องขนมอร่อย ได้แก่ วุ้น ไข่ทอด เรื่องผ้า ได้แก่ รองเท้า กระโปรง ผ้ามา

ริเริ่มร่วมกัน ได้แก่ เสื้อ

แรงจูงใจที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา เนื่องจากมีนักเรียนหญิงคนหนึ่งนำขนมประเภทลูกอมชนิดอัดแท่ง ขนาด 2 นิ้ว มาให้เพื่อนๆ ดู และเพื่อนๆ ต่างดูกันด้วยความสนใจ มีเพื่อนคนหนึ่งบอกกับผู้วิจัยว่า ขนมนี้ราคาอันละ 54 บาท ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นของที่แพงและไม่มีประโยชน์หรือให้คุณค่าทางสารอาหารแก่เด็กและจากการสังเกตพฤติกรรมการนำขนมมารับประทานของเด็ก พบว่าค่านิยมในการรับประทานอาหารของเด็กจะรับประทานขนมที่ให้สารอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายน้อยมาก คุณครูจึงเปิดประเด็นให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ โดยให้เด็กช่วยกันคิดว่าขนมลูกอมที่นำมานี้มีรสอย่างไร ซึ่งได้คำตอบว่ามีรสเปรี้ยวๆ หวานๆ เมื่อคุณครูถามว่ามีประโยชน์ต่อร่างกาย

อย่างไร เด็กๆ ตอบไม่ได้ และเมื่อถามเพื่อนที่บอกว่าราคา 54 บาทว่าได้ซื้อหรือไม่ ได้คำตอบว่าไม่ได้ซื้อเพราะคุณแม่บอกว่าแพงเกินไปและไม่มีประโยชน์และมาจากต่างประเทศ เด็กๆ จึงอยากรู้ว่าขนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกายมีอะไรบ้าง ผู้วิจัยจึงนำเข้าสู่ประเด็นการเรียนรู้เรื่องขนมอร่อย และจากพฤติกรรมมารับประทานขนมที่ส่วนมากจะเป็นของต่างประเทศหรือขนมประเภทอบกรอบ เด็กๆ ไม่รู้จักขนมไทย ผู้วิจัยจึงร่วมกับเด็กจัดกิจกรรมขนมอร่อยเพื่อให้เด็กรู้จักขนมไทยและนำแนวคิดตามพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นหลักยึด เพื่อให้เด็กตระหนักถึงการบริโภคด้วยปัญญา กิน - ใช้ของที่ผลิตเอง(ของไทย) พึ่งพาตนเอง และการประหยัด ซึ่งสาระการเรียนรู้ที่บันทึกรวบรวมข้อมูลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน มีรายละเอียดแต่ละสัปดาห์ดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1 ขนมอร่อย สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน มีดังนี้

(วันที่ 1) เมื่อเด็กๆ ได้ฟังนิทานเรื่องลูกกวาดสามสีจบลง น้องเบลล์ได้บอกกับเพื่อนว่า เคยรับประทานลูกกวาดแล้ว มันมีรสขมและหวาน ขณะที่น้องณัฐถามขึ้นมาว่า ท็อฟฟี่เป็นลูกกวาดใช่หรือไม่ คุณครูได้ใช้บทบาทในการกระตุ้นให้เด็กคิดในประเด็นที่น้องณัฐถาม ซึ่งน้องเฟิร์นได้แสดงความคิดเห็นว่า ท็อฟฟี่เป็นลูกกวาด และเสริมว่า คุณแม่ของน้องเฟิร์นเรียกว่า ลูกอม ซึ่งในช่วงนี้เด็กๆ ได้สนทนาและเชื่อมโยงเรื่องของลูกกวาด ท็อฟฟี่และลูกอมร่วมกัน จากนั้นเด็กๆ ได้สนทนาถึงรสชาติขมและหวาน โดยสนทนาและแสดงความคิดเห็นว่า

น้องณัฐ: ข้างนอกของลูกกวาดมีรสขม

น้องเฟิร์น : ข้างในมีรสหวานเหมือนน้ำตาล

คุณครูจึงจุดประกายให้เด็กคิดว่า มีอะไรอีกที่มีรสขมและหวาน ซึ่งได้คำตอบว่าช็อกโกแลต

น้องซิม : ช็อกโกแลตมีสีสดๆเคลือบอยู่ด้วย

น้องจ๊ะจ๋า : เคลือบเป็นยังไงคะ (น้องจ๊ะจ๋าถามด้วยความสงสัย)

ในช่วงนี้เด็กๆ ให้ความสนใจคำว่าเคลือบ และเมื่อได้ฟังคำอธิบายและให้เด็กๆ ยกตัวอย่างเด็กๆ ได้สะท้อนความเข้าใจจากการฟังคำอธิบาย

น้องณัฐ : ช็อกโกแลตมีสีเคลือบอยู่ข้างนอก

น้องเอิร์น : โดโรเป็นข้าวโพดเคลือบคาราเมล

น้องปิ่น : กูลิโกะเป็นขนมปังเคลือบสตรอเบอร์รี่และช็อกโกแลต

น้องจ๊ะจ๋า : ไอศกรีมเคลือบช็อกโกแลต (น้องจ๊ะจ๋าเข้าใจความหมายของสิ่งที่ตนสงสัย)

จากนั้น เด็กๆ ได้เขียนชื่อขนมที่ตนชอบไปติดบนแผ่นป้ายตามประเภทที่ระบุ พร้อมกับบอกรสชาติของขนมที่ตนชอบ เมื่อถามว่าเด็กๆ รู้จักขนมเหล่านี้ได้อย่างไร เด็กๆ ตอบว่าดูจากโทรทัศน์ เห็นจากร้านขายของและโรบินสัน จากนั้นเด็กได้ตกลงร่วมกันว่า จะไปหาข้อมูลเกี่ยวกับขนมที่เด็กๆ ชอบว่ามีประโยชน์และโทษอย่างไร (โดยจะกลับไปสืบค้นข้อมูลที่บ้าน เช่น พูดคุยกับคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครอง)

(วันที่ 2) หลังจากที่เด็กๆ แต่ละกลุ่มได้เลือกขนมตามที่กลุ่มต้องการแล้ว แต่ละกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงประโยชน์และโทษของขนมตามที่ได้สืบค้นข้อมูล และนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ตามเหตุผลประกอบของแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เลือกช็อกโกแลตกับเลย์ ให้เหตุผลประกอบในการเลือกว่าเป็นขนมที่มีโทษ เพราะช็อกโกแลตทานมากๆ จะทำให้ฟันผุและเป็นสิว (คุณแม่บอก) ส่วนเลย์ทานมากๆ จะทำให้คอแห้งและไอ

กลุ่มที่ 2 เลือกนมและขนมปังกรอบ เพราะนมมีประโยชน์ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ทานคู่กับขนมปัง

กลุ่มที่ 3 เลือกน้ำหวานกับตะโก้ มีประโยชน์เพราะน้ำหวานดื่มแล้วชื่นใจ ตะโก้ มีกะทิแห้ง เผือก ผสมอยู่

กลุ่มที่ 4 เลือกท็อฟฟี่กับคาร์บี้ มีโทษเพราะท็อฟฟี่มีรสหวาน ทานมากๆ จะทำให้ฟันผุ คาร์บี้มีผงชูรสผสมอยู่ ทานมากๆ จะทำให้ปวดท้องเหมือนน้องอู๋ม (เด็กเชื่อมโยงเหตุการณ์จากนิทานที่คุณครูเล่าให้ฟัง)

กลุ่มที่ 5 เลือกขนมกล้วย ขนมตาล มีประโยชน์เพราะขนมกล้วยทำมาจากกล้วย ขนมตาลไม่ใส่สี ทานแล้วไม่มีโทษต่อร่างกาย

กลุ่มที่ 6 เลือกโปเต้และเลย์ มีโทษเพราะขนมทั้งสองอย่างมีรสเค็ม กรอบ และมัน ถ้าทานแล้วจะทำให้เสียงแห้งและไอ

จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้คำถามให้เด็กคิดว่านอกจากขนมประเภทที่ระบุ ทําให้ไอแล้วยังเกิดอะไรขึ้นได้อีก ซึ่งเด็กๆ ไม่ทราบ ผู้วิจัยจึงอธิบายว่า อาจทำให้ท้องอืดได้ จากนั้นสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับอาการท้องอืด ซึ่งเด็กๆ ได้แสดงความคิดเห็นว่า

น้องไนซ์ : เป็นแก๊ซ (ปวดท้อง) ต้องกินอีโนคะ

น้องเบลล์ : ปวดท้องมากๆ ต้องไปหาหมอ

น้องกานต์ : ทานข้าวไม่ได้คะ

น้องเปี่ยม : ไม่มีแรงและไม่สบายคะ

น้องมินท์ : ไม่ทานเลย์ ไม่ทานโปเต้ จะไม่ปวดท้องคะ

น้องเบลล์ : แต่เราชอบทานนะ

คุณครูจึงให้เด็กๆช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า จะทำอย่างไรจึงจะรับประทานแล้วไม่เกิดโทษ ซึ่งเด็กๆ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นว่า

น้องเบลล์ : ทานน้อยๆ ค่ะ

น้องณัฐ : ทานช้าวก่อน แล้วค่อยทานขนมค่ะ

น้องมิน : ทานทีออฟแล้วต้องบ้วนปากแปรงฟัน จะทำให้ฟันไม่ผุค่ะ

น้องไนซ์ : ไม่ทานเบปชี เพราะจะทำให้ปวดท้องค่ะ

ขณะนั้นเอง น้องกานต์ได้ถามขึ้นว่า มีขนมแบบอื่นอีกหรือเปล่า

น้องอุ๊ : มีขนมบัวลอยไข่ ไข่ไข่ด้วย อร่อยดี

จากนั้นเด็กๆหันมาสนใจเรื่องขนมและการทำขนม ซึ่งตกลงกันว่า เด็กๆจะเรียนรู้เรื่องขนมบัวลอย ซึ่งเด็กๆตั้งใจกันมาก

วันที่ 3 หลังจากที่เด็กๆเล่นเกมปริศนาหาคำตอบและรับอุปกรณ์ เข้ากลุ่มแล้ว เด็กๆได้สังเกตและสนทนาร่วมกันและตั้งข้อสังเกตจากอุปกรณ์ที่เด็กได้รับดังนี้

น้องเจ้ : มันเป็นผงเหมือนแป้งแคร์เลยคะ

น้องซิม : ไม่หอม แล้วก็ทำไม่ได้ด้วย (น้องซิมพูดพร้อมกับใช้มือหยิบแป้งโปรยต่างๆ)

น้องณัฐ : มันเป็นผง

น้องซิม : มันเป็นฝุ่น เดียวเข้าจมูก

น้องจูน : ดูลึกลับด้วย

น้องจ๊ะจ๋า : ขอดมหน่อย

น้องซิม : จ๊ะจ๋า ระวังเข้าจมูก

น้องจ๊ะจ๋า : ไม่หรรอก ไม่ได้กลิ่นเลย

คุณครูบอกชื่อของอุปกรณ์ที่เด็กได้รับ (เด็กๆ ถามว่า ทำจากอะไร แต่คุณครูไม่ได้ตอบ) น้องแพรวถามขึ้นมาว่า นำแป้งมาทำขนมใช่หรือไม่ คุณครูตอบว่าใช่ และให้เด็กคิดต่อว่า จะทำขนมอะไร และมีวิธีทำแป้งที่เป็นผงให้เป็นก้อนได้อย่างไร เด็กๆ ได้ตอบคำถามนี้ว่า

น้องแพรว : เอน้ำใส่ค่ะ

น้องเจ้ : เอน้ำมันใส่ค่ะ

ซึ่งน้องเบลล์ให้ความเห็นว่าต้องใส่น้ำอย่างเดียว เพราะถ้าใช้น้ำมันจะทำให้มัน หลังจากนั้นเด็กๆ ทดลองปั้นแป้งตามข้อตกลง ขณะปฏิบัติกิจกรรม น้องมินได้เทน้ำใส่ขามแป้งมากเกินไป จึงทำให้แป้งเป็นน้ำ ไม่สามารถนำมาปั้นได้ ซึ่งในช่วงนี้เด็กๆ ได้เรียนรู้ร่วมกันถึงการใช้ประโยชน์จากวัสดุ - อุปกรณ์ และวิธีใช้ให้ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเด็กได้นำเสนอวิธีการปฏิบัติกิจกรรมของตน เพื่อให้แป้งอย่างที่ตนต้องการ เช่น น้องเจ้ ได้อธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานของตนว่า

น้องเจ้ : หนูตักแบ่งมาสีซั๊น แล้วตักน้ำใส่ที่ละซั๊นแล้ววนวดคะ

คุณครู : นวดแล้วเป็นอย่างไรคะ

น้องเจ้ : มันเหนียวคะ ตืดมือ

คุณครู : แล้วน้องเจ้ทำอะไรคะ

น้องเจ้ : หนูเติมน้ำที่ละซั๊น จนตืดมือนิดเดียวคะ หนูทำเหมือนที่เคยเห็นคุณครูทำคะ

(คุณครูนวดแป้งโดยให้เด็กๆทำกิจกรรมการปั้น)

จากนั้นคุณครูได้ชวนเด็กสนทนาถึงการที่เราใช้ของไม่ระมัดระวัง ซึ่งเด็กๆแสดงความคิดเห็นดังนี้

น้องกานต์ : ของเสียต้องเอาไปทิ้งคะ

น้องเจ้ : ของเสียก็ต้องซื้อใหม่คะ

น้องซิม : ของเสียเราก็ไม่ไปประหยัด เพราะต้องซื้อบ่อยๆ คะ

จากนั้นคุณครูให้ข้อสังเกตเด็กว่า แป้งที่เด็กๆปั้น บางคนทำไมแป้งนิ่ม บางคนแป้งจึงแข็ง ซึ่งน้องกานต์ตอบมาว่า บางคนใส่น้ำน้อย บางคนใส่น้ำมาก คุณครูจึงเสริมให้เด็กทราบว่า แป้งปั้นของเด็กๆอาจจะแข็งได้เมื่อถูกลม เด็กๆจึงจินตนาการใส่ถุงพลาสติก หรือห่อกระดาษ เพื่อกันไม่ให้แป้งแข็งตัว

(วันที่ 4) หลังจากที่เด็กๆรับข้าวสารและข้าวเหนียว เด็กๆได้สังเกตความแตกต่างและสนทนาร่วมกัน

น้องสาลี่ : คุณชี ข้าวเหนียวขาวกว่านะ

น้องแพร : คุณชี มันอ้วนกว่าด้วย

น้องสาลี่ : ข้าวสารเป็นสีเหลืองนะ

น้องแพร : ข้าวสารเป็นเม็ดใสกว่าข้าวเหนียว

และเมื่อครูถามความคิดเห็นรวบยอด เด็กๆได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

น้องปุกกี้ : ข้าวสารเม็ดใสกว่า มีสีเหลืองอ่อนๆและเม็ดก็ผอมกว่าข้าวเหนียวคะ

คุณครู : คะ ข้าวสารเม็ดลีบกว่าข้าวเหนียว

(คุณครูใช้คำว่าลีบแทนคำว่าผอม)

น้องแพร : ข้าวสารเม็ดเล็กกว่าข้าวเหนียวคะ

น้องสาลี่ : ข้าวเหนียวเม็ดอ้วน สีขาวขุ่นคะ

จากนั้นคุณครูได้ถามเด็กว่า ข้าวเหนียวปลูกบริเวณใด ซึ่งน้องสาลี่ตอบได้ว่า ปลูกที่ภาคอีสาน (ซึ่งเป็นคำถามที่ครูไม่ได้คาดคิดว่าเด็กจะตอบได้) และเมื่อถามว่าน้องสาลี่ทราบได้อย่างไร

น้องสาลี่ : ก็บ้านหนูอยู่ภาคอีสานนี่คะ ที่บ้านคุณยายปลูกข้าวเหนียว
บ้านของหนูชอบทานข้าวเหนียวเด้อคะ

น้องสาลี่พูดสำเนียงลงท้าย ทำให้เพื่อนๆหัวเราะชอบใจและให้น้องสาลี่พูดอีก จากนั้น
คุณครูได้สรุปบริเวณที่ปลูกข้าวเหนียวและข้าวสาร เด็กๆปฏิบัติกิจกรรมแยกเมล็ดข้าว และมีวิธีใน
การแยกดังนี้

น้องปุกกี้ : กลุ่มของหนูช่วยกันหยิบทีละเม็ด

น้องสาลี่ : กลุ่มของหนูกระจายข้าวออกจะให้เห็นชัดๆคะ หาง่ายคะ

น้องแพรว : หนูชี้ให้เพื่อนหยิบคะ เพราะหนูหยิบไม่ติดคะ

คุณครูเชื่อมโยงสู่การรับประทานข้าวของเด็ก ให้เด็กตั้งข้อสังเกตว่า กว่าจะได้ข้าวมา มี
กรรมวิธีหลายขั้นตอน ให้เด็กมองเห็นถึงความยากลำบากของชาวนา และเชิญชวนเด็กๆให้
รับประทานข้าวให้หมด ตักอาหารแต่น้อย เพียงพอกับความต้องการ และรับประทานให้หมด ไม่อึด
ค่อยเติมใหม่ ซึ่งเด็กๆสัญญาว่า จะรับประทานอาหารกลางวันให้หมด

(วันที่ 5) เด็กๆปฏิบัติกิจกรรมเลือกผัก ที่ใช้เป็นส่วนผสมในการทำขนมบัวลอย ซึ่งผักที่
คุณครูนำมาให้เด็กได้เรียนรู้มี ผักกอก ข้าวโพด แดงกวา ผักคะน้า มะเขือยาว ผักบุ้ง กะหล่ำปลี
แครอท หัวไชเท้า ดอกอัญชัน เด็กหลายคนไม่รู้จักมะเขือยาว และเมื่อคุณครูบอกชื่อ น้องณัฐก็บอก
ว่า เคยเห็นที่อาม่าเอายำมะเขือยาวเสร็จแล้ว แต่ไม่เคยเห็นเป็นลูกแบบนี้ เลยเรียกไม่ถูก น้องจูน
หยิบหัวไชเท้าและบอกกับเพื่อนๆว่า อันนี้ก็ได้ เพราะเหมือนแครอท แต่น้องเปี่ยมบอกว่าไม่ได้
เพราะเป็นหัวไชเท้า เอาไว้ทำแกงจืด น้องอุ้มถามชื่อพืชชนิดหนึ่ง เมื่อคุณครูบอกว่าเผือกน้องอุ้มจึงบอก
ว่า รู้จักแล้ว เอามาทำบัวลอยเผือก น้องกานต์เลือกดอกอัญชัน บอกว่า คุณครู ต้มน้ำดอกอัญชัน
ยังทานได้เลย ดอกอัญชันเอาไปผสมทำบัวลอยได้ หลังจากเด็กๆได้เรียนรู้เรื่องพืช ผัก ที่จะนำมา
ผสมบัวลอยแล้ว เด็กๆตั้งเป้าหมายว่าต้องการทำขนมบัวลอยผสมกับอะไร ส่วนน้องณัฐ บอกว่า
เมื่อทำบัวลอยเป็นแล้วจะนำไปสอนอาม่า

จากสาระการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ 1 ประกอบด้วยการเรียนรู้เรื่องประโยชน์และโทษของขนม
และวัตถุดิบที่ใช้ทำขนมบัวลอย จะเห็นได้ว่า เด็กส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานของการบริโภค สิ่งที่ทำให้
ประโยชน์และคุณค่าต่อร่างกาย ต่อเมื่อเด็กๆได้สืบค้นข้อมูลในเรื่องประโยชน์และโทษของอาหารที่ตน
บริโภค ทำให้มีความสนใจในการมองทางเลือกใหม่ในการเลือกบริโภคสิ่งที่ให้คุณค่าทางสารอาหาร
มากขึ้น จากการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก จะเห็นว่า ในช่วงแรกเด็กหลายคนยังขาดการระมัดระวังใน
การปฏิบัติกิจกรรม ในสัปดาห์นี้ เด็กได้เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วัฒนธรรม ภาษาถิ่น
จากเพื่อน ความผูกพันในครอบครัว (กรณีน้องณัฐ) ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามวิถีไทย เด็ก
เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา เช่น ในการปฏิบัติกิจกรรมเลือกข้าว ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กต้องใช้ความอดทนในการ

ทำงาน แต่เด็กๆ ก็หาวิธีที่จะจัดการกับงานของตน เช่น การกระจายเมล็ดข้าวให้เห็นเด่นชัด การแบ่งหน้าที่โดยการช่วยเหลือกันเป็นผู้ชี้และผู้คัดแยก หรือช่วยกันหยิบคัดแยก จนสามารถแยกเมล็ดข้าวได้สำเร็จ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะค่อยๆ หล่อหลอมและปูพื้นฐานให้เด็กรู้จักการบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัต์ให้เกิดในตัวเด็ก

จากการเรียนรู้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กได้เชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็กด้วยการถ่ายโอนผ่านผลงานศิลปะ เด็กวาดภาพผักที่ตนชอบ นำผักมาพิมพ์เป็นภาพต่างๆ เช่น ดอกไม้ รถส่งผัก (ตามที่เด็กบอกจากผลงาน) เด็กนำข้าวและผักไปเล่นขายอาหาร ในมุมครัว เป็นต้น

สัปดาห์ที่ 2 ขนมหั้วลอย สารที่เด็กเรียนรู้ ได้แก่ การทบทวนชื่อของวัตถุดิบที่ใช้ทำขนมบัวลอย สี - อุปกรณ์ที่ใช้ทำขนมบัวลอย เรียนรู้ความปลอดภัยในการปฏิบัติกิจกรรมการระมัดระวังในการใช้สี - อุปกรณ์ การเปลี่ยนแปลงของวัตถุในสถานการณ์ต่างๆ ในสัปดาห์นี้ เด็กได้ทำความรู้จักกับวิทยากร ฝึกทักษะการฟังและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามคำแนะนำ เด็กใช้เหตุและผลในการแก้ปัญหา เช่น การเติมเกลือในสูตรขนมบัวลอยที่เด็กๆ คิดสูตรเองด้วยการชิมก่อน เพราะรู้ว่าเกลือเค็ม ถ้าใส่มากจะทำให้ของเสีย รับประทานไม่ได้ หรือกรณีแบ่งผสมกับเปลือกของน้องพลอยกับน้องอ้อที่เพิ่มวัตถุดิบที่ละน้อย เพื่อไม่ให้ของเสียแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะความรอบคอบในการทำงาน และส่งผลถึงการรู้จักประหยัต์ เด็กๆ เรียนรู้เรื่องการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปันจากกิจกรรมการชิม ซึ่งเด็กๆ รับประทานขนมบัวลอยกันทุกคน จากกิจกรรมนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคสิ่งที่ตนผลิต ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามที่กำหนดของการบริโภคด้วยปัญญา เรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นในทางบวก รู้จักแสดงความกตัญญูด้วยการขอบคุณวิทยากร ซึ่งเป็นการแสดงออกตามมารยาทไทย นอกจากนี้เด็กๆ ยังแสดงความคิดเห็นที่จะนำสิ่งที่ตนเรียนรู้ในเรื่องการทำขนมบัวลอยไปต่อยอดปฏิบัติกิจกรรมกับครอบครัว เช่น น้องณัฐ จะไปทำขนมบัวลอยให้อาม่ารับประทาน น้องเฟิร์นจะทำขนมบัวลอยให้ป้ากับมาม้า ส่วนน้องไนซ์จะทำขนมบัวลอยไปใส่บาตรกับคุณแม่ น้องสาลีจะทำขนมบัวลอยกับคุณแม่และนำมาให้ครูรับประทาน หรือน้องจ๊ะจ๋าที่คิดจะทำขนมบัวลอยและแบ่งให้สัตว์เลี้ยงของตนได้กินด้วย สิ่งต่างๆ เหล่านี้สะท้อนความคิดและความรู้สึกของเด็กที่มีต่อบุคคลและสิ่งต่างๆ รอบตัว เป็นการเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์และความเป็นอยู่ตามแนววิถีไทย

นอกจากนี้ เด็กๆ ยังได้เชื่อมโยงความคิดกับธรรมชาติและภาษา สร้างสรรค์ผลงานตามความคิดของตน เช่น ในกิจกรรมการปั้น น้องกานต์ได้ปั้นรูปดาว เพราะอยากได้ขนมรูปดาว ขณะที่น้องชิมบอกว่า ขนมบัวลอยต้องปั้นเป็นก้อนกลมๆ น้องมินต์จึงเสนอความคิดว่า ขนมของน้องกานต์ต้องเรียกขนมดาวลอย

สัปดาห์ที่ 3 ไก่ทอด สารที่เด็กเรียนรู้ในสัปดาห์นี้ ประกอบด้วยการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว วัสดุ - อุปกรณ์ในการก่อสร้าง ความสำคัญของส่วนต่างๆ ของร่างกาย สังเกตการเปลี่ยนแปลงของอาหารดิบ - สุก เปรียบเทียบราคาของสิ่งของที่ขายตามห้างสรรพสินค้า กับการทำอาหารรับประทานเองซึ่งสัปดาห์นี้ได้ทำได้ถึงกิจกรรมและความสัมพันธ์ของตนเองและครอบครัว การช่วยเหลือผู้ใหญ่ในครอบครัว ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น การช่วยปลูกต้นไม้ การทำขนมที่ได้เรียนรู้ไปกับผู้ปกครอง เป็นการปลูกฐานด้านความรู้จักพึ่งพาตนเอง จากการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันนี้ นำไปสู่การจัดกิจกรรมไก่ทอดในห้องเรียน ซึ่งเปิดประเด็นการเรียนรู้โดยน้องจ๊ะจ๋า ที่มาเล่าให้เพื่อนฟังว่า ตนไม่ได้ทำขนมบัวลอยเมื่อวันหยุด เพราะที่บ้านไม่มีแป้งข้าวเหนียว มีแต่แป้งโกกิกี้เลยทำไก่ชุบแป้งทอด ซึ่งน้องชิมได้แสดงความต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องไก่ทอด ขณะที่เพื่อนบอกให้ไปทำที่บ้าน แต่น้องชิมบอกว่าไม่ได้ เพราะคุณแม่กลัวน้ำมันกระเด็น คุณครูจึงจัดกิจกรรมไก่ทอดเพิ่มให้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก โดยเด็กๆแบ่งหน้าที่ในการเตรียมอุปกรณ์ เช่น ไก่ แป้ง เพื่อนำมาเรียนรู้ร่วมกัน จากกิจกรรมนี้เด็กๆ แสดงออกถึงการแบ่งปัน เชื้อเพื่อน ด้วยการนำอุปกรณ์มาเผื่อเพื่อนๆ แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบในด้านการพึ่งพาตนเอง จากการที่เด็กๆ แสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ของการบริโภคอาหารที่ผลิตเองว่าได้รับประทานอาหารที่สุกใหม่ๆ ร้อน สะอาด และประหยัด สะท้อนให้เห็นถึงความคิดและพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกทางด้านการบริโภคด้วยปัญญา

นอกจากนี้ เด็กยังได้ทักษะทางการเปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบส่วนต่างๆ ของร่างกายของคนและไก่ ความเหมือนความต่าง การเรียงลำดับส่วนต่างๆ ของร่างกาย มิติสัมพันธ์จากการต่อภาพสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของน้ำมัน ไก่ แป้งเมื่อถูกความร้อน จากการลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้ สามารถอธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ได้ แสดงออกในด้านการช่วยเหลือและทำงานร่วมกัน ช่วยกันคิด ปรัชญาหรือ ยอมรับฟังซึ่งกันและกัน ทำให้งานสำเร็จโดยไม่มีการแย่งหรือมีปัญหา

สัปดาห์ที่ 4 - 6 ขนมลูกชุบ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ชื่อของวัตถุดิบในการทำขนมลูกชุบ อุปกรณ์ที่ใช้ทำขนม ขั้นตอนในการทำขนม การปฏิบัติกิจกรรมปลูกถั่ว อุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกถั่ว

จากกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องขนมลูกชุบเด็กได้ทักษะทางการเชื่อมโยง เช่น เชื่อมโยงความคิดกับความรู้สึก และถ่ายทอดเป็นภาษาพูด จากกิจกรรมการทาสีของด้วยการสัมผัส การจับด้วยมือ เชื่อมโยงรูปทรงของขนมลูกชุบกับผลไม้ที่เป็นของจริง เชื่อมโยงการเรียนรู้เรื่องถั่วเขียวกะเทาะเปลือกกับถั่วชนิดอื่นๆ เปรียบเทียบ ขนาด สี ลักษณะ เด็กได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการตั้งชื่อร้าน การปั้นขนมลูกชุบในรูปทรงต่างๆ การวาดภาพและออกแบบร้านขายขนม เรียนรู้วิธีแก้ปัญหา

อย่างมีเหตุผล จากแต่ละขั้นตอนของการล้าง การนึ่ง การตำ การกวน การปั้น และการชุบสีของขนมลูกชุบ ซึ่งการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองแต่ละขั้นตอนนี้ ยังเป็นการแสดงออกถึงคุณลักษณะของการพึ่งพาตนเองที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอีกด้วย เด็กได้รับประทานขนมลูกชุบซึ่งเป็นขนมไทย ผลิตโดยภูมิปัญญาไทย สะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคด้วยปัญญาที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก เด็กเรียนรู้ขั้นตอนการปลูกพืช จากกิจกรรมการปลูกถั่ว การเตรียมวัสดุ - อุปกรณ์ ด้วยการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานของเศรษฐกิจแบบพอเพียงด้านการประหยัด เด็กได้สังเกตการณ์เจริญเติบโตของต้นถั่ว วัดและบันทึกการเจริญเติบโตของต้นถั่ว จากเมล็ดจนกลายเป็นต้นถั่ว นอกจากนี้จากกิจกรรมต่างๆ เด็กยังได้พัฒนาทักษะทางการใช้กล้ามเนื้อเล็ก - ใหญ่ พัฒนาทักษะทางสังคมของการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน สนุกสนาน มีความสุขกับการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อนจนทำงานได้สำเร็จ สะท้อนให้เห็นถึงการรู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก

เด็กนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการเล่นบทบาทสมมติ จัดทำร้านขายขนมลูกชุบ วาดภาพสะท้อนการเรียนรู้ เช่น วาดภาพขณะนึ่งถั่ว และเห็นไอน้ำลอยขึ้นมา วาดร้านขายขนมลูกชุบในจินตนาการของตนและตั้งชื่อร้าน ปั้นผลไม้ชนิดต่างๆ ที่ตนชอบ และเห็นไอน้ำลอยขึ้นมา

สัปดาห์ที่ 7 กะทิ เด็กเรียนรู้ว่ากะทิมาจากไหน รู้จักต้นมะพร้าว ประโยชน์และโทษของมะพร้าว รู้จักเครื่องชูดมะพร้าวแบบโบราณและเครื่องชูดมะพร้าวที่เป็นเทคโนโลยีในปัจจุบัน เรียนรู้เรื่องสีที่ได้จากธรรมชาติ

จากกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องกะทิ เด็กๆ รู้จักที่มาของกะทิ อธิบายได้ว่ากะทิมาจากมะพร้าวที่ชูดเมื่อเอามาคั้นกับน้ำ เด็กรู้จักเครื่องชูดมะพร้าวสมัยโบราณ กระต่ายชูดมะพร้าว ซึ่งเป็นผลผลิตของภูมิปัญญาไทยกับเครื่องชูดมะพร้าวที่เป็นเทคโนโลยีในปัจจุบัน

จากกิจกรรมการคั้นกะทิ เด็กมีความระมัดระวังในการปฏิบัติกิจกรรม ไม่ทำให้อุปกรณ์เสียหาย และรู้จักเก็บรักษาความสะอาดบริเวณที่ทำกิจกรรม เก็บสิ่งของเครื่องใช้เข้าที่ได้เรียบร้อย แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของความรับผิดชอบต่อที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก

จากกิจกรรมการวาดภาพสิ่งของที่เด็กเลือกใช้ ประกอบกับการทำขนม เด็กได้พัฒนาทักษะทางการวางแผนและการตัดสินใจในการเลือกสิ่งของ ซึ่งมีทั้งใช่และไม่ใช่ สิ่งของที่จะใช้ประกอบการทำขนม แต่เด็กสามารถเปรียบเทียบความเหมือนความต่างจากประสบการณ์ตรง โดยมีมุมมองที่ต่างกัน เช่น การให้เหตุผลในการวาดขวดน้ำมัน มีความคิดและจินตนาการเป็นของตนเอง สร้างสรรค์ผลงานด้วยการออกแบบขวดน้ำมันที่ต่างจากสิ่งที่เห็น และอธิบายเหตุผลประกอบผลงานได้สอดคล้องกับสิ่งที่ปฏิบัติ เด็กเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาจากการที่ครูให้อุปกรณ์ไม่ครบ เช่น การทดลองเรื่องสีธรรมชาติ เด็กๆ คิดหาวิธีที่จะผลิตสีจากใบเตย ดอกอัญชัญ ด้วยการหาวัสดุ - อุปกรณ์ เช่น ไม้ครก เพื่อใช้เป็นเครื่องทุ่นแรง เพื่อทำให้เกิดสีจากพืชที่ต้องการ และจากการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก

สะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกทางด้านการบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัดที่เด็กปฏิบัติได้ดีมากขึ้น

สัปดาห์ที่ 8 - 9 ผ้า เนื้อหาสาระที่เด็กเรียนรู้ประกอบด้วย ผ้าชนิดต่างๆ การเปรียบเทียบสี ฝ้าย พืชฝ้าย การทำสิ่งของเครื่องใช้จากผ้า เช่น เสื้อ รองเท้า ผ้าผ้าน

เด็กเรียนรู้และเปรียบเทียบผ้าชนิดต่างๆ เช่น ฝ้าย ยืด ฝ้ายยีนส์ ผ้าไหม ผ้าสำลี ผ้าชีพอง เปรียบเทียบความลื่น ความแข็ง ความหนา ความบาง สี และลวดลาย รวมถึงประโยชน์การใช้งานของผ้า เด็กได้สังเกตและทดลองผ้าแต่ละชนิดที่แช่ลงในน้ำ และพบว่า ผ้าบางชนิดไม่เปียกน้ำ ไม่ซึมซับน้ำ หรือซับน้ำได้ช้า แต่ผ้าบางชนิด เมื่อแช่น้ำจะดูดน้ำได้เร็ว ซึ่งเด็กๆสรุปว่าขึ้นอยู่กับความหนา ความบางของเนื้อผ้า น้ำหนักของผ้าแต่ละชนิด เด็กเรียนรู้การตัดและเย็บเสื้อ การทำรองเท้าจากวิทยากร ซึ่งเป็นผู้ปกครอง และได้ผลิตผลงานของตนเอง ได้แก่ เสื้อ รองเท้า ผ้าผ้าน ซึ่งเด็กภูมิใจในผลงานของตนเองมาก นอกจากนี้ เด็กยังนำเสนอที่จะทำกรอบรูป ดอกไม้ กระป๋องใส่เอง ซึ่งเด็กให้เหตุผลว่า เป็นของใช้ที่ทำเองได้และประหยัด สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะการบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัดที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก

เด็กนำสิ่งที่เรียนรู้มาเชื่อมโยงกับการวาดภาพออกแบบเสื้อ รองเท้า ตกแต่งรองเท้าผ้าด้วยวัสดุประกอบ โดยการใช้เลื่อม โบว์ ลูกไม้ ตกแต่งได้สวยงาม ออกแบบโรงงานทอผ้า และนำสัญลักษณ์มาใช้ เพื่อสื่อความหมาย เช่น โรงงานทอผ้าที่มีลวดลายเป็นภาพสัตว์ จะนำรูปสัตว์ไปวางไว้ เป็นต้น เด็กเล่นบทบาทสมมติด้วยการจัดร้านขายเสื้อผ้า แสดงบทบาทของผู้ซื้อและผู้ขาย ตลอดจนการเป็นนักออกแบบเสื้อผ้า

จะเห็นได้ว่า สาระการเรียนรู้ที่เกิดจากแผนการจัดประสบการณ์ที่ยึดแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียง นอกจากจะส่งเสริมสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญของเด็กแล้ว ยังส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเองและการประหยัด เด็กจะใฝ่เรียน ใฝ่รู้อย่างกระตือรือร้น สนใจในรูปแบบของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา อันจะเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ในระดับต่อไป

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่เป็นพื้นฐานตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียง 3 ด้าน คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัดที่เกิดกับเด็กปฐมวัย

จากแผนการจัดประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่พัฒนาสาระการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมและคุณลักษณะตาม

กำหนด คือ บริโภคด้วยปัญญา ฟังพาตนเอง และประหยัด โดยนำข้อมูลจากการบันทึกสภาวะการเรียนรู้จากการบันทึกสภาพจริง พบคุณลักษณะที่เกิดกับเด็กดังลำดับต่อไปนี้

1. ด้านการบริโภคด้วยปัญญา จากกิจกรรมสำรวจการรับประทานนมของเด็กในสัปดาห์ที่ 1 พบว่า เด็กยังขาดพื้นฐานของการเลือกบริโภคนมที่มีคุณค่าต่อร่างกาย และจากการเรียนรู้เรื่องประโยชน์และโทษของนม จนถึงทางเลือกนมที่มีคุณค่าต่อร่างกายมากกว่า เด็กๆจึงมีแนวคิดในการเลือกนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกายด้วยการสนใจที่จะรับประทานและเรียนรู้เรื่องนมไทย ได้แก่ นมบัวลอย (สัปดาห์ที่ 1) นมลูกชุบ(สัปดาห์ที่ 4 - 6) และวุ้น(สัปดาห์ที่ 6) จากการสังเกตการรับประทานนมของเด็ก เด็กส่วนใหญ่จะรับประทานนมไทยมากขึ้น และรับประทานนมที่ตนเองผลิตขึ้นมาได้หมด นอกจากนี้เด็กยังนำสิ่งที่ตนเรียนรู้ไปขยายผลที่บ้าน เชิญชวนผู้ปกครองทำนมรับประทาน (สัปดาห์ที่ 2) นำถั่วเขียวไปปลูกที่บ้าน(สัปดาห์ที่ 4) และนำฝักรับประทานในครอบครัว เมื่อเมล็ดถั่วเจริญเติบโตเป็นถั่วงอก เด็กเริ่มมีแนวคิดในการทำนม อาหารรับประทานเอง เนื่องจากสะอาด ร้อน และมีประโยชน์ต่อสุขภาพ ราคาประหยัดกว่าไปรับประทานตามร้าน นอกจากนี้เด็กยังสามารถแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีเหตุผล เช่น การทำกิจกรรมนมลูกชุบ (สัปดาห์ที่ 4 - 6) การแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเพื่อนแก้ปัญหา และให้กิจกรรมดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น สิ่งต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการมีคุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญาที่เกิดขึ้นกับเด็ก

2. การฟังพาตนเอง เด็กมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมายจากสัปดาห์ที่ 1 ที่เด็กตกลงจะไปสืบข้อมูลเรื่องประโยชน์และโทษของนม เด็กสามารถนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนได้ ซึ่งข้อมูลที่ได้มาเด็กๆ ได้สืบค้นมาจากการสนทนาพูดคุยกับคุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย พี่ และคุณครู เด็กสามารถช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเพื่อน แสดงถึงการมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ในสัปดาห์ที่ 3 เด็กนำวัสดุอุปกรณ์มาเผื่อเพื่อนๆ เพื่อให้ทุกคนรู้ได้เรียนรู้ร่วมกัน เด็กมีความตั้งใจในการทำงาน รับผิดชอบงานและปฏิบัติงานของตนจนสำเร็จ ในสัปดาห์ที่ 4 - 9 เด็กมีพฤติกรรมการเก็บอุปกรณ์สิ่งของเข้าที่ได้เรียบร้อย รักษาบริเวณที่ตนปฏิบัติกิจกรรมได้สะอาดเรียบร้อย สิ่งต่างๆที่เด็กนี้ สะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นคุณลักษณะของการฟังพาตนเองที่เกิดขึ้นในเด็ก

3. การประหยัด จากการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กในกิจกรรมปั้นแป้ง แสดงให้เห็นว่าเด็กยังใช้วัสดุอย่างสิ้นเปลือง ยังไม่รู้จักประหยัด จากกิจกรรมที่เด็กปฏิบัติและเรียนรู้ในสัปดาห์ต่อมา จะเห็นพฤติกรรมของเด็กที่มีคุณลักษณะด้านการประหยัดดีขึ้นเป็นลำดับ เช่น จากกิจกรรมทอดไก่ (สัปดาห์ที่ 3) เด็กนำอุปกรณ์มาเรียนรู้ร่วมกัน นำวัสดุเหลือใช้มาเป็นอุปกรณ์ในการปลูกพืช (สัปดาห์ที่ 4) ใช้น้ำอย่างประหยัด (สัปดาห์ที่ 4 - 5) เมื่อต้องการล้างสิ่งของ รู้จักปิดน้ำเมื่อพอกแก่ความ

ต้องการ ไม่เปิดน้ำไหลทิ้ง ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างระมัดระวัง (สัปดาห์ที่ 4 - 9) ผลิตภัณฑ์ของเครื่องใช้จาก เศษวัสดุ เช่น การทำรองเท้า เลื่อตุ๊กตา เป็นต้น

จากการบันทึกสภาพจริงจากสัปดาห์ที่ 1 - 9 พบว่า เด็กมีคุณลักษณะและการแสดงออก ตามเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีขึ้นเป็นลำดับได้แก่ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา เด็กสามารถวิเคราะห์ สิ่งต่างๆ ได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เด็กจะคิดทบทวน ไตร่ตรองก่อนลง มือปฏิบัติ ทำให้ลดอัตราการใช้สื่อ - อุปกรณ์ หรือทำให้ของเสียหายลดลง และเมื่อมีปัญหาเด็กจะ ช่วยกันแก้ปัญหาและหาทางออกอย่างมีเหตุผล เด็กรู้จักใช้สิ่งต่างๆ อย่างคุ้มค่ามากขึ้น ทำให้เกิด คุณลักษณะของการประหยัด ด้านพฤติกรรมการบริโภคอาหาร เด็กรับประทานอาหารกลางวันได้ หมดไม่เหลือทิ้ง รับประทานอาหารเช้าได้แม้แต่ผัก - ผลไม้และไข่แดง ซึ่งแต่เดิมเด็กจะไม่รับประทานและ เหลือทิ้ง (ในแต่ละวัน) เด็กจะรายงานด้วยความภาคภูมิใจว่ารับประทานอาหารเช้าได้หมด ในการ รับประทานอาหารเช้า (อาหารว่าง) เด็กจะนำขนมไทย เช่น ขนมชั้น ตะโก้ ขนมลูกชุบ ขนมถั่วแปบ ฝอยทอง ฯลฯ มารับประทานและแบ่งปันให้เพื่อน เด็กบางคนจะนำผลไม้ ขนมปังมารับประทาน เห็นได้ว่าการลดลงของขนมประเภทกรุบกรอบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กรู้จักเลือกบริโภคอาหารที่มี คุณค่าและให้ประโยชน์ต่อร่างกายมากขึ้น ด้านพฤติกรรมการพึ่งพาตนเอง เด็กแต่ละคนมีความ รับผิดชอบในงานและปฏิบัติงานจนเป็นผลสำเร็จ ทุกครั้งที่ทำกิจกรรมเด็กจะรู้จักเก็บของเข้าที่ และ ดูแลความสะอาดบริเวณที่ตนทำกิจกรรม เด็กจะรู้จักหน้าที่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักและ ความสามัคคีกันมากขึ้น เห็นได้ว่าการจัดแผนการจัดประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง กับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงและการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงจะ ส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ทั้งทักษะทางด้านความรู้และพัฒนาคุณลักษณะตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียงในด้านการบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเองและการประหยัด ให้เกิดในตัว เด็กปฐมวัยได้ และถ้าเด็กได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องจะเกิดคุณลักษณะที่ยั่งยืนในตนตลอดไป

ตอนที่ 3 การตรวจสอบสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามองค์ประกอบที่ระบุในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

จากการนำผลที่ได้จากการวิจัยด้วยการเก็บข้อมูลจากการบันทึกสภาพการเรียนรู้ นำมา วิเคราะห์ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้การจัดกิจกรรมตามแผนการ จัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เรื่องขนมอร่อยและผ้า เมื่อตรวจสอบ กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 คือ สาระที่ควรเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญที่ ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ข้อ และพิจารณาตัวบ่งชี้ 27 ตัวบ่งชี้ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. สาระที่ควรเรียนรู้

1.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

1.1.1 เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับส่วนต่างๆ ของร่างกาย จากการทำกิจกรรมเรื่องไก่ทอด (สัปดาห์ที่ 3) ที่เด็กเริ่มต้นพูดขึ้นก่อน ทำให้เพื่อนๆ มีความสนใจที่จะเรียนรู้ และเมื่อเด็กๆ นำส่วนต่างๆ ของไก่มาเรียนรู้ร่วมกัน เด็กรู้จักส่วนต่างๆ ของไก่ เมื่อครูใช้กิจกรรมการต่อชิ้นส่วนให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ระหว่างภาพไก่และภาพคน และใช้คำถามเปรียบเทียบความเหมือน ความต่างของอวัยวะของคนและไก่ เด็กได้เรียนรู้และร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย อาทิ ไก่มีหัว มีตา มีปาก มีขาเหมือนคน และได้ความคิดรวบยอดว่า ไก่ใช้เท้าเหยียบอาหาร แต่คนใช้มือหยิบอาหาร ไก่มีปีกโอบกอดลูก แต่คนมีมือไว้กอด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและรู้ถึงความสำคัญของส่วนต่างๆ ของร่างกาย สามารถเชื่อมโยงความคิดเพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างอย่างมีเหตุผล

1.1.2 เด็กได้เรียนรู้วิธีการรักษาความปลอดภัยให้ตนเองจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องขนมบัวลอย (สัปดาห์ที่ 2) เด็กสังเกตแป้งและหยิบขึ้นมาดู เด็กคนหนึ่งบอกเพื่อนให้ระวังฝุ่นแป้งเข้าจมูก และบอกให้โปรยต่ำๆ จะได้ไม่ฟุ้ง จากกิจกรรมต้มขนมบัวลอย เด็กๆ ระวังระวังไม่ให้ น้ำร้อนกระเด็น ด้วยการค่อยๆ หย่อนแป้งลงในน้ำ และระวังไม่ให้ถูกขอบหม้อ ซึ่งเด็กได้เรียนรู้วิธีการทำงานที่ปลอดภัย ระวังระวังไม่ให้เกิดอันตรายต่อตนเอง เด็กรู้จักรักษาและดูแลความปลอดภัย จากกิจกรรมไก่ทอด เด็กๆ ได้พูดคุยกันถึงการรับประทานไก่ ต้องระวังใช้หัตถ์ตัก ต้องทำให้สุกจึงจะรับประทานได้

1.1.3 เด็กเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกและมารยาทที่ดี จากการเรียนรู้เรื่องขนมลูกชุบ เด็กได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวเรื่อง que เด็กต้องการเรียนรู้ เล่าประสบการณ์ที่ตนเรียนรู้ เช่น การทดลองสารละลาย กลี้อ น้ำตาล ผงวุ้น นำมาละลายน้ำ แสดงความคิดเห็น และแก้ปัญหา จากกิจกรรมการตำถั่ว เด็กรู้จักแก้ปัญหาถั่วกระเด็นออกจากครกด้วยการตักใส่ที่ละน้อยและเวลาตำจะเอามือของเด็กป้องครกไว้ เด็กแสดงความรู้สึกและความชอบของตนจากการปฏิบัติกิจกรรม

1.1.4 เด็กได้เรียนรู้ทักษะทางสังคม การเล่นคนเดียว และการเล่น การทำงานร่วมกันกับเพื่อนจากกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- กิจกรรมเสรี เด็กได้เล่นบทบาทสมมติในมุมร้านค้า

- กิจกรรมวิทยาศาสตร์ เด็กได้ทดลองและเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนเรื่อง

สารละลาย ได้ทดลองปลูกถั่ว บันทึกการเจริญเติบโตของต้นถั่ว รู้จักแบ่งปันเครื่องมือ - เครื่องใช้ ปฏิบัติตามข้อตกลงและทำงานร่วมกับเพื่อนได้

จากการวิเคราะห์สาระที่เกี่ยวกับตัวเด็กจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เด็กมีแนวคิดและสามารถปฏิบัติในด้านมารยาท การแสดงออก การพึ่งพาตนเอง ความมีน้ำใจและรู้จักการแบ่งปัน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆขณะทำกิจกรรมได้

1.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

1.2.1 เด็กได้เรียนรู้ถึงสิทธิ ความเคารพและเอื้ออาทรต่อกัน จากกิจกรรมไก่ทอด เด็กๆเรียนรู้ว่าที่บ้านมีพ่อ แม่ ผู้ปกครอง เมื่อจะนำอะไรมาจากบ้านต้องรู้จักขออนุญาตก่อน เป็นการส่งเสริมมารยาททางสังคม เรียนรู้ที่จะเอื้อเฟื้อ และแบ่งปัน โดยที่เด็กนำไก่มาเพื่อแบ่งปันเพื่อนๆ เด็กเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลในครอบครัว เช่น เด็กปลูกและผัดถั่วงอกไว้รับประทานในครอบครัว เด็กเรียนรู้ว่า รอบๆตัวมีแหล่งเรียนรู้มากมาย รวมถึงการเรียนรู้จากวิทยากร ซึ่งเป็นคนที่เด็กไม่คุ้นเคย แต่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆจากวิทยากร สามารถสนทนาพูดคุยซักถามได้เหมือนคนคุ้นเคย แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์

1.2.2 เด็กเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณี การนำขนมไปทำบุญตักบาตร การแบ่งปัน การมีวิถีชีวิตอยู่อย่างธรรมชาติ เช่น การที่เด็กเล่าเรื่องบ้านสวนของคุณยาย

1.3 ธรรมชาติรอบตัว

1.3.1 เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับพืช ผัก การปลูกพืช การเจริญเติบโตของต้นไม้ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3.2 เด็กมีความตระหนักและรู้คุณค่าของสิ่งต่างๆ รู้จักประหยัด เช่น รู้จักใช้น้ำอย่างประหยัดในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เด็กจะมีความรอบคอบ ทำให้สิ่งของ อุปกรณ์ไม่เกิดการเสียหาย

1.4 สิ่งต่างๆรอบตัว

1.4.1 เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับขนาด น้ำหนัก รูปทรง จากการปฏิบัติกิจกรรมขนมบัวลอย การปั้นขนมลูกชุบเป็นรูปทรงผลไม้ต่างๆ เรียนรู้เรื่องสีธรรมชาติที่ได้จากพืช สีที่เกิดจากการผสมของแม่สีที่พบจากการทดลองของตนเอง เรียนรู้ถึงผิวสัมผัส นุ่ม หยาบ ขรุขระ นอกจากนี้จากกิจกรรมเด็กยังเรียนรู้เรื่องจำนวน ตัวเลข ปริมาตร การชั่ง ตวง จากกิจกรรมขนมบัวลอย ขนมลูกชุบ เรียนรู้เรื่องการวัด จากการจดบันทึกการเจริญเติบโตของต้นถั่ว ซึ่งเป็นการส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์

1.4.2 เด็กได้เรียนรู้วัสดุ - อุปกรณ์ สิ่งของเครื่องใช้ เช่น วัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมในการทำขนม ภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับทำขนม รู้จักเครื่องใช้ที่เป็นของสมัยโบราณ เช่น กระจ่างชุดมะพร้าว และอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยี เช่น เครื่องชุดมะพร้าว เครื่องปั่น

2. ประสบการณ์สำคัญ

2.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย

2.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก - ใหญ่ จากการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะจากกิจกรรมการวาดภาพ การปั้น การปลูกถั่ว การทดลองทำสีจากธรรมชาติ การรักษาสุขภาพและอนามัย เด็กจะทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้และล้างมือตนเองให้สะอาดทุกครั้ง การรักษาความปลอดภัยของร่างกาย เด็กจะมีความระมัดระวังตนเองให้ปลอดภัยในขณะที่ทำกิจกรรม

2.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ

2.2.1 ด้านดนตรีและการร้องเพลง เด็กๆ สนุกสนานกับการใช้เครื่องดนตรีเครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ ไทแองเกิล กลอง ทัมเมอรีลีน เป็นเครื่องกำกับจังหวะประกอบเพลงต่างๆ เช่น เพลงเลือกผัก

เพลงเลือกผัก (ทำนองเพลงกินผัก)

มาเลือกผักเถาะพวกเรา ผีอก มะเขือยาว

หัวไชเท้า และคะน้า แครอท กะหล่ำปลี ผักชีและแตงกวา

เอ๊ะ! ผักอะไรหนา ทำบัวลอยอร่อยเอ๋ย

2.2.2 ด้านสุนทรียภาพ การแสดงออกอย่างสนุกสนาน เด็กทำกิจกรรมอย่างอิสระตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง เด็กปั้นขนมบัวลอยเป็นรูปดาวและตั้งชื่อขนมดาวลอย วาดภาพขวดน้ำมันและออกแบบให้แตกต่างจากสิ่งที่พบเห็นสะท้อนให้เห็นถึงการมีความสุขในการปฏิบัติงาน

2.2.3 การเล่น (เล่นรายบุคคล รายกลุ่ม เล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน)

- การเล่นอิสระ เด็กได้เลือกเล่นอิสระทั้งในการเลือกทำกิจกรรม การเล่นอิสระตามมุมต่างๆในห้องเรียน เช่นเล่นบทบาทสมมติขายขนม ขายวัตถุดิบในการทำขนม
- การเล่นเป็นรายบุคคล เด็กๆ เลือกเล่นตามมุมต่างๆ ในห้องเรียน ซึ่งบางครั้งเด็กจะเลือกเล่นคนเดียว เช่น ในมุมสัมผัสการทำงานศิลปะสร้างผลงานด้วยตนเอง
- การเล่นเป็นกลุ่มในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละวัน เด็กมีโอกาสปฏิบัติงานเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อนในทุกกิจกรรม อาทิกิจกรรมปลูกถั่ว การคิดและเขียนสูตรทำขนม

2.2.4 คุณธรรม-จริยธรรม

การเล่นและการทำงานร่วมกันทำให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนและมีความเห็นใจซึ่งกันและกัน

2.3 ประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม

ด้านการเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เด็กได้เรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่ม แบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบงาน มีการวางแผนตัดสินใจและเลือกกิจกรรมที่ชอบและลงมือปฏิบัติ ร่วมกัน เช่นการทำขนมลูกชุบ เด็กจะแบ่งหน้าที่กันล้างถ้วย หนึ่งถ้วย ต่ำถ้วย ขณะเด็กทำกิจกรรมเด็กจะ สนทนาและแก้ปัญหาาร่วมกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันละกัน ช่วยเหลือกันตลอดระยะเวลาของ การดำเนินกิจกรรม เด็กจะพัฒนาการทางด้านสังคมดีขึ้นเป็นลำดับ

2.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

ด้านความคิด

เด็กรู้จักสิ่งต่างๆจากประสบการณ์ตรงด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยการมอง ฟัง รับรส สัมผัส และดมกลิ่น แสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านผลงาน พัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ด้ว การสัมผัสและทายสิ่งของเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงสิ่งที่สัมผัสสู่ประสบการณ์จริงด้วยการอธิบายความรู้สึกที่ เกิดขึ้น

การใช้ภาษา

เด็กสามารถเรียบเรียงคำความหมายจากประสบการณ์ตรงที่เด็กได้เรียนรู้ผ่าน การอธิบายให้ผู้อื่นรับรู้ เช่น การอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม ล้างถ้วย ต่ำ กวนถ้วยหรือทำขนมลูก ชุบ หรือการอธิบายเรื่องการละลายของเกลือ น้ำตาล ผงฟู นอกจากนี้ในการนำเสนอผลงานของ ตนเอง เด็กสามารถใช้ภาษาอธิบายผลงานได้เข้าใจ

การสังเกตจำแนกและเปรียบเทียบ

เด็กได้เรียนรู้และสำรวจสิ่งต่างๆด้วยความสนใจ เด็กเปรียบเทียบเมล็ดข้าว ผัก พืชต่างๆที่ใช้เรียนเรื่องการทดลองสีจากธรรมชาติซึ่งจากสิ่งต่างๆเหล่านี้ เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับนิม-แข็ง หยาบ-เรียบ-ขรุขระ เปรียบเทียบรูปทรงจากการปั้นขนมลูกชุบ

จำนวน

เด็กได้ทักษะทางการนับจำนวน ตัวเลขจากสถิติ การวัดบันที่การเจริญเติบโต ของต้นไม้ การคิดสูตรขนม การเปรียบเทียบราคาของสิ่งของ เป็นต้น

เวลา

เด็กเรียนรู้เรื่องเวลาจากการเริ่มต้นและการหยุดกิจกรรม การสนทนาขณะทำ กิจกรรมประจำวัน การนัดหมายในการทำกิจกรรมเข้าใจความหมายของคำ วันนี้ พรุ่งนี้

3. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ข้อ ตัวบ่งชี้ที่เกิดขึ้นจริง 18 ตัวบ่งชี้ ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

จากการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย มีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 2 รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย เด็กรู้จักรักษาความปลอดภัยระวังอันตรายจากฝุ่นแป้ง ความร้อนของหม้อ เข้าแถว ไม่แย่งกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้คล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กมีการทรงตัวที่ดี เคลื่อนไหวร่างกายได้คล่องแคล่วจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและเข้าจังหวะ การร้องเพลง และแบ่งกลุ่ม การเดิน วิ่ง เด็กมีความคล่องแคล่ว การดำ การล้าง การกวาด กิจกรรมการคั้นกะทิ เด็กใช้มือได้คล่อง

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กมีความสุขกับการทำงาน เช่น ในกิจกรรมทดลองจากสีธรรมชาติ เด็กมีสมาธิ มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสนใจ มีความสุขที่ได้พูดคุยกับเพื่อนถึงสิ่งต่างๆ ที่ตนพบ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เด็กมีความภูมิใจในผลงานที่ตนทำและค้นพบ มีความภาคภูมิใจในผลงานที่ตนทำและค้นพบ มีความภาคภูมิใจที่จะนำเสนอผลงานให้ผู้อื่นเห็นความสามารถของตน

มาตรฐานที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีวินัยในตนเอง จากกิจกรรมการสืบหาข้อมูล ประโยชน์และโทษของขนม เด็กสามารถนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในห้องได้อย่างมีเหตุผล

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ยอมรับความผิดพลาด รู้จักขอโทษจากเหตุการณ์ที่เด็กคนหนึ่งเดินชนเพื่อน โดยไม่ตั้งใจและขอโทษ ซึ่งเพื่อนก็ให้อภัย สะท้อนให้เห็นถึงการมีจิตใจที่ดีงามของเด็ก ยอมรับความผิดเมื่อทำผิด และรู้จักให้อภัย

ตัวบ่งชี้ที่ 3 เด็กแสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน จากกิจกรรมไถ่ทอด เด็กได้แบ่งปันวัตถุ癖ในการใช้ทำไถ่ทอด นำมาเผื่อเพื่อนๆ ช่วยเหลือกันในการจัดเก็บทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเก็บเครื่องมือเครื่องใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 4 เด็กเรียนรู้เรื่องการประหยัดและสามารถปฏิบัติได้ดีขึ้นเป็นลำดับ จากการปฏิบัติกิจกรรม เด็กจะมองวัสดุ – อุปกรณ์ และหาวิธีใช้อย่างรอบคอบ เพื่อไม่ให้เกิดการเสียหายจากการทำกิจกรรมและการสนทนาในขณะที่ทำกิจกรรม เช่น ขนมอบวลอย จะเห็นได้ว่า เด็กมีความระมัดระวังในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อไม่ให้เกิดการเสียหายของทุกชิ้นตอน

มาตรฐานที่ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวตามเสียงเพลงอย่างสนุกสนาน เด็กที่แสดงออกตามความรู้สึกของตนเอง (กรณีนี้ห้องยามิน) ก็สามารถแก้ปัญหาและมีความสุขสนุกสนานร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เด็กมีความสุขกับกิจกรรมปั้นแป้ง สร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะตามความคิดและจินตนาการ เช่น ปั้นขนมอบวลอย เป็นรูปดาวและตั้งชื่อขนมอบวลอย วาดภาพขวดน้ำมันตามความคิดสร้างสรรค์ และบอกเหตุผลในการวาดได้

มาตรฐานที่ 6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กสามารถเก็บสิ่งของและวัสดุอุปกรณ์ เช็ดทำความสะอาดสิ่งของ วัสดุ - อุปกรณ์ และบริเวณที่ทำเลอะเทอะให้สะอาด และจัดเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 2 จากการแสดงความคิดเห็นของเด็กในเรื่องการทำขนมไปทำบุญตักบาตร สะท้อนให้เห็นถึงการรู้จักวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย และมีจิตสำนึกของความเป็นไทย การโอบอ้อมอารี แบ่งปัน ซึ่งเริ่มจากต้นแบบของครอบครัวไทย ซึ่งมีคุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยายเป็นต้นแบบ เป็นการเรียนรู้และเลียนแบบการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีต่อสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กสามารถทำกิจกรรมและปฏิบัติงานต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม รู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง จากการเรียนรู้เรื่องขนมลูกชุบ การทอดไก่ เด็กๆ จะเข้าแถวตามลำดับและไม่แย่งกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก เช่น กิจกรรมไก่ทอด เด็กยอมรับฟังความคิดเห็นและปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของเพื่อน รู้จักการเป็นผู้นำ - ผู้ตาม ซึ่งเป็นการเรียนรู้และส่งเสริมทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ การปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตยเบื้องต้น

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กสนทนาและแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน อธิบายรสของขนมจากประสบการณ์เดิมของตน โดยเรียบเรียงคำเป็นประโยค เรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจข้อมูลที่นำเสนอ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายสิ่งต่างๆให้ผู้อื่นเข้าใจ เช่นการทำขนมพื้นบ้าน กระทงต้นไม้ การประกอบอาหาร

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เด็กเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ เช่น ชื่อของขนม รสชาติของขนม ลักษณะของขนม วัตถุดิบที่นำมาทำขนม ภาชนะที่ใช้ใส่ขนม เป็นต้น นอกจากนี้ เด็กยังสามารถนำคำศัพท์ที่เรียนรู้มาเขียนบรรยายผลงานของตน เด็กช่วยกันเขียนสูตรขนมโดยใช้ภาพสัญลักษณ์ เขียนคำขอบคุณวิทยากรโดยการวาดภาพ และสื่อความหมายด้วยการเขียนบรรยายได้ถูกต้อง ช่วยครูแต่งคำคล้องจองที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียน เช่น คำคล้องจองขนมอร่อย

ขนมหวานหอมอร่อย	ข้าวเหนียวกลอย	ข้าวเหนียวแก้ว
ตะโก้ไส้มันแกว	มะพร้าวแก้วอร่อยดี	
บัวลอยขนมตาล	กลินหอมหวาน	ไม่ใส่สี
ลูกชุบ อร่อยดี	มากินชีจะติดใจ	

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กสามารถจำแนกจัดหมวดหมู่สิ่งของต่างๆ ตามประเภท เช่น การจัดแยกเมล็ดข้าว ตามขนาดและน้ำหนัก เช่น การซั่งผัก จำแนกและจัดหมวดหมู่สี จัดหมวดหมู่ตามจำนวน รูปทรง เช่น การปั้นลูกชุบ เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เด็กสามารถคิดแก้ปัญหาต่างๆอย่างหลากหลาย จากกิจกรรมปั้นแป้ง เด็กหาวิธีทางในการแก้ปัญหา เพื่อไม่ให้แป้งแข็งเกินไปหรือนิ่มเกินไป โดยค่อยๆเติมน้ำหรือแป้ง สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จากกิจกรรมแยกเมล็ดข้าว เด็กมีวิธีการแก้ปัญหา เพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมได้เสร็จเร็วขึ้น เช่น วิธีกระจายเมล็ดข้าว การชิมเกลือ

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กมีอิสระในการสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากกิจกรรมการวาดภาพสิ่งที่ประทับใจในการเรียนรู้ เช่น ขนมลูกชุบ เด็กสามารถวาดภาพกิจกรรมการนั่ง การกวน การชุบสีตามความสนใจของตน เด็กบางคนวาดภาพร้านขายขนม ออกแบบร้านตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 จากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เด็กสามารถแสดงออกตามเสียงเพลงอย่างอิสระ จากการเล่นบทบาทสมมติในมุมร้านค้า เด็กแสดงบทบาทเป็นผู้ซื้อและผู้ขาย แสดงออกตามจินตนาการของตน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 เด็กสามารถแสดงออกทางความคิด แสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลและเล่าเรื่องต่างๆตามที่ตนพบได้

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 เด็กมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม จากกิจกรรมที่เด็กช่วยกันวางแผนและเตรียมอุปกรณ์ ส่งผลให้เด็กมีความสนใจที่จะเรียนรู้ เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กมีความสุขกับการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ สืบค้นข้อมูลจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็ก นำความรู้มาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ในห้องเรียน รู้จักสนทนา ชักถาม ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ จากวิทยากร สนใจในการหาคำตอบด้วยการทดลองจากกิจกรรมที่ครูและเด็กช่วยกันเตรียม ส่งผลให้เด็กเรียนรู้และสังสมเป็นประสบการณ์ใหม่

จากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพจริงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เมื่อนำมาตรวจสอบกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันตามกำหนดที่ระบุในหลักสูตรและเมื่อพิจารณาจากความสัมพันธ์รายเนื้อหาวิชา พบว่า การจัดกิจกรรมแต่ละสัปดาห์มีสาระที่เกี่ยวข้องกับวิชาต่างๆ อาทิ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1

ภาษาไทย เด็กรู้จักคำและเข้าใจความหมาย สามารถนำไปใช้ในการอ่านเขียนได้ถูกต้อง คำต่างๆที่เด็กรู้จัก ได้แก่ ชื่อและลักษณะของขนมประเภทต่างๆ ขนมอบกรอบ เช่น เลย์ ไปเต้ ไข่ไก่ ขนมตาข่าย ขนมประเภทลูกอม เช่น ท็อฟฟี่ ช็อคโกแล็ต ลูกกวาด ประเภทเครื่องดื่ม เช่น นม น้ำอัดลม น้ำหวาน รสชาติของขนม เช่น หวาน ขม เค็ม ลักษณะของขนม เช่น กรอบ แข็ง นุ่ม เกลือบ ชื่อห้างสรรพสินค้า เช่น โลตัส โรบินสัน โรคที่อาจจะเกิดขึ้นจากการรับประทานขนม เช่น ฟันผุ ปวดท้อง ท้องอืด นอกจากนี้เด็กยังได้เรียนรู้และฝึกทักษะด้านการสืบค้นข้อมูล(ประโยชน์และโทษของขนม) นำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนกันเป็นการส่งเสริมการบริโภคด้วยปัญญาและการพึ่งพาตนเอง ตามคุณลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง

คณิตศาสตร์ เด็กเรียนรู้เรื่องจำนวนและตัวเลข จากสถิติการจัดลำดับขนมที่เด็กชอบรับประทาน

สุขอนามัย เด็กรู้จักประโยชน์และโทษของขนมจากการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง เรียนรู้วิธีป้องกันอันตรายจากขนมหรือเครื่องดื่มที่ตนชอบ เช่น รับประทานท็อฟฟี่ ต้องแปรงฟัน บ้วนปาก เพื่อป้องกันฟันผุ ไม่รับประทานน้ำอัดลมเพราะจะทำให้ปวดท้อง รับประทานขนมอบกรอบมากๆจะทำให้ไอและท้องอืด เป็นต้น

สัปดาห์ที่ 2

ภาษาไทย เด็กเข้าใจความหมายของคำตรงกันข้าม เช่น เล็ก - ใหญ่, ใส - ขุ่น เรียนรู้คำใหม่และรู้ความหมายของคำว่า “ลึบ” นำมาใช้สื่อความหมายได้ถูกต้อง เด็กรู้จักพืชผักต่างๆ เช่น ผือก ข้าวโพด แครอท มะเขือยาว ผักคะน้า เป็นต้น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการสนทนาแสดงความคิดเห็น เป็นการส่งเสริมการใช้ภาษาทางด้านการฟัง - การพูด ได้เรียนรู้ภาษาถิ่น(ภาคอีสาน) จากเพื่อน ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ว่าภาษาไทยมีเอกลักษณ์และสำเนียงแต่ละภาคต่างกัน นอกจากนี้เด็กยังรู้จักช่างสารและช่างเหนียว อธิบายความแตกต่างได้ถูกต้อง สร้างสรรค์คำใหม่ เช่น ขนมดาวลอย เป็นต้น

คณิตศาสตร์ เด็กเรียนรู้เรื่องการจำแนก จัดกลุ่ม เปรียบเทียบจำนวนมาก - น้อย เปรียบเทียบขนาดและน้ำหนักจากการเรียนรู้เรื่องผัก จำนวนและตัวเลขจากการเขียนสูตรขนมบัวลอย และจากกิจกรรมการปั้นแป้งด้วยการนับจำนวนแป้งและน้ำเมื่อนำมาผสมกัน

วิทยาศาสตร์ เด็กได้ฝึกทักษะทางด้านการสังเกต ความเปลี่ยนแปลงของผงแป้งเมื่อผสมกับน้ำ เรียนรู้วิธีแก้ปัญหา เช่น ทำอย่างไรไม่ให้แป้งติดมือ หรือถ้าใส่น้ำมากแป้งจะเป็นอย่างไร วัตถุต่างๆ เช่น แป้ง น้ำเมื่อถูกความร้อน จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เป็นต้น คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง เด็กเรียนรู้การทำงานอย่างระมัดระวังไม่ให้ของเสียหาย เป็นการเริ่มต้นการฝึกคุณลักษณะด้านการประหยัด

สัปดาห์ที่ 3

ภาษาไทย เด็กรู้จักคำศัพท์ที่เป็นอุปสรรคในการก่อสร้าง ได้แก่ อิฐ หิน เหล็ก ปูน ทราช มีความเข้าใจคำว่า “ฉาบ” ที่เป็นความหมายในการก่อสร้าง และฉาบในความหมายของการทำขนม เรียนรู้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย เช่น ขา มือ ปีก ตา ปาก ออก คำศัพท์ที่เป็นคำกริยาที่ใช้ในสถานการณ์ต่างกัน เช่น เขี่ย จับ โอบ กิน รับประทาน เป็นต้น เด็กสนุกกับการเรียนรู้ตัวอักษร สนุกกับการสะกดคำและการผันคำด้วยตนเอง

คณิตศาสตร์ เด็กเรียนรู้จำนวนและตัวเลขจากการทำส่วนผสมของแป้ง เกลือ พริกไทย การนับจำนวนชิ้นส่วนของไก่ พร้อมทั้งการเรียนรู้เรื่องการเปรียบเทียบจำนวนราคาของสิ่งของ

วิทยาศาสตร์ เด็กได้สังเกตการเปลี่ยนแปลงของไก่ดิบ - ไก่สุก แป้งที่ถูกความร้อน น้ำมันเมื่อถูกความร้อน และการเกิดเสียงของอาหารเมื่อถูกทอดลงในน้ำมันที่ร้อน

สุขอนามัย เด็กเรียนรู้การระมัดระวังความปลอดภัยให้กับตนเองและเพื่อนจากการปฏิบัติกิจกรรม

คุณลักษณะตามหลักเศรษฐสิกขพเพียง เด็กเกิดความคิดในการนำวัตถุขึ้นมาเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อประหยัด เริ่มระมัดระวังการใช้อุปกรณ์ไม่ให้เกิดการเสียหาย สะท้อนให้เห็นถึงการเริ่มมีความคิดในเรื่องการประหยัดของเด็ก จากการชวนให้ครูจัดกิจกรรมทอดไก่ สะท้อนให้เห็นถึงความกระตือรือร้นในการใฝ่เรียน ใฝ่รู้ และการผลิตของบริโภคเอง เป็นการบริโภคด้วยปัญญา และการพึ่งพาตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะของเศรษฐสิกขแบบพอเพียง

สัปดาห์ที่ 4 - 5

ภาษาไทย เด็กได้พูดอธิบายลักษณะของสิ่งต่างๆ จากการสัมผัส การมอง เป็นการส่งเสริมทักษะทางการใช้ภาษา เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ต่างๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ปลูกต้นไม้ เช่น กระถาง ขวด จาน ชาม อ่าง ดิน ทราวย สำลี้ ถั่วแดง ถั่วเขียว ถั่วดำ

คณิตศาสตร์ จำนวนและตัวเลขจากกิจกรรมการปลูกถั่ว

วิทยาศาสตร์ เด็กสังเกตการละลายของวุ้น เกลือ น้ำตาล สังเกตและเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ เด็กๆ ยังได้สังเกตและเรียนรู้การซึมซับของน้ำผ่านวัสดุต่างๆ เช่น ดิน ทราวย สำลี้

คุณลักษณะตามหลักเศรษฐสิกขแบบพอเพียง เด็กมีความระมัดระวังในการปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้การใช้ตัวอย่างประหยัด รู้จักช่วยเหลือตนเองในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านการพึ่งพาตนเองและการประหยัด

สัปดาห์ที่ 6

ภาษาไทย เด็กเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ได้แก่ วัตถุดิบในการทำขนมลูกชุบ เช่น ถั่วเขียวกะเทาะเปลือก กะทิ น้ำตาล อุปกรณ์ที่ใช้ เช่น กระดาษทอง ครก ไม้พาย ไม้ตีฟริก รั้งถึง ผ้าขาวบาง คำศัพท์เกี่ยวกับสี เช่น สีเขียว สีม่วง สีส้ม สีเหลือง เป็นต้น เด็กได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาด้วยการสนทนา อธิบายและอภิปรายการเรียนรู้ร่วมกัน

คณิตศาสตร์ เด็กๆ เรียนรู้เกี่ยวกับการชั่ง ตวงวัตถุดิบในการทำขนมลูกชุบ บันทึกการเจริญเติบโตของต้นถั่วด้วยการวัดขนาดและจดบันทึกด้วยตัวเลข

วิทยาศาสตร์ เด็กได้เรียนรู้และเก็บความคิดรวบยอดจากการสังเกตและการปฏิบัติกิจกรรมขนมลูกชุบ สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของต้นถั่วในสถานะต่างๆ จนถึงการจุ่มสีและการเคลือบด้วยวุ้น เห็นการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตของเมล็ดถั่ว และเข้าใจปัจจัยในการเจริญเติบโตของต้นถั่ว

คุณลักษณะตามหลักเศรษฐสิกขแบบพอเพียง เด็กปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง เป็นการปลูกฐานการพึ่งพาตนเอง รู้จักการใช้น้ำ และอุปกรณ์ต่างๆ อย่างคุ้มค่า แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะด้านการประหยัด และการที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญาที่เกิดในตัวเด็ก

สัปดาห์ที่ 7

ภาษาไทย เด็กเรียนรู้คำศัพท์ต่างๆอย่างเข้าใจความหมาย เข้าใจความหมายของคำว่า คั้น ขูด บั่น รู้จักสีต่างๆทั้งสีธรรมชาติ ได้แก่ สีที่ได้จากดอกอัญชัน กุหลาบ ขมิ้น กะหล่ำปลีม่วง สีที่ได้จากสีสังเคราะห์และสีผสม เช่น สีแดง สีส้ม สีม่วง เป็นต้น

คณิตศาสตร์ เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับจำนวน ตัวเลข การกะประมาณ จากการปฏิบัติ กิจกรรมทำหุ่น เรียนรู้การวัด เปรียบเทียบการเจริญเติบโตของต้นถั่ว รู้จักการจดบันทึก จำนวน ตัวเลข การวาดภาพแสดงผลการเจริญเติบโตของต้นถั่วได้สัมพันธ์กัน

วิทยาศาสตร์ เด็กเรียนรู้การเจริญเติบโตของต้นถั่ว สังเกตการเปลี่ยนแปลง ตั้งสมมติฐาน และให้เหตุผลอย่างเป็นกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์

คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง เด็กนำเศษวัสดุมารีไซเคิลเป็นกระถางปลูกถั่ว ในการปฏิบัติกิจกรรม เด็กๆจะมีความระมัดระวังในการใช้วัสดุอุปกรณ์ สะท้อนให้เห็นถึงรู้จักการประหยัด เด็กๆสามารถเก็บของเข้าที่ได้เรียบร้อย ช่วยเหลือในการจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนรู้ และเก็บเข้าที่ได้สะอาดเรียบร้อย แสดงให้เห็นถึงการที่เด็กรู้จักพึ่งพาตนเอง

สัปดาห์ที่ 8 - 9

ภาษาไทย เด็กเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับผ้า ได้แก่ ชนิดของผ้า เช่น ผ้ายีน ผ้าไหม ผ้า ยืด ผ้าสำลี ลักษณะของผ้า เช่น ลายดอก ผ้าพื้น ผ้าบาง ผ้าหนา ชนิดของเส้น เช่น เส้นแขนยาว เส้นแขนสั้น เส้นสายเดี่ยว เส้นนักเรียน

คณิตศาสตร์ เด็กเรียนรู้จำนวนและตัวเลขจากการวัดแบบเส้น รองเท้า

วิทยาศาสตร์ เด็กได้ฝึกทักษะการสังเกต การตั้งสมมติฐานจากการทดลองเรื่องการ ลอย - จม ของผ้าชนิดต่างๆ

คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง เด็กผลิตเครื่องใช้จากผ้า ได้แก่ รองเท้าแตะ ผ้าม่าน กระโปรงตุ๊กตา จากเศษผ้า โดยร่วมมือจากวิทยากรซึ่งเป็นผู้ปกครอง เด็กได้เรียนรู้อย่าง สนุกสนาน มีความภาคภูมิใจในผลงานของตน และเสนอที่จะทำกรอบรูป ดอกไม้ กระโปรงใส่เอง ซึ่งเด็กให้เหตุผลว่า เป็นของใช้ที่ทำเองได้และประหยัด สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะการบริโภคด้วย ปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัดที่เกิดกับเด็ก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมุ่งศึกษาการพัฒนาสาระการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัย ที่เกิดจากการจัดประสบการณ์โดยยึดหลักแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เด็กปฐมวัย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานและผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาระการเรียนรู้ หลังการทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม แนวคิดพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง
2. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะพึงประสงค์ ที่เป็นพื้นฐานเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา คุณลักษณะด้านการพึ่งพาตนเอง และคุณลักษณะด้านการ ประหยัดที่เกิดกับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ ตามกรอบสาระการเรียนรู้ที่ระบุ ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาปฐมวัยใน การพัฒนาสาระการเรียนรู้การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะพัฒนาสาระการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมที่ครู นักเรียน และรวมถึง ผู้ปกครอง ร่วมกันจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจและพัฒนาการของผู้เรียน โดยมีกรอบทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด อย่างเชื่อมโยงกับสาระการ เรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยหญิงล้วน อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 155 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยหญิงล้วน อายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 35 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะเวลาในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ทำการทดลองเป็นเวลา 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลอง 45 ครั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา

เป็นการศึกษาสาระการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่มุ่งเน้นให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด เชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนหญิงอายุ 5 - 6 ปี จำนวน 35 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ตัวแปรที่ศึกษา

เพื่อศึกษาสาระการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงในห้องเรียนของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ดำเนินการตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่มุ่งให้เกิดคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด
2. แบบบันทึกวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน
3. แบบวิเคราะห์คุณลักษณะ 3 ประการที่เกิดกับผู้เรียนและการวิเคราะห์เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้สู่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ดำเนินการสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 35 นาที รวม 9 สัปดาห์ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เชื่อมโยงกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง
2. ผู้วิจัยสังเกตและจดบันทึกสภาพการเรียนรู้ขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเก็บข้อมูลนำมาทำแผนการจัดกิจกรรม
3. ผู้วิจัยรับข้อแนะนำเกี่ยวกับแบบบันทึก และวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจากประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านดังนี้

1. อาจารย์ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์	ประธานที่ปรึกษาปริญญาโท
2. รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์	กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท
3. ดร.วรรณารถ รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา (แผนกอนุบาล)
4. อาจารย์ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียน พระมารดานิจจานุเคราะห์
5. อาจารย์สุพธมาภา โชติประดิษฐ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
6. อาจารย์จิระวรรณ กาละดี	อาจารย์โรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศ
7. อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี	อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสน

4. ผู้วิจัยทำการสังเกต จดบันทึกคำพูดและสภาพการเรียนรู้ของเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. นำข้อมูลมาสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชื่อมโยงกับหลักการตามแนวคิด เศรษฐกิจแบบพอเพียง
6. ผู้วิจัยแสดงบทบาทเป็นผู้สอน ผู้สังเกต และผู้บันทึก โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ บันทึกคำพูด สภาพการเรียนรู้ในแต่ละวันในแบบบันทึก วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละวัน
7. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกสภาพการเรียนรู้มาวิเคราะห์ตามกรอบหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อศึกษาสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงจากสภาพการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ใช้แนวคิดหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง
8. ผู้วิจัยทำการบันทึกสภาพการเรียนรู้มาเปรียบเทียบ เพื่อดูว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร สาระการเรียนรู้ที่เกิดจากเด็กมีอะไรบ้าง
9. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้มาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง เปรียบเทียบกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งประกอบด้วยสาระที่ควรรู้ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 12 ข้อ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 27 ตัวบ่งชี้
10. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 9 มาอภิปรายและนำเสนอในบทที่ 5

การประมวลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์และอภิปรายตามข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และจดบันทึกสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทุกวัน โดยใช้ข้อมูลที่รวบรวมจากการบันทึกสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมาวางแผนเพื่อเชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมในวันต่อไป
2. นำข้อมูลที่ได้จากบันทึกสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนมาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เชื่อมโยงกับหลักการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง
3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 1 และข้อ 2 มาวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3 ประการที่กำหนด ได้แก่ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ประกอบด้วยสาระที่ควร

เรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1, 2 และ 3 มาอภิปรายเพื่อนำเสนอในบทที่ 5 โดยการพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาระยะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนของเด็กปฐมวัยจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ยึดหลักตามแนวคิดพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยเนื้อหาสาระมาจากความสนใจและความต้องการที่จะเรียนรู้ของเด็ก นำมาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดคุณลักษณะและปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3 ลักษณะคือ การบริโภคด้วยปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัด ซึ่งการศึกษาระยะการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างสรุปได้ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ที่ได้จากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ที่ยึดทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

จากแผนการจัดประสบการณ์ การบันทึกและวิเคราะห์กิจกรรม พบว่า สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็กด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เด็กมีคุณลักษณะของการบริโภคด้วยปัญญา คือ การบริโภคสิ่งที่ตนผลิตรับประทานอาหารไทย ขนมไทย มีความภูมิใจที่จะผลิตของใช้ของตน มีความคิดพิจารณา ไตร่ตรอง การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจกรรม ใช้วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เด็กมีน้ำใจ รู้จักช่วยเหลือ มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติงานต่างๆจนสำเร็จ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของการพึ่งพาตนเอง รู้จักระมัดระวังไม่ให้เสีย - อุบัติการณ์ในการเรียนรู้เสียหาย ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยความระมัดระวัง เก็บรักษาของใช้ได้เข้าที่เรียบร้อย เพื่อไม่ให้เกิดการเสียหาย นำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สิ่งต่างๆที่เด็กแสดงออกนี้ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่กำหนดให้เด็กเรียนรู้และเกิดผลออกมา ตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่ปูพื้นฐานให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เด็กได้สนทนาและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเรียนรู้ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันผ่านสื่อ - อุบัติการณ์ ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด ไตร่ตรองการเรียนรู้ การปฏิบัติงาน รู้จักแก้ปัญหา และได้ต่อยอดสาระการเรียนรู้ เช่น จากการเรียนรู้เรื่องขนมอร่อย เด็กรู้จักขนมไทย เช่น ขนมบัวลอย ขนมลูกชุบ วุ้น ตะโก้ ขนมตาล ซึ่งเป็นขนมไทย เป็นภูมิปัญญาไทย โดยเรียนรู้จากการสืบค้นข้อมูลร่วมกับผู้ปกครอง เด็กเกิดทักษะทางการใช้ภาษาด้วยการสนทนา ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เรียนรู้คำและความหมายของคำ เช่น หวาน ขม นุ่ม เคี้ยว ล้น ผีทักชะทางการเขียนบรรยายจากบัตรคำและสิ่งที่เรียนรู้ลงในผลงาน เด็กเรียนรู้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของ

สิ่งของเมื่อถูกความร้อน น้ำ และลม การเปลี่ยนแปลงของสารละลาย และการเจริญเติบโตของ ต้นถั่ว จากการที่เด็กได้ลงมือบันทึกการเจริญเติบโตของถั่ว การวัดความยาวของเส้น การวาดขนาด ของรองเท้า การเปรียบเทียบรูปทรงของผัก ขนาดและน้ำหนักของพืชผัก หรืออุปกรณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้ เป็นการเรียนรู้ทางด้านคณิตศาสตร์

สาระที่ควรรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน เกิดจากความสนใจของเด็ก และการวางแผน กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็ก ครูและผู้ปกครอง ดังนี้

1.1 ขนมห่อรอย เด็กได้เรียนรู้เรื่องชื่อของขนม ประโยชน์และโทษของขนม

1.2 ขนมบัวลอย เด็กได้เรียนรู้ถึงวิธีการทำขนม วัตถุดิบที่ใช้ในการทำขนม ส่วนผสม

พืช ผัก สูตรการทำขนม เรียนรู้การอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมกับครอบครัว

1.3 ไก่ทอด เด็กได้เรียนรู้วัตถุดิบในการทำไก่ทอด วัสดุ-อุปกรณ์ในการทอด อวัยวะส่วน ต่าง ๆ ของไก่ และการเปรียบเทียบกับส่วนต่าง ๆ ของเด็ก

1.4 ขนมลูกชุบ เด็กได้เรียนรู้เรื่องรูปทรง สี ขนาด ชื่อผลไม้ วัตถุดิบในการผสมทำลูกชุบ การปลุกถั่ว การเจริญเติบโตของต้นถั่วและประโยชน์ที่ได้รับ กะทิ อุปกรณ์ที่ใช้คั้นกะทิในสมัยโบราณ (กระทายชูดมะพร้าว) และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (เครื่องชูดมะพร้าว) ที่มาของกะทิ วิธีคั้นกะทิ

1.5 ผ้า เด็กได้เรียนรู้ชื่อ ลักษณะ สีของผ้า ประโยชน์ของผ้า การออกแบบลายผ้าบน กระดาษ และนำมาตัดเป็นตัวเสื้อ ประโยชน์ของเสื้อ รองเท้า ประโยชน์ของรองเท้า การออกแบบร้าน รองเท้า การนำผ้ามาทำเครื่องใช้ เช่น ผ้าปูโต๊ะ กระโปรง เสื้อ รองเท้า

2. เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะพื้นฐาน และสามารถปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบ พอเพียง 3 ด้าน คือ

2.1 คุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา เด็กเลือกบริโภค สิ่งที่มีประโยชน์และมี คุณค่าต่อตนเอง สามารถรับประทานอาหารไทย ขนมไทย ที่เป็นพื้นฐานภูมิปัญญาไทยได้ มีแนวคิดใน การผลิตและบริโภคสิ่งที่ตนผลิต

2.2 คุณลักษณะด้านการพึ่งพาตนเอง เด็กมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนสำเร็จ ดูแลรักษาความ สะอาดบริเวณที่ปฏิบัติกิจกรรม เก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ เข้าที่ให้เรียบร้อยด้วยตนเอง ภายหลังการเล่น และการใช้งาน

2.3 คุณลักษณะด้านการประหยัด เด็กมีความระมัดระวังในการใช้สื่อ-อุปกรณ์ มีความ รอบคอบในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อป้องกันการเสียหายของสื่อ วัสดุ-อุปกรณ์ สามารถใช้วัสดุ- อุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น รู้จักนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ มีความพอประมาณใน การกิน การใช้

3. การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามกรอบสาระการเรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกและวิเคราะห์มาตรวจสอบและเปรียบเทียบสาระ การเรียนรู้ที่ระบุ ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พบว่า สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ในห้องเรียนครอบคลุมสาระการเรียนรู้ที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมถึงมาตรฐานตัวบ่งชี้ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ระบุไว้ในหลักสูตร

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาสาระการเรียนรู้ ที่เกิดจากการใช้แผนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะ พื้นฐานที่กำหนด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการ ประหยัด

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการเปิดกว้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่ไม่กำหนดเนื้อหาตายตัว แต่เปิดกว้างให้แต่ละโรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อนำมาปฏิบัติในห้องเรียน ครูสามารถจัดการศึกษาตามแนวคิด ความเชื่อของครูเอง สามารถพัฒนาสาระการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก มุ่งให้เกิดพัฒนา การโดยองค์รวม ดังที่ผู้วิจัยนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเป็นหลักในการจัดประสบการณ์ ให้เกิดสาระการเรียนรู้ ซึ่งสาระการเรียนรู้ที่เกิดในห้องเรียนจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์ โดย ยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นสาระที่เกิดจากสภาพจริงตามความสนใจสนใจของเด็ก โดยมีส่วนริเริ่มของครู เด็ก และในส่วนของครูและเด็กริเริ่มร่วมกัน สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ส่งเสริม คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่กำหนด 3 ประการ คือ ด้านบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด สาระการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหา ประสบการณ์สำคัญ เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Dewey ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ (พัฒนา ชัชพงษ์. 2541 : 125) สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ส่งเสริมทักษะและการเรียนรู้ที่หลากหลายของเด็ก ส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกด้าน สนุกกับ การเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของบรูเนอร์ (Bruner.

1967 : 6) ที่กล่าวว่า เด็กสามารถเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้สอน และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก จากการจัดประสบการณ์ที่ยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ส่งผลให้เด็กเรียนรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เกิดคุณลักษณะตามกำหนด 3 ด้าน คือด้านการบริโภคด้วยปัญญา ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถุช ลิ้มตศิริ (2542 : 24) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร อันเป็นผลมาจากการฝึกหรือจากประสบการณ์ที่ได้รับ และสอดคล้องกับ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2547 : 4 - 5) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ คือความเข้าใจของครูต่อการจัดการศึกษา บทบาทของครูที่จะต้องให้ความรักทุ่มเทให้การสอนอย่างจริงจัง จัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีทักษะในการสังเกตเด็ก และวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมานี้ปรากฏในแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง ที่เด็กได้เรียนรู้ และเมื่อพิจารณาตามกรอบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พบว่า สาระที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับสาระที่ระบุในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2. คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง จากการวางแผนการจัดการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการเรียนรู้ของเด็ก การปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามที่กำหนด 3 ประการ ได้แก่ การบริโภคด้วยปัญญา เด็กมีเหตุผลในการแก้ปัญหา การปฏิบัติกิจกรรมด้วยการพิจารณาไตร่ตรอง เด็กบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อตนเอง มีความพอเพียงในการรับประทาน เช่น ในการรับประทานเด็กดักอาหารเพียงพอกับความต้องการของตน รับประทานอาหารได้หมด การใช้สื่ออุปกรณ์ มีความพอเพียงในการใช้สื่ออุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้อง พ่อผอง เกตพิบูลย์ (อนก นาคะบุตร. 2545 : 52) ที่กล่าวว่า การใช้ชีวิตที่มุ่งอยู่ร่วมกับธรรมชาติ มีความเกื้อกูล ไม่หลงผิดตามกระแสบริโภคนิยม ทำให้เกิดความสุข สอดคล้องกับความหมายของคำว่าพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานความหมายของคำว่าพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ไม่โลภมาก พุดจักษ์พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง คนเราก็อยู่เป็นสุข (สำนักราชเลขาธิการ. 2542 : ปกหลัง) เด็กรู้จักพึ่งพาตนเองด้วยการช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีความรับผิดชอบในการทำงานจนทำงานได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ใหญ่วิบูลย์ เข็มเฉลิม (อนก นาคะบุตร. 2545 : 150) ที่กล่าวว่า การพึ่งพาตนเอง หมายถึง ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด ไม่เป็นภาระของคนอื่น ด้านการประหยัด เด็กแสดงออกถึงการประหยัดด้วยการใช้สิ่งของต่างๆอย่างรู้คุณค่า ซึ่งการจัดการจัดประสบการณ์โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง สามารถส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สอดคล้องกับ (ยุทธชัย เฉลิมชัย. 2546 : 104) ที่กล่าวว่า

การเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้คนและชุมชนรับมือกับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ทางเลือกใหม่ในการจัดการศึกษาต้องวางพื้นฐานวิถีการพัฒนาแบบยั่งยืน แนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นปรัชญานำทางในการนำไปสู่สังคมไทยที่พึงประสงค์ เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ ได้แก่ สังคม สมานฉันท์และเอื้ออาทร (สีปนนท์ เกตุทัต. 2543 : 2 - 3) นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประการ ยังสอดคล้องกับ ภรณี คุรุรัตนะ (2542 : 5 - 6) ที่กล่าวว่า เด็กทุกคนมีศักยภาพในการสร้างองค์ความรู้ โดยอาศัยสภาพจริงที่สอดคล้องกับสังคมและบริบทของเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องจัดให้หลากหลายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก โดยบูรณาการเนื้อหากิจกรรมและทักษะการเรียนรู้ให้เด็กสัมผัสและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เด็กมีอิสระและส่งเสริมความคิดริเริ่ม ซึ่งตัวครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูในฐานะผู้สอนเป็นผู้สังเกต ผู้เรียนรู้ และผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ส่งเสริมความรักของสถาบันครอบครัวโดยให้พ่อแม่ได้ตระหนักถึงการให้การศึกษาแก่ลูก

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดหลักทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียง ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะด้านการบริโภคด้วยปัญญา พึ่งพาตนเอง และประหยัด
2. กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการบันทึกเชิงคุณภาพ ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสเก็บรายละเอียด พฤติกรรมของเด็ก และนำมาวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. การบันทึกสภาพการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง ขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า สาระที่ควรเรียนรู้มีความละเอียดมากกว่าสิ่งที่วางแผนไว้ เพราะเด็กมีพัฒนาการทางด้านการคิด รู้จักวางแผนปฏิบัติกิจกรรมด้วยการสังเกต ทดลอง รู้จักหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ สืบค้นข้อมูลทั้งจากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน ทำให้สาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความสนใจและความต้องการของเด็กอย่างแท้จริง
4. การแสดงความคิดเห็นและการกล้าแสดงออกของเด็กจะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเด็กได้รับโอกาสและมีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเอง รวมถึงการใช้คำถามปลายเปิดเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น

5. การปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของเด็กและให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง เช่น การผสมแป้งในการทำขนมบัวลอย การทำไก่ทอด การทำขนมลูกชุบ เด็กๆ จะมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความระมัดระวังในการใช้ส้อม - อุปกรณ์อย่างรู้คุณค่า มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติกรรหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

6. การเสริมแรงบวก ให้เด็กตระหนักในคุณค่าของตนเองและสามารถปฏิบัติให้เกิดคุณลักษณะบริโภคด้วยปัญญา พึ่งพาตนเอง รับผิดชอบและประหยัด สามารถปูพื้นฐานได้ในเด็กปฐมวัย อายุ 5 - 6 ปี

7. ครูต้องรับบทบาทของตัวเองเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ฝึกทักษะด้านการสังเกต จดบันทึกและคิดวิเคราะห์

8. ความร่วมมือจากผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ ควรมีการใช้เครื่องบันทึกเสียง วีดีโอ เพื่อช่วยให้การเก็บข้อมูลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการบันทึกข้อมูลในกิจกรรมการเรียนรู้อื่น อาทิ กิจกรรมเสรี - สร้างสรรค์

3. การวางแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นการวางแผนกิจกรรมที่มาจากความสนใจของเด็ก การวิเคราะห์ข้อมูลและทบทวนกิจกรรมทุกวัน จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปอย่างมีระบบ กระบวนการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการค้นคว้า สังเกต ทดลอง ปฏิบัติด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้จึงเกิดจากสิ่งที่เด็กมีความสนใจและมีความต้องการที่จะเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูควรศึกษาค้นคว้าประกอบที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กปฏิบัติต่อไปอย่างยั่งยืน

2. ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้เชิงคุณภาพ ควรทำควบคู่กับสาระการเรียนรู้เชิงปริมาณ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2541). "เศรษฐกิจพึ่งตนเอง" แนวความรู้ยุทธศาสตร์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมวิชาการ. (2540). หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- _____. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้แผนการวิจัย.
- _____. (2546ก). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- _____. (2546ข). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- กรรณิการ์ กลิ่นหวาน. (2547). ผลของการจัดกิจกรรมเน้นผู้เรียน 4 แบบ ที่มีต่อการคิดแบบบอเนกนัยของ
เด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- การพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2541). โครงการอันเนื่องด้วยพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
ของการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : การพัฒนาชุมชน.
- การพัฒนาตามแนวทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ : ศรีสยาม พริ้นท์แอนด์แพคท์ จำกัด.
- บุญศรี คำชาย. (2542). จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 – 5 ขวบ. กรุงเทพฯ : การศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา. กรุงเทพฯ : เอดิชั่น เพรสโปรดักส์.
- _____. (2545). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เอดิชั่น เพรสโปรดักส์.
- เกษม วัฒนชัย. (2549). การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง. กรุงเทพฯ.
- ขวัญชัย ศรีพรรณ (เกตุธม โม). (2545). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการใช้แนวคิดตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาพุทธศาสนา
โดยวิธีการสอนแบบอริยสังข์กับการสอน แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- คณะศึกษา "การศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์". (2539). ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ.
- ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ. (2522). สังคมไทย. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ. (2546). ผู้ใหญ่วิบูลย์. ฉะเชิงเทรา : ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตะวันออก
(วนเกษตร).

- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2540). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.
- ไชยรัตน์ ปราณี. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยมีส่วนร่วมของชุมชน*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ต้องจิตต์ จิตดี. (2547). *การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ กิจกรรมดนตรีตามแนวของคาร์ล ออร์ฟ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2537). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทศนา แวมมณี. (2542). *ทฤษฎีใหม่กับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2543). *การปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เด็ก ด้วยกิจกรรมการสอนตามหลัก เรียนรู้จิตพิสัย*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสมาชิกบัณฑิตยสถาน. วารสารวิชาการปีที่ 3 ฉบับที่ 3 มีนาคม 2543.
- _____. (2545ก). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545ข). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมปฏิภ (ประยูคต์ ปยุตโต). (2539). *ถึงเวลามาพัฒนา เยาวชนกันใหม่*. กรุงเทพฯ : กรีน พรินท์ จำกัด.
- _____. (2541). *มองอเมริกาแก้ปัญหาไทย*. กรุงเทพฯ : โอ. เอ. พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2520). *การพัฒนาหลักสูตรแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- _____. (2548). *ธรรมชาติของการเรียนรู้*. วารสารการศึกษา กทม. ปีที่ 28 ฉบับที่ 5 กรุงเทพฯ.
- อึ้ง บัวศรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ธีระ ชัยยุทธยรรยง. (2544). *การสร้างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง*. วารสารปีที่ 24 ฉบับที่ 5 กุมภาพันธ์ 2544.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2542ก). *พัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2542ข). *พัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : กรณีศึกษาโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. บริษัท เพชรรุ่งการพิมพ์.

- นันทนา ชูติแพทย์วิภา. (2545). ผลการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บำเพ็ญ การพาณิชย์. (2539). พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ วะสี. (2533). ทางรอด. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยาการพิมพ์.
- _____. (2542). เศรษฐกิจชุมชนทางเลือกเพื่อทางรอดสังคมไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- _____. (2547ก). คาถาเด็กไทยรู้ทัน. กรุงเทพฯ : สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา.
- _____. (2547ข). เด็กไทยรู้ทันต่อต้านโฆษณา. กรุงเทพฯ : สถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา.
- ปริญญา นาคฉัตริย์. (2545). “การปฏิบัติงานตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง”, วารสารก้านันธุ์ใหญ่บ้าน. หน้า 3 – 6.
- ปฤษณา สุริยะวงศ์. (2544). กระบวนการพัฒนาความคิดรวบยอดทางกายภาพ ตรรกศาสตร์และสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เปลว ปุริสาร. (2543). การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผดุง กฤษเกษม. (2541). มติชน 5 ธันวาคม. การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์ไสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- พร พันธุ์โอสถ. (2543). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวคิดวอลดอร์ฟ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พัชรี สนวนแก้ว. (2546). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2541). ทฤษฎีและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภรณ์ คุรุรัตน์ และคณะ. (2523). *เด็กก่อนวัย. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.*
- _____. (2542). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (3 – 5 ปี) : แนวคิดของกลุ่มนักการศึกษา.* กรุงเทพฯ : เซเว่นพรีนติ้งกรุ๊ป.
- ภูมิพลอดุลยเดช มหาราช. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาราช. (2541). “พระราชดำรัสพระราชทาน”, *คู่มือการดำเนินชีวิตสำหรับประชาชน ปี พ.ศ. 2541 และทฤษฎีใหม่.* กรุงเทพฯ : สำนักจัดการทรัพยากรสัตว์สวนพระองค์. สำนักราชเลขาธิการ.
- เยาวภา เตชะคุปต์. (2540). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมเด็กปฐมวัย.* (เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตร MINI M. ED. การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- _____. (2542). *การจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย.* กรุงเทพฯ : แม็ค จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 : 1184.* กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิชชิ่ง จำกัด.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2542). *หลักการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา (เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชนระดับก่อนประถมศึกษา).* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- วาไร เพ็งสวัสดิ์. (2542). *การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย.* สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2543). *วิสัยทัศน์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย 2543 – 2563 : ภาพรวมความต้องการมุมมองของผู้ใช้เทคโนโลยี.* กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ.
- สมจิตต์ สุวรรณวงศ์. (2542). *การศึกษาการจัดสภาพการณ์ เสริมความคิดเชิงคุณธรรม สังคม ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย.* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์. (2546). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา.* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สยามพร ทองเนื้อดี. (2546). *ความคิดเห็นของครูปฐมวัยต่อการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนในเครือสารสาสน์.* ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สรรเสริญ วงศ์ชูม่ม. (2544). *เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ.
- สายสุรี จุติกุล. (2543). *กระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : บางกอกบล๊อค.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การก้าวสู่มาตรฐานการเรียนรู้สู่ทักษะชีวิตชีวิต แนวคิดในการพัฒนาเด็กให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลังในการสร้างสรรค์โลกให้งดงาม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2523). *การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : เอร่าวัฒนาการพิมพ์.
- _____. (2542). *พระราชบัญญัติพุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2534ก). *แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3*. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- _____. (2534ข). *คู่มือการใช้สื่อการเรียนการสอนระดับอนุบาลปีที่ 3*. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550 – 2554)*. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้. (2542). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษา* : กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2542). กรุงเทพฯ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545). *การวัดและประเมินผลแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545). *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ : แนวการจัดประสบการณ์การศึกษาปฐมวัยศึกษา เอกสารประกอบการสอน วิชา 2173212 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2547). *การจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิด Constructivism* เอกสารประกอบคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุชาดา วัลย์วุฒิ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546*. วารสารวิชาการ. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2544). *เรียงความและงานเขียน ศาสตราจารย์ ดร.สาโรจ บัวศรี การศึกษาปรัชญาการศึกษา ประชาธิปไตยและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ : หุริสาสน์.

- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2541). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ : สุราษฎร์ ใคว์ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เสาวณีย์ ชุ่มประเสริฐสุข. (2546). *การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม*. แสงเด็อน นนทเปารยะ. (2547). *การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนบ้านสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปีใน* *สังคมไทย*. ปรินญานินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภณ สุภาพงษ์.(2541), “เศรษฐกิจพอเพียง ทางรอดไทย สังคมไทย” นิตยสารสารคดีครบคร้ว.
- อมรชัย ตันติเมธ. (2536). *การวิจัยบทบาทใหม่ของนักบริหารการศึกษา ปีที่ 16 ฉบับที่ 1*. ออฟเซ็ท การพิมพ์.
- อรนุช ลิ้มศิริ. (2542). “กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดของเด็กปฐมวัย”. *เอกสาร ประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน. หน้า 24 - 34.
- อัษฎาภู ปาลินธร. (2546). *ผลของการจัดกิจกรรมการละเล่นด้วยการระดมพลังสมอง ที่มีต่อผล การจัดการของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำพร ศรีทรัพย์. (2540). *ความสนใจในการอ่าน และเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบธรรมชาติ*. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- Bloom, B.S. and others. (1946). *Taxonomy of Educational objectives*. Handbook II Affective. Dome in David Mckey company. Inc. N.Y.
- Bryant, K.A. and Unngerford, H.R. (1997). “An Analysis of strategies for teaching Environmental Conce0pts and Values Class : Fiction in Kindergarten,” *Journal of Environment Education*. 9 (1) : 44 - 49.
- Bruner, J.S. (1967). *Studies in Cognitive Growth*. New York : John Wiley & Sons, Inc.
- Enger, C.L. (1996). A Descriptive study of Preschool children learning through shared Activity (Cooperative learning). *Dissertation abstracts International*. AAC 9721233.
- Gesell, A. (1940). *The First years of life : A guild to the Study of the Preschool Child*. New York : Hyper.
- Good, C.V. (1997). *Dictionary of Education*. Boston : Allyn and Bacon.

Klean, S.B. (1991). *Learning*. New York : McGraw - Hill, Inc.

Oliva, P.F. (1992). *Developing the Curriculum*. 3 rd ed. New York : Harper Collins.

Saylor, Alexander and Lem. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา (แผนกอนุบาล)
2. อาจารย์ ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ	ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียน พระมารดานิจจานุเคราะห์
3. อาจารย์สุทธภาภา ไชติประดิษฐ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี	อาจารย์โรงเรียนอนุบาลสามเสน
5. อาจารย์จิระวรรณ กาละดี	อาจารย์โรงเรียนวัดปรินายก

ภาคผนวก ข

- คู่มือการจัดแผนประสบการณ์ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง เรื่อง ขนมอบร่อย

คู่มือการจัดแผนประสพการณ์ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

คู่มือการจัดแผนประสพการณ์ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

หลักการและเหตุผล

การจัดแผนการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเป็นหัวใจสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา (ภรณ์ คุรุรัตน์ : 2523 : 76) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์สำคัญจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในเรื่องของประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น การจัดประสบการณ์จึงจัดในรูปแบบของการบูรณาการผ่านการเล่น จัดกิจกรรม Active Learning ให้เด็กได้ประสบการณ์ตรงผ่านสื่อ - อุปกรณ์ ที่มีเป้าหมายให้เกิดสาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่เกิดกับเด็กตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงคือ การบริโภคด้วยปัญญา พึ่งพาตนเอง และประหยัด

แนวทางการจัดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่องจะการวางแผนร่วมกันระหว่างครู นักเรียน และเชิญชวนผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมในบางครั้ง การเตรียมกิจกรรมและสื่อ - อุปกรณ์ มุ่งให้เด็กรู้จักการพึ่งพาตนเอง ประหยัด ฝึกให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์ ก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรมแผนการจัดประสบการณ์ การดำเนินกิจกรรม มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ ครูนำเด็กเข้าสู่บทเรียนด้วยการร้องเพลง เล่นิทานประกอบเพลง ท่องคำคล้องจอง สนทนา ใช้คำถามและตอบคำถามร่วมกัน สร้างข้อตกลงร่วมกัน
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม ครูใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่ม สำหรับกิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เด็กได้ศึกษา เรียนรู้จากสื่อ - อุปกรณ์ ทำการตั้งสมมุติฐาน สังเกต ทดลอง หาคำตอบจากสื่อ - อุปกรณ์ พร้อมนำเสนอสิ่งที่พบ
3. ขั้นสรุป ครูและเด็กสรุปประเด็นการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการสนทนา แต่งคำคล้องจอง วาดภาพ / เขียนเรื่องในประเด็นการเรียนรู้ แต่งเพลงและอื่นๆ (กิจกรรมต่อจากการสรุปจะเป็นไปตามความต้องการของเด็ก) การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในแต่ละวัน จะใช้เวลาครั้งละ 35 นาที ในช่วงเวลา 09.00 - 09.35 น. (ไม่นับช่วงหลังกิจกรรมสรุปร่วมกัน) ดังแผนการจัดประสบการณ์ต่อไปนี้

แผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบ
พอเพียง

แผนการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง
เรื่อง ขนมอร่อย

แนวคิด ขนมเป็นอาหารหวานมีให้เลือกรับประทานหลายชนิด ขนมบางชนิดมีประโยชน์ และบางชนิดให้โทษต่อร่างกาย เราจึงควรรู้จักการเลือกรับประทานขนมที่ให้คุณค่า

และประโยชน์ต่อร่างกาย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- 1.บอกชื่อขนมไทยที่เด็กรู้จักได้ 2 ชนิด
- 2.รับประทานขนมไทยที่มีประโยชน์ ได้อย่างน้อย 1 ชนิด
- 3.ฝึกทักษะด้านการรู้จักแบ่งปัน

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
3 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ จุดประสงค์ 1. เด็กสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ตามความคิดและประสบการณ์เดิมของตนเองได้ 2. เด็กรู้จักฟังและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3. เด็กสามารถจำแนกและจัดหมวดหมู่ได้	ขนมมีหลายชนิด บางชนิด มีรสหวาน บางชนิดมีรสเค็ม	ด้านร่างกาย 1. การทำงานประสานสัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อเล็กด้วยการเขียนภาพระบายสี 2. การเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการเดิน ด้านอารมณ์-จิตใจ มีความสุขกับการทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ	การดำเนินกิจกรรม 1. ครูเล่านิทานเรื่องลูกกวาดสามสี 2. ครูและเด็กร่วมกันสรุปเนื้อเรื่องจากนิทานและให้เด็กตอบคำถามต่อไปนี้ 2.1 เด็กๆคิดว่าลูกกวาดเป็นอะไร 2.2 เด็กๆรู้จักขนมอะไรอีกนอกจากลูกกวาด 3. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันถึงขนมที่รู้จัก 4. ให้เด็กเลือกอุปกรณ์ในการวาด	1. นิทานเรื่องลูกกวาดสามสี 2. แผ่นชาร์ตการแบ่งประเภทของขนม 3. กระดาษ ดินสอสีไม้ สีเทียน 4. บัตรจำนวนเลข 5. ชาร์ตคำคล้องจอง "ขนมอร่อย"	1. สังเกตจากการสนทนาโต้ตอบของเด็ก 2. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของเด็ก 3. สังเกตจากการจัดหมวดหมู่สิ่งของของเด็ก

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
3 ก.ค. 49 9:00 – 9:35			ด้านสังคม การทำงานร่วมกับเพื่อน ด้านสติปัญญา 1. การอธิบาย เกี่ยวกับ สิ่งของและความสัมพันธ์ ของสิ่งต่างๆ 2. การนับสิ่งต่างๆ 3. การเปรียบเทียบ จำนวนมาก-น้อย	ภาพคนละ 1 ชุด วาดขนมที่ตนชอบ 1 อย่าง 5. ทำภาพที่วาดไปติดบนชาร์จตาม ประเภทที่แบ่งไว้ อธิบายถึงลักษณะ และรสของขนม 6. ครูและเด็กช่วยกันสำรวจความ ถูกต้องว่าเด็กๆแบ่งประเภทของขนม ได้ถูกต้องตามข้อตกลงหรือไม่ 7. นับจำนวนและให้เด็กนำ บัตรเลขมาติดให้มีค่าเท่ากัน 8. ครูและเด็กร่วมกันสรุปถึงรสของ ขนมตามที่เด็กๆติดบนแผ่นชาร์จ 9. ทบทวนค่าของจำนวนกับ ความสัมพันธ์ของตัวเลขและ บัตรเลข		

บันทึกหลังการสอน : เด็กส่วนใหญ่จะเลือกรับประทาน ขนมประเภทอบกรอบ ลูกกวาด ซึ่งไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

1. สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

นิทานเรื่อง ลูกกวาดสามสี ตอนที่ 1

น้องอู๋มกลับมาจากโรงเรียนพร้อมด้วยกล่องขนมใบใหญ่ที่บรรจุลูกกวาดสีแดง สีเหลือง สีฟ้า เมื่อวางกระเป๋าเรียบร้อย น้องอู๋ม เปิดฝากล่อง ขนม และเริ่มรับประทานลูกกวาด "อ้อ! หวานอร่อยดีจัง" น้องอู๋มทานขนมอย่างอร่อยจนหมดขวด เด็ก ๆ ทายซิคะเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร เรามาต่อในวันพรุ่งนี้นะคะ

แต่งโดย คุณภัทรวรรณ ชื่นฤทัย

2. ขนมประเภทต่างๆที่นักเรียนชอบรับประทาน

ขนมอบกรอบ	ขนมปัง/ไอศกรีม	ลูกกวาด	ขนมอื่น ๆ
รวม	รวม	รวม	รวม
คน	คน	คน	คน

3. บัตรเลข 0 – 9 จำนวน 4 ชุด

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
4 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น 2. เด็กสามารถอธิบายถึงประโยชน์และโทษของขนมได้ 3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักเลือกบริโภคขนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย(บริโภคด้วยปัญญา)	ขนมมีทั้งประโยชน์และโทษต่อร่างกาย เด็กๆจึงควรเลือกรับประทานหรือรู้จักวิธีรับประทานเพื่อไม่ให้เกิดโทษต่อร่างกาย	ด้านร่างกาย การปฏิบัติตนให้เกิดสุขภาพอนามัยที่ดี ด้วยการเลือกรับประทานขนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ การรู้จักเชื่อเพื่อแบ่งปัน ด้านสังคม การวางแผนเลือกและลงมือปฏิบัติ ด้านสติปัญญา การรู้จักสิ่งของต่างๆด้วยการมองและดมกลิ่น	การดำเนินกิจกรรม 1. ฟังนิทานเรื่องลูกกวาดสามสี ตอนที่ 2 2. เด็กๆท่องคำคล้องจองของนมอร่อยจากแผ่นชาร์จ์ ปรบมือ เดินตามจังหวะ และแบ่งกลุ่มอิสระ กลุ่มละ 6 คน 3. ครูอธิบายข้อตกลง ในการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้ 3.1 ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มมารับถาดกลุ่มละ 1 ใบ 3.2 แต่ละกลุ่ม มาสำรวจขนมที่จัดไว้ตามมุมและเลือกขนมตามที่แต่ละกลุ่มตกลงกัน กลุ่มละ 2 ชิ้น 3.3 เมื่อกลับเข้าที่ให้สนทนา ร่วมกัน ถึงประโยชน์และโทษของขนมที่กลุ่มเลือก	1. ถาด 2. ขนมปังคุกกี้ 3. ขนมอบกรอบ 4. ขนมประเภทลูกกวาด 5. ขนมกล้วย 6. นม น้ำหวาน น้ำอัดลม 7. นิทานเรื่องลูกกวาดสามสี	1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของเด็ก 2. สังเกตความเข้าใจของเด็กจากการปฏิบัติกิจกรรม

บันทึกหลังการสอน : เด็กสามารถบอกประเภทของขนมแต่ละชนิด บอกรสหวาน เค็ม ชมได้

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
4 ก.ค. 49 9:00 – 9:35				3.4 นำเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม ใหญ่ 4. ครูและเด็กร่วมกันสนทนาถึงขนม ที่ให้โทษและประโยชน์ต่อร่างกาย 5.ครูและเด็กร่วมกันสรุปถึงวิธีเลือก กินขนม เพื่อไม่ให้เกิดโทษต่อ ร่างกาย		

บันทึกหลังการสอน : เด็กมีความเข้าใจในประโยชน์และโทษของขนมสามารถอธิบายได้และบอกวิธีรับประทานขนมเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายต่อร่างกายได้ เป็น
พื้นฐานการบริโภคด้วยปัญญา

1. สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

นิทานเรื่อง ลูกกวาดสามสี ตอนที่ 2

ตกตึกคืนนั้นเอง คุณแม่ต้องตกใจตื่น เพราะได้ยินเสียงร้องของน้องอู๋มร้อง "โ๊ยย..ปวดท้องจังเลย คุณแม่ขา น้องอู๋มปวดท้อง" คุณแม่รีบพาน้องอู๋มไปโรงพยาบาล

"เล่าให้คุณหมอฟังซิคะว่าหนูทานอะไรมา" "หนูทานลูกกวาดที่หวานอร่อยจนหมดขวดเลยคะ" "ลูกกวาดมีสีสดสวยใช้มั๊ยจ๊ะ" คุณหมอถาม "ใช่คะ" "มีสีแดง สีเหลือง และสีฟ้าคะ"

"หนูทานขนมที่ใส่มากเกินไป ทำให้ปวดท้อง ต่อไปต้องระวังนะคะ ไม่ทานขนมที่มีสีสดใส จะเป็นอันตรายต่อร่างกาย" ค่ะต่อไปหนูจะทานน้อยๆ ค่ะ" น้องอู๋มตอบคุณหมอ

แต่งโดย ครูณภัทรวรรณ ชื่นฤาดี

2. คำคล้องจอง

คำคล้องจอง ขนมอร่อย

ขนมหวาน หอมอร่อย ข้าวเหนียวกลอย ข้าวเหนียวแก้ว ตะโก้ ใส่มันแกว มะพร้าวแก้วอร่อยดี บัวลอย ขนมตาลกลิ่นหอมหวานไม่ใส่น้ำตาล ลูกชุปอร่อยดี มากินซิ จะติดใจ

ครูและนักเรียนอนุบาล 3/1

3. ขนมประเภทต่างๆ ถาด เครื่องดื่ม เช่น นม น้ำหวาน น้ำอัดลม

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ จุดประสงค์ 1. เพื่อฝึกทักษะให้เด็กรู้จัก การคิดและการสังเกต 2. ฝึกให้เด็กรู้จักการใช้วัสดุ สิ่งของอย่างพอประมาณ 3. เด็กสามารถอธิบาย ความเปลี่ยนแปลงของ สิ่งของได้ 4. เด็กสามารถบอกได้ว่า บัวลอยทำมาจากอะไร	ขนมอบัวลอยทำมา จากแป้งข้าวเหนียว โดยการนำแป้งมา ปั้นเป็นก้อนกลมๆ เล็กๆ	ด้านร่างกาย 1. การทำงานประสาน สัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อ มือ ด้วยการปั้นแป้ง ด้านอารมณ์-จิตใจ การมีความสุขอยู่กับ กิจกรรมที่ปฏิบัติ ด้านสังคม การแก้ปัญหา ในการเล่น ด้านสติปัญญา 1. การตั้งสมมุติฐาน 2. การทดลอง 3. การเปรียบเทียบ	การดำเนินกิจกรรม 1. ครูให้เด็กเล่นปริศนาคำทาย เพื่อ หาคำตอบอะไรเอ่ย...กลมๆเล็กๆ ... (ให้หาคำตอบ) เด็กๆทานได้... (ให้หาคำตอบ) หวานอร่อยดีใจ... (ให้หาคำตอบ) ใส่ไข่ด้วยซิ... (ให้หาคำตอบ) (ให้เด็กๆทายจนได้คำตอบว่าขนมอบัว ลอย) 2. ครูนำแป้งข้าวเหนียวให้เด็กดูให้ เด็กสังเกตสีและลักษณะของแป้ง และสนทนาร่วมกัน 3. ให้เด็กคิดวิธีที่จะทำให้แป้งเป็น ก้อน 4. ให้เด็กทดลองตามที่เด็กคิดโดยมี ข้อตกลงในการปฏิบัติดังนี้ 4.1 ตักแป้งแต่น้อย ให้พอกับการที่ เด็กจะทดลองปั้น	1. แป้งข้าวเหนียว 2. ช้อน 3. จาน 4. น้ำ 5. กาละมัง 6. ถ้วยตวง	1. สังเกตจากการ ร่วมแสดงความ คิดเห็น 2. สังเกตจาก ความสนใจของ เด็ก

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35				4.2 บันทึกลงกระดาษว่าเด็กๆใช้ อุปกรณ์อะไรและจำนวนเท่าไร 4.3 เก็บทำความสะอาดบริเวณ ที่ได้ๆทดลองให้สะอาดเหมือนเดิม 5. ให้เด็กอธิบายผลที่ปฏิบัติ ให้เพื่อนๆฟัง รวมถึงความรู้สึก ในการวัดแป้ง 6. ครูและเด็ก สรุปการเรียนรู้จาก กิจกรรมร่วมกัน หมายเหตุ หลังจบกิจกรรม นำกิจกรรมนี้ ไปไว้ในมุมศิลปะ		

บันทึกหลังการสอน : เด็กๆมีความสุขและสนุกสนานกับกิจกรรมปั้นแป้ง เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาาร่วมกัน เรียนรู้วิธีใช้สิ่งของอย่างประหยัด และพอเพียง

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
6 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ จุดประสงค์ 1. เพื่อฝึกทักษะให้เด็กรู้จัก การสังเกต 2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ ทำงานร่วมกันและฝึกความ รับผิดชอบ 3. เด็กสามารถอธิบายความ แตกต่างของข้าวเจ้าและ ข้าวเหนียวและสามารถแยก ข้าวเหนียวและข้าวเจ้าได้	แบ่งข้าวเหนียวทำ มาจากข้าวเหนียว ปลูกมากทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน)	ด้านร่างกาย การแยกสิ่งของ ด้านอารมณ์-จิตใจ การช่วยเหลือและแบ่งปัน การรับผิดชอบ ด้านสังคม การเคารพในความคิดเห็น ของผู้อื่น ด้านสติปัญญา การจำแนกและเปรียบเทียบ การสำรวจและอธิบาย ความหมายของสิ่งต่างๆ	การดำเนินกิจกรรม 1.เล่านิทานเรื่องแม่ไก่สีแดง 2.ให้เด็กตอบคำถาม 2.1 แม่ไก่สีแดงได้แบ่งมาจากอะไร 2.2 แบ่งของแม่ไก่สีแดงได้มาจาก ข้าวชนิดใด 2.3 มีขั้นตอนอย่างไรจากข้าว มาเป็นแป้ง 3.ครูนำข้าวเจ้าและข้าวเหนียว ให้เด็กดู (ใช้บัตรคำประกอบ) และอธิบายว่าประเทศของเรา นิยมปลูกข้าวเจ้าและข้าวเหนียว 4.ให้เด็กสังเกตและบอกสิ่งที่เห็น จากข้าวเจ้าและข้าวเหนียว เพื่อสรุปความแตกต่าง 5.ให้เด็กๆจัดกลุ่มอิสระกลุ่มละ 6 คน ช่วยกันแยกข้าวเหนียวและ ข้าวเจ้า โดยใช้ข้อมูลที่เด็กๆได้ ร่วมกันสรุปจากข้อ 4	1.ถาด 2.ข้าวเหนียว 3.ข้าวเจ้า 4.นิทานเรื่องแม่ ไก่ สีแดง 5.บัตรคำ	สังเกตจากการ ปฏิบัติกิจกรรม สังเกตจากการ แสดง ความคิดเห็นและ การใช้ภาษาของ เด็ก

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
6 ก.ค. 49 9:00 – 9:35				6.ตรวจสอบความถูกต้อง และสรุป ร่วมกัน เกี่ยวกับที่มาของแป้ง ข้าวเหนียว 7.สรุปและเชื่อมโยง สู่การบริโภค อย่างพอเพียง รับผิดชอบใน สิ่งที่ปฏิบัติ		

บันทึกหลังการสอน : เด็กๆสามารถเปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง สันทนาการร่วมกันอย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ ในกิจกรรมร่วมกัน

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
7 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ จุดประสงค์ เพื่อให้เด็กรู้จักพืชที่สามารถนำมาผสมกับแป้งทำขนมบัวลอยได้	เราสามารถนำพืช เช่น เผือก พักทอง ดอกอัญชัญ แครอท มาผสมกับแป้งข้าวเหนียว เพื่อทำขนมบัวลอยได้	ด้านร่างกาย การวาดภาพ ด้านอารมณ์-จิตใจ การอดทนและรอคอย ด้านสังคม การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านสติปัญญา การพูดกับผู้อื่น เกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง	การดำเนินกิจกรรม 1.ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลงพืชผัก 2.เด็กแบ่งกลุ่มอย่างอิสระ กลุ่มละ 6 คน 3.ให้แต่ละกลุ่มเลือกกระดาษพืชที่เตรียมไว้กลุ่มละ 1 กระดาษ 4.เด็กแสดงความคิดเห็นในกลุ่มว่ามีพืชชนิดใดในกระดาษที่สามารถนำมาผสมกับแป้งข้าวเหนียวทำขนมบัวลอยได้ 5. วาดภาพสิ่งที่กลุ่มเลือกลงในกระดาษ 6. ครูเฉลยชื่อพืชที่สามารถนำมาผสมกับแป้งทำขนมบัวลอย 7. เด็กตรวจสอบความถูกต้องจากผลงานของกลุ่มเอง	1.เพลงเลือกผัก 2.ผักชนิดต่างๆ ตามเนื้อเพลง 3.กระดาษ ดินสอ ดินสอสี 4.กระดาษใส่พืช	สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรม

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
7 ก.ค. 49 9:00 – 9:35				8. ครูและเด็กร่วมกันสรุปถึงพืชที่นำมาใช้ผสมในการทำบัวลอย		

บันทึกหลังการสอน : เด็กๆ รู้จักพืชผักที่นำมาเป็นส่วนผสมของอาหารและเรียนรู้วิธีเลือกบริโภคสิ่งของที่มีคุณประโยชน์ต่อร่างกายมากกว่า

1. เพลงประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

เพลงเลือกผัก (ทำนองเพลงกินผัก)

มาเลือกผักเถาะพวกเรา ผีอก มะเขือยาว หัวไชเท้า และคะน้า แครอท กะหล่ำปลี ผักชีและแตงกวา
เอ๊ะ! ผักอะไรหนา ทำบัวลอยอร่อยเคย

แต่งโดย นภัศวรณ ชื่นฤดี

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
12 – 13 ก.ค.49 9:00 – 9:35	กิจกรรมประกอบอาหาร จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมทักษะ การคิด 2. ฝึกทักษะการทำงาน ประสานกันของกลุ่มเนื่อ ย่อย 3. เด็กสามารถอธิบาย ขั้นตอนของการทำขนมบัว ลอยและส่วนประกอบได้ 4. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมี ระเบียบวินัยและความ พอเพียง 5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จัก รับประทานของที่ผลิตด้วย ตนเอง	สิ่งที่ใช้ทำขนม บัวลอย ได้แก่ แป้ง ข้าวเหนียว น้ำตาล น้ำกะทิ เกลือและ พืชที่นำมาผสม กับแป้ง ขั้นตอนการทำขนม บัวลอย 1. แป้งแป้งเป็นรูปทรง ตามต้องการ 2. ต้มแป้งให้สุกแล้ว พักไว้ 3. คั้นกะทิแยกหัว กะทิไว้ 4. นำกะทิที่เหลือตั้ง ไฟ ผสมเกลือ น้ำตาล ให้ได้รส อร่อย	ด้านร่างกาย 1. การเคลื่อนไหวพร้อม อุปกรณ์ 2. การปั้นและประดิษฐ์ สิ่งต่างๆ 3. การปฏิบัติตนตาม สุขอนามัย ด้านอารมณ์-จิตใจ ชื่นชมกับงานปั้นของ ตนเอง ด้านสังคม 1. การทำงานร่วมกับเพื่อน 2. การปฏิบัติกิจวัตร ประจำวันของตนเอง ด้านสติปัญญา 1. รู้จักสิ่งต่างๆด้วยการ มอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และ ดมกลิ่น	การดำเนินกิจกรรม 1. ครูอธิบายข้อตกลงเบื้องต้นในการ ทำงานกับวิทยากร 2. แนะนำวิทยากรให้เด็กรู้จัก 3. วิทยากรแนะนำอุปกรณ์และ วัตถุดิบในการทำขนมบัวลอย 4. เด็กๆร่วมกันคิดสูตรขนมบัวลอย 5. เด็กๆเลือกขนาดแป้งกับส่วนผสม ของพืชตามที่เด็กสนใจและปั้นตาม ความคิดของตนเอง 6. วิทยากรสาธิตขั้นตอนการทำขนม 7. วิทยากรและเด็กๆร่วมกันสรุป ขั้นตอนการทำขนมบัวลอย	1. แป้งข้าวเหนียว 2. น้ำตาล 3. เกลือ 4. น้ำกะทิ 5. ฝือกบด 6. น้ำแครอท 7. ข้าวโพดปั่น 8. น้ำใบเตย 9. น้ำดอกอัญชัญ 10. จาน ถ้วย หม้อ ช้อน เตา ฯลฯ	สังเกตจากการ ความสนใจใน การทำกิจกรรม

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
12 – 13 ก.ค.49 9:00 – 9:35		5. ไล่แป้งต้มสุก 6. ตักใส่จานและเติม หัวกะทิ 7. รับประทานได้	2. อธิบายการทำขนมบัวลอย 3. การทดลองปั้นแป้ง, สังเกตแป้งดิบ - สุก 4. การเปรียบเทียบจำนวน ปริมาณ, ขนาด			

บันทึกหลังการสอน : เด็กๆสนุกกับกิจกรรมการทำขนมบัวลอย ได้ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะและภาษา ได้ความรู้ทางด้านกระบวนการวิทยาศาสตร์จากการสังเกตความเปลี่ยนแปลงจากแป้งที่ดิบเป็นแป้งสุก

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จุดประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาทักษะทางการใช้ภาษา ด้วยการอธิบาย สิ่งที่เรียนรู้ 2. เพื่อพัฒนาทักษะด้านกระบวนการคิด	ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการเรียนรู้เรื่องขนมบัวลอย	ด้านร่างกาย 1. การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนไหวที่ 2. การรักษาความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น ด้านอารมณ์-จิตใจ 1. การชื่นชมกับเพลงและจังหวะ 2. ความสนุกสนานร่าเริงจากการปฏิบัติกิจกรรม ด้านสังคม 1. การเป็นผู้นำ-ผู้ตาม 2. การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ด้านสติปัญญา 1. การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ 2. การเรียงลำดับเหตุการณ์	การดำเนินกิจกรรม 1. ให้เด็กเลือกเพื่อนที่มาถึงโรงเรียนก่อนจำนวน 8 คน 2. ครูแจกบัตรคำผัดให้คนละหนึ่งแผ่น 3. ครูและเด็กร้องเพลงพีซผัก และเคลื่อนไหวอิสระไปรอบๆห้องเมื่อได้ยินสัญญาณ ให้เด็กๆไปต่อแถวเพื่อนที่ถือชื่อผัดตามที่เลือก 4. ครูและเด็กสนทนาร่วมกันถึงขั้นตอนการทำขนมบัวลอย พร้อมทั้งทำท่าประกอบตามจินตนาการของตนเอง จากเรื่องต่อไปนี้ น้องหนูอยากทำขนมบัวลอยจึงไปที่ตลาด ชื่อ...(ให้คิดถึงส่วนประกอบของบัวลอยและช่วยกันตอบ) กลับมาถึงบ้านน้องหนูปั้นแป้ง...(ให้เด็กๆช่วยกันคิดและทำท่าทางต่อ...จนเสร็จกระบวนการ)	1. เพลง เล็กผัดผัก 2. บัตรคำ ผักทอง ผือก แครอท 3. อัญชัญ จำนวน 2 ชุด 3. เครื่องเคาะจังหวะ	สังเกตจากการร่วมแสดงความคิดเห็นของเด็ก

วันที่ เวลา	กิจกรรม / วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		การดำเนินกิจกรรม	สื่อการสอน	การประเมิน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35				จากนั้นถามเด็กว่า 4.1 เด็กๆคิดว่าขนมที่เด็กๆทำนำไปทำอะไรได้บ้าง 4.2 ในวันหยุดนี้เด็กๆจะชวนคุณพ่อคุณแม่ทำขนมบัวลอยหรือไม่เพราะเหตุใด 5. ครูและเด็กร่วมกันแต่งคำคล้องจองขนมบัวลอย		

บันทึกหลังการสอน : เด็กๆได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างมีเหตุผล มีการยอมรับซึ่งกันและกันและมีการวางแผนที่จะนำไปปฏิบัติกับครอบครัว เป็นการปูพื้นฐานด้านการประหยัด และส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว

1. คำคล้องจองประกอบการเรียนการสอน

คำคล้องจองขนมบัวลอย

บัวลอย	บัวลอย	บัวลอยมาจากไหน
อ้อ! เป็นขนมไทย		ใช้แป้งทำมา
บัวลอย	บัวลอย	ใช้แป้งอะไรหนา
อ้อ ! แป้งข้าวเหนียวไงจ๊ะ		เอามานั่นกลมๆ
บัวลอย	บัวลอย	อร่อยหอมหวาน
กะทิ น้ำ น้ำตาล		นำมาทำขนมบัวลอย

ครูและนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างบันทึกสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน
จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดประสบการณ์
โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

บันทึกสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียง

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
3 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (การเลือกขนมที่มีคุณค่า และให้ประโยชน์ต่อร่างกาย) 1. ฟังนิทานเรื่องลูกกวาดสามสี 2. วาดภาพขนมที่ชอบ และจัดแบ่งประเภท 3. ทำสถิติเพื่อสำรวจประเภทขนมที่เด็กชอบ 4. สนทนา และร่วมกันสรุปว่าขนมโดยทั่วไปมีรสชาติอย่างไร	เมื่อเด็กได้ฟังนิทานเรื่องลูกกวาดสามสีจบ น้องเบลล์ได้พูดขึ้น น้องเบลล์: เราเคยทานลูกกวาดแล้วละ สีแดง มันขมมากเลย แล้วก็หวานด้วย น้องณัฐ: คุณครูขา ทือพีที่เป็นลูกกวาดด้วยไหมคะ คุณครู: แล้วเด็กๆคิดว่าอย่างไรคะ น้องเฟิร์น: ทือพีก็เป็นลูกกวาดคะ หม่าม้าหนูเรียกว่าลูกอม คุณครู: ใช่ค่ะ แล้วที่น้องเบลล์บอกว่าทานลูกกวาดแล้วมีรสขมกับ รสหวาน เด็กๆมีความคิดเห็นอย่างไรคะ น้องณัฐ: อ้อ ! ข้างนอกที่เป็นสีเ็นสีเ็นคะ มันขมน้องเฟิร์น: แล้วข้างในมันก็หวาน หวานเหมือนน้ำตาลเลย น้องเอิร์น: ใช่เราก็เคยทาน	น้องเบลล์พูดถึงรสขมและหวานของลูกกวาดจากประสบการณ์เดิม ครูตั้งคำถามให้เด็กช่วยกันหาคำตอบ ครูป้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้เด็กๆร่วมกันแสดงความคิดเห็น น้องณัฐและน้องเฟิร์นร่วมแสดงความคิดเห็น	เด็กๆ ได้เรียนรู้ร่วมกันถึงรสของขนม ซึ่งในครั้งนี้ เด็กๆรู้จักได้ 3 รส คือ หวาน เค็ม และขม แต่ขนมที่เด็กๆ ได้นำเสนอจะมี 2 รส คือ หวานและเค็ม นอกจากนี้ เด็กๆยังได้คำศัพท์เพิ่มเติม คือ คำว่า ลูกอมและเคลือบ ได้ทักษะทางคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจำแนกเปรียบเทียบการนับจำนวน และจากสถิติและการบอกเล่าจากประสบการณ์เดิมของเด็ก ได้ข้อมูลดังนี้ 1. ขนมประเภทอบกรอบ 26 คน (เลย์ไปเต้, ฟูไทย, ทวิสตี, คาร์บี้, ขาไก่, ฯลฯ) 2.ขนมปังและไอศกรีม 5คน 3. ลูกกวาดและ ช็อกโกแลต4 คน 4.ขนมหวาน 3 คน (บัวลอย , ฝอยทอง, ลูกชุบ)

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
3 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู: เด็กๆคิดว่ามีขนมอย่างอื่นมั้ยคะ ที่มีรสขมและหวานเหมือนลูกกวาด น้องซิม: ซ็อกโกแลตค้ะหวานแล้วก็มีสีสดๆ เคลือบซ็อกโกแลตไว้ค้ะ น้องจ๊ะจ๋า: คุณครูขา "เคลือบ" มันเป็นอย่างไรค้ะ คุณครู: น้องซิม บอกได้มั้ยค้ะ น้องซิม ยิ้มและสั่นศีรษะ คุณครู: "เคลือบ" หมายถึง ทาไว้ปิดไว้ คลุมหรือห่อหุ้มไว้ เด็กๆยกตัวอย่างได้มั้ยค้ะ ขนมอะไรบ้างที่เคลือบได้ น้องณัฐ:ซ็อกโกแลตค้ะเป็นซ็อกโกแลตอยู่ข้างใน เคลือบสีอยู่ข้างนอก น้องเอิร์น: โตะไร ค้ะ เป็นข้าวโพดเคลือบคาราเมล น้องปิ่น:กุลิโกะค้ะเป็นขนมปังเคลือบสตรอเบอรี่แล้วก็มีซ็อกโกแลตค้ะ	คุณครูตั้งคำถามให้เด็กๆช่วยคิดหาคำตอบ น้องจ๊ะจ๋าถามหาความหมาย ครูอธิบายความหมายให้เด็กเข้าใจและให้เด็กคิดคำตอบเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็ก เด็กๆช่วยกันหาคำตอบจากความหมายที่ครูให้และยกตัวอย่างประกอบเหตุผลได้ ถูกต้องซึ่งขนมที่เด็กๆรู้จักจะเป็นขนมประเภทอบกรอบ,ขนมปัง	จากสถิติพบว่าเด็กส่วนใหญ่ยังไม่มีพื้นฐานการเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายของตน จากการพูดคุยของเด็กๆสะท้อนให้เห็นว่าเด็กมีค่านิยมการรับประทานนมจากการดูโทรทัศน์และหาซื้อตามห้างสรรพสินค้า การกำหนดแนวทางการพัฒนา จัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักขนมชนิดอื่นเพิ่มขึ้น เพื่อให้เด็กมีทางเลือกบริโภคขนมที่มีคุณค่าต่อร่างกาย

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
3 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู: เก่งมากค่ะ น้องจ๊ะจ๋า เข้าใจคำว่า เคลือบหรือยังคะ น้องจ๊ะจ๋า: เข้าใจค่ะ เหมือนไอศกรีมเคลือบ ช็อกโกแล็ต หลังจากนั้น เด็กๆ ได้วาดรูปและเขียนชื่อขนมที่ชอบรับประทาน และนำไปติดบนบอร์ดตามประเภทที่แบ่งไว้พร้อมทั้งบอกชื่อของขนมที่เด็กชอบรับประทาน และเมื่อถามว่าเด็กๆ รู้จักขนมเหล่านี้ได้อย่างไร เด็กๆ บอกว่าดูโทรทัศน์และเห็นตามร้านขายขนมและโรบินสัน จากนั้นครูและเด็กร่วมกันสรุปถึงรสของขนม และคุณครูให้เด็กๆ กลับไปสนทนากับผู้ปกครองว่าขนมที่เด็กๆ ชอบ มีประโยชน์หรือโทษต่อ ร่างกายอย่างไร	น้องจ๊ะจ๋าอธิบายความหมายของคำว่าเคลือบอย่างเข้าใจ ขนมส่วนใหญ่ที่เด็กๆ รู้จักและชอบรับประทาน จะหาซื้อได้ตามร้านขนมและห้างสรรพสินค้า และขนมที่เด็กๆ รู้จักจะมีการประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
4 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (การเลือกขนมที่มีคุณค่า และให้ประโยชน์ต่อร่างกาย) 1. ฟังนิทานเรื่องลูกกวาด สามสี และแบ่งกลุ่ม โดยให้ คำคล้องจอง 2.สำรวจขนมที่ชอบ ตามที่ กลุ่มตกลงเลือก กลุ่มละ 2 ชิ้น สนทนาถึงประโยชน์ และโทษ 3. สรุปทางเลือกในการ บริโภคขนมที่ไม่ให้เกิด โทษแก่ร่างกาย	จากการนำเสนอของของแต่ละกลุ่ม เด็กๆได้ เรียนรู้ร่วมกันถึงประโยชน์และโทษของขนม ดังนี้ กลุ่ม 1 เลือกช็อกโกแลตและเลย์ เด็กๆอธิบายให้เพื่อนๆฟังว่า ช็อกโกแลตมี รสหวาน ถ้าทานมากๆจะทำให้ฟันผุ และ เป็นสิว (คุณแม่บอก) เลย์เป็นขนมที่ทาน แล้วจะคอแห้งทำให้ไอ กลุ่ม 2 เลือกนมและขนมปังกรอบ เด็กๆอธิบายให้เพื่อนฟังว่า นมมีประโยชน์ ดื่มแล้วจะทำให้เราแข็งแรงขนมปังทานคู่กับ นม กลุ่ม 3 เลือกน้ำหวานกับตะโก้ เด็กๆอธิบายให้เพื่อนฟังว่า น้ำหวานมีรส หวานอร่อย คุณแม่ชอบให้คุณตาทาน คุณ ตาบอกว่าชื่นใจ ตะโก้อร่อยมีรสหวานเค็ม	จากกิจกรรมเด็กๆอธิบายถึง ประโยชน์และโทษของขนมจาก การสืบค้นข้อมูลจากผู้ปกครอง	จากการที่เด็กๆได้ไปสืบค้นข้อมูลจาก ผู้ปกครอง ทำให้เด็กสามารถอธิบาย ประโยชน์และโทษของขนมได้ จาก การพูดคุยของเด็ก เด็กสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับฟังจากนิทานในเรื่อง โทษของนมมาเชื่อมโยงกับ เหตุการณ์ปัจจุบันได้ นอกจากนี้ เด็กๆยังเรียนรู้วิธีป้องกันตนเองให้ ร่างกายได้รับอันตรายน้อยที่สุด หาก รับประทานขนมที่ไม่มีคุณค่าต่อ ร่างกายและเมื่อคุณครูชี้ประเด็นให้ เห็นถึงโทษของนมและทางเลือกใน การที่จะรับประทานนม ไม่ให้เป็น อันตรายต่อร่างกาย เด็กๆจึงมีแนวคิด ที่จะเรียนรู้ เรื่องนมบัวลอย

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
4 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		มีแก้วมีเปลือก และมีกะทิตอยด้วย มีประโยชน์ เพราะมีพืชผสมอยู่ กลุ่ม 4 เลือกท็อฟฟี่และคาลบี้ เด็กอธิบายว่า ท็อฟฟี่มีรสหวานทานมากๆ จะทำให้ฟันผุ คาลบี้มีผงชูรสผสมอยู่ ทานมากๆจะปวดท้องเหมือนน้องอู่ม กลุ่มที่ 5 เลือกขนมกล้วย ขนมตาล เด็กอธิบายให้เพื่อนๆฟังว่า ขนมกล้วยทำมาจากกล้วย ทานแล้วมีประโยชน์ ขนมตาลก็มีประโยชน์เพราะไม่ใส่สี ทานแล้วไม่เป็นโทษต่อร่างกาย กลุ่ม 6 เลือกโปเต้ เลย์ เด็กอธิบายว่า ขนมทั้งสองอย่าง มีรสเค็ม กรอบและมัน ถ้าทานแล้วจะทำให้เสียงแหง และไอ คุณครู: เด็กๆเก่งมากคะ อธิบายให้เพื่อนฟัง ได้ชัดเจนและถูกต้องคะ	เด็กนำสิ่งที่เรียนรู้จากนิทานมา เชื่อมโยงประกอบคำอธิบาย เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน ครูเสริมแรงทางบวกให้เด็กเกิด ความภูมิใจในตนเองในการหา ข้อมูล	การกำหนดแนวทางการพัฒนา จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องขนม บัวย่อย เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีทางเลือก บริโภค ขนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และเป็นขนมตามวิถีไทย

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
4 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องณัฐ: ก็เมื่อก่อนนี้ หนูกลับไปถามคุณแม่ นี่คะ (เด็กๆ): ยกมือ, หนูก็ด้วยคะ คุณครู: ดีมากคะ ครูดีใจนะคะที่หนูไม่ลืม การบ้านที่คุณครูให้ แล้ว เด็กๆทราบดีไหมคะ ว่า นอกจากขนมที่เด็กๆบอกว่าทานมากๆ แล้วทำให้ไอปวดท้อง ยังมีอาการอะไรอีกถ้า เรารับประทานมากเกินไป (เด็กๆ): อะไรคะ ...ไม่รู้คะ... คุณครู: ขนมประเภทอบกรอบอย่างเลย์ ไปได้ คาลอรี ที่เด็กชอบรับประทานนั้นนะคะ อาจทำ ให้เราท้องอืด พอเราท้องอืด เกิดอะไรขึ้นคะ น้องไนซ์: เป็นแก๊ซต้องกินอินคะ คุณครู: ใช่คะ แล้วเป็นอย่างไรต่อคะ น้องเบลล์: ปวดท้องมากๆก็ต้องไปหาหมอ น้องกานต์: แล้วก็ทานข้าวไม่ได้	น้องณัฐอธิบายถึงการสืบค้น ข้อมูลของตน ครูอธิบายและป้อนคำถามให้ เด็กคิด น้องไนซ์ตอบเสียงดังแสดงให้ เห็นถึงความมั่นใจในสิ่งที่รู้	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
4 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู: ถูกต้องค่ะ แล้วถ้าร่างกายของเราไม่ได้ขีว ไม่ได้อาหารที่เป็นประโยชน์ จะเกิดอะไรขึ้นคะ น้องเปี่ยม: ก็ไม่มีแรงแล้วก็ไม่สบายค่ะ คุณครู: ดังนั้นเด็กๆต้องทำอะไรคะ น้องมินท์: ไม่ทานเลย ไปเต้ ค่ะ น้องเบลล์: แต่เราชอบทานนะ คุณครู: แล้วถ้าชอบทานเราจะทานอย่างไรไม่ให้เป็นโทษคะ น้องเบลล์: ทานน้อยๆได้ไหมคะ คุณครู: (ยิ้ม) มีวิธีอื่นอีกไหมคะ น้องณัฐ: ทานข้าวก่อนเสร็จแล้วค่อยทานขนมค่ะ น้องมินท์: ทานทีออฟแล้วต้องบ้วนปากค่ะ แปรงฟัน ฟันได้ไม่ผุ น้องไนซ์: ไม่ทานเป็ปซี่ เพราะจะทำให้ปวดท้อง	ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิด ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กหาคำตอบใหม่ เด็กๆแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
4 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องกานต์: มีขนมแบบอื่นที่ไม่ใช่แบบนี้ไหมคะ น้องจู่: มีขนมบัวลอยไข่ ไข่ไข่ด้วยอร่อยดี น้องจ๊ะจ๋า: ขนมบัวลอยเป็นแบบไหน จ๊ะจ๋าไม่เคยทาน น้องกานต์: คุณครูขา ขนมบัวลอยทำยากไหมคะ คุณครู: แล้วเด็กๆอยากทำไหมคะ (เด็กๆ): ยกมือ, อยากค่ะ หนูอยากรู้ว่าขนมบัวลอยทำอย่างไรคะ น้องจ๊ะจ๋า: หนูอยากทานด้วยค่ะ น้องเจ้: หนูอยากทำลูกชุบด้วยค่ะ คุณครู: อย่างนั้น เราเรียนเรื่องขนมบัวลอยก่อนแล้วค่อยเรียนเรื่องขนมลูกชุบ ดีไหมคะ (เด็กๆ): (พยักหน้า) ดีค่ะ... คุณครู: ถ้าอย่างนั้น พรุ่งนี้เราจะเรียนเรื่องขนมบัวลอยกันนะคะ (เด็กๆ): เฮ...	น้องเจ้บอกว่าสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (การใช้วัสดุสิ่งของอย่างพอ ประมาณ) 1. เล่นเกมปริศนาหาคำตอบ 2. เรียนรู้เรื่องแป้งข้าวเหนียว และการปั้นแป้งให้เป็นก้อน 3. สนทนา และร่วมกันสรุป กิจกรรมที่เรียนรู้	เด็กๆสังเกตแป้งข้าวเหนียว และสนทนา ร่วมกัน น้องเจ้: มันเป็นผงเหมือนแป้ง แคร้เลย น้องซิม: ไม่หอม แล้วก็ทำไม่ได้ด้วย (น้องซิม พูดพร้อมกับใช้มือหยิบไปรยตัว) น้องณัฐ: มันเป็นผง น้องซิม: มันเป็นฝุ่นเดียวเข้าจมูก น้องจูน: ดุซีสี่ขาวด้วย น้องจ๊ะจ๋า: ขอดมหน่อย น้องซิม: จ๊ะจ๋า ระวังเข้าจมูก น้องจ๊ะจ๋า: ไม่หรรอก ไม่ได้กลิ่นเลย คุณครู: เด็กๆคะแป้งที่เด็กดูอยู่เรียกว่าแป้ง ข้าวเหนียวคะ (เสียงเด็กถาม..ทำจากอะไร คะ) น้องแพรว: เอามาทำขนมใช้มั้ยคะ คุณครู: ใช่คะ เด็กคิดว่าเราจะใช้แป้งข้าว เหนียวทำขนมอะไรคะ น้องณัฐ: ขนมบัวลอยคะ	เด็กสนทนาและตั้งข้อสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัสด้าน การมอง ดม และการสัมผัส ครูบอกชื่อของแป้งที่นำมาให้เด็ก สังเกต พร้อมทั้งให้ช่วยกันคิดว่า จะนำแป้งมาทำอะไรซึ่งเด็กๆ บอกวัตถุประสงค์ได้ แต่คุณครู ไม่ได้ตอบคำถามที่เด็กถาม	จากกิจกรรมสะท้อนให้เห็น ทักษะทางการสังเกตและ เปรียบเทียบของเด็ก การรู้จัก ระมัดระวังเรื่องความปลอดภัย ได้ประสบการณ์ใหม่ เกี่ยวกับ แป้งข้าวเหนียว เชื่อมโยงกับ ทักษะทางคณิตศาสตร์ การตวง และจำนวน ทักษะพื้นฐานทาง วิทยาศาสตร์เรื่องกระบวนการ เปลี่ยนแปลงของแป้ง เมื่อถูกน้ำ เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการสนทนาโต้ตอบ อย่างเป็นเหตุเป็นผล ได้ใจความ จาก กิจกรรม สะท้อนให้เห็นว่ายังมีเด็ก บางกลุ่มที่ต้องส่งเสริมด้านการใช้ วัสดุสิ่งของ อย่างพอเพียง เพื่อให้รู้จัก การใช้วัสดุดิบ ให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุด

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	คุณครู: ค่ะ แต่เด็กๆคะ ทำอย่างไรเราจึงจะ ได้แบ่งทำขนมบัวลอย น้องกานต์: ก็เอาแบ่งมาปั้นๆ ซิคะ คุณครู: และทำอย่างไรจึงปั้นได้คะ น้องแพรว: เอาน้ำใส่คะ น้องเจ้: เอาน้ำมันใส่คะ คุณครู: คนอื่นล่ะคะ น้องเบลล์: ต้องใส่น้ำคะ ใส่น้ำมันก็มัน คุณครู: อย่างนั้นเด็กๆลองมาปั้นแบ่งกันดี ไหมคะ เด็กๆ: ดีค่ะหนูอยากทำ จากนั้นคุณครูได้อธิบายข้อตกลงในการทำ กิจกรรม เด็กๆปฏิบัติกิจกรรม ตามขั้นตอน น้องกานต์: คุณครูขาดูมันทีสิคะ เหน่น้ำใส่เต็ม เลยคะ น้องมินท์หันมามองหน้าคุณครู คุณครูมองที่แบ่งของน้องมินท์ พบน้ำเต็ม จาน น้องมินท์: ก็ใส่น้ำทีละนิดมันติดมือนี้คะ	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	เด็กๆร่วมกันแสดงความคิดเห็น ว่าทำอย่างไรจึงจะได้แบ่งที่ปั้น เป็นก้อน ครูจึงให้เด็กทดลอง ปฏิบัติ โดยเลือกว่าจะใช้อะไร เด็กๆ เลือกปั้นแบ่งจากการใช้น้ำ หลังจากทำงานสักครู่ก็พบ ปัญหาของน้องมินท์ น้องมินท์ให้เหตุผลก่อนที่ครูจะ ถามถึงสาเหตุ	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู: แล้วตอนนี้ละคะเป็นอย่างไร น้องมินท์: มันเป็นน้ำคะ มันปั้นไม่ได้คะ คุณครู: แบ่งของใครอีกที่เป็นน้ำ (น้องกานต์ น้องชิม น้องจ๊ะจ๋า น้องเปี่ยม น้องโบนัส ยกมือ) คุณครู: เดี่ยวเรามาดูของเพื่อนๆกันนะคะ คุณครูขออาสาสมัครมาแล้วให้เพื่อนฟังคะ ว่าหนูทำอะไรจึงนวดแป้งเป็นก้อนได้ น้องเจ้: หนูคะ หนูตักแป้งมาสีซั้อน แล้วตัก น้ำใส่ ที่ละซั้อนแล้วก็นวดคะ คุณครู: นวดแล้วเป็นอย่างไรคะ น้องเจ้: มันเหนียวคะ ตืดมือ คุณครู: แล้วน้องเจ้ ทำอย่างไรคะ น้องเจ้: หนูเติมน้ำที่ละซั้อน จนไม่ตืดมือคะ หนูทำเหมือนที่คุณครูเคยทำคะ คุณครู: แล้วหนูใช้น้ำที่ซั้อนคะ น้องเจ้: หนูใส่ทีละนิด หนูไม่ได้นับคะ น้องเอิร์น: หนูใส่น้ำเยอะคะ	ครูให้เด็กคิดหาคำตอบอย่างเป็น เหตุและผล คุณครูใช้วิธีให้เด็กนำเสนอ ผลงานเพื่อให้เด็กได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน น้องเจ้อธิบายถึงผลงานที่ตนทำ และประสบผลสำเร็จคือปั้นแป้ง ได้เป็นก้อน และบอกวิธี แก้ปัญหาที่เกิดด้วยตนเอง น้องเอิร์นอธิบายถึง	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู: แล้วหนูทำอะไรคะ น้องเอิร์น: หนูเอาแบ่งใส่ไปอีกหนึ่งช้อนคะ คุณครู: แสดงว่าหนูใส่น้ำไม่มาก แต่ถ้าหนูใส่น้ำมากป็นอย่างไรคะ น้องมินท์: ปั้นไม่ได้คะ น้องกานต์: ก็ต้องเอาไปทิ้ง คุณครู: แล้วถ้าเราทำของเสียแล้วต้องเอาไปทิ้งแสดงว่าเกิดอะไรขึ้นกับเราจะ น้องเจ้: เราก็ต้องไปซื้อใหม่ น้องซิม: แล้วก็ต้องเสียของด้วย เราก็ไม่ได้ประหยัดเพราะต้องซื้อบ่อยๆ คุณครู: ดังนั้นเวลาเด็กๆจะเติมน้ำในแบ่งเด็กต้องทำอะไรคะ เพื่อให้ไม่เสียของ น้องณัฐ: ต้องค่อยๆเทน้ำคะ เททีละนิด คุณครู: ใครทำเหมือนน้องณัฐ เด็กๆ (ยกมือ) หนูคะ คุณครู: แล้วเด็กๆปั้นได้ไหมคะ เด็กๆ: ได้คะ	การแก้ปัญหาของตนจากการปฏิบัติงานจนได้ผลงานตามที่ตั้งใจ ซึ่งเป็นวิธีแก้ปัญหาอีกวิธีหนึ่ง น้องมินท์ตอบแทนเพื่อนโดยตอบจากประสบการณ์ที่ตนได้รับ ครูตั้งคำถามเพื่อเชื่อมโยงสู่การประหยัดและการรู้จักพอประมาณ ครูตั้งคำถามเพื่อให้เด็กช่วยกันคิดและเป็นการสรุปเพื่อให้เด็กเห็นปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู:ทำไมแบ่งของเพื่อนบางคนแข็งบางคนนิ่มคะ น้องกานต์: อ้อ ใส่น้ำน้อยกับน้ำมากคะ คุณครู: เก่งมากคะ ใครอยากนำแบ่งข้าวเหนียวที่ หนูปั้นกลับบ้านบ้าง เด็กๆ: หนูคะ คุณครู: ได้คะ แต่เอาอะไรใส่ดีละ น้องเอิร์น: เอากระดาษห่อช็อค น้องกานต์: เอาถุงใส่ก็ได้คะ คุณครู: ได้คะ นี่ไง คุณครูเตรียมถุงพลาสติกและกระดาษไว้ให้แล้ว เด็กๆเลือกใช้ได้ นะคะ แต่เด็กๆต้องปั้นขนมบัวลอย ตามขนาดที่หนูชอบก่อนนะคะ เพราะเดี๋ยวแบ่งจะแข็งปั้นไม่ได้ น้องจำ: ทำไมล่ะคะ น้องอู๋: ก็มันเย็นไง มันเลยแข็ง	ครูตั้งข้อสังเกตให้เด็กคิดหาคำตอบซึ่งเป็นการปูพื้นฐานกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ น้องกานต์ตอบได้อย่างเป็นเหตุและผลและเด็กๆยังได้เรียนรู้คำตรงข้าม นิ่ม-แข็ง, มาก-น้อย ครูให้เด็กช่วยกันคิดถึงวิธีการที่จะนำผลงานของตนกลับบ้าน ครูเตรียมอุปกรณ์ให้เด็กตัดสินใจเลือกวัสดุตามความพอใจ น้องจะจำมีข้อสงสัยถามในสิ่งที่ครูพูด	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
5 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องจ๊ะจ๋า: ก็มันไม่ร้อนนี่ คุณครู: เมื่อกี้น้องกานต์บอกว่าใส่น้ำน้อย กับมากทำให้แป้งนิ่มหรือแข็งได้ นอกจากนี้ แล้ว หากแป้งถูกลมจะก็จะทำให้แห้ง และ แข็งได้เช่นกันค่ะ เด็กๆ: พักหน้าแล้วต่างคนก็ทำงานของ ตนเอง สังเกตว่าเด็กๆมีความระมัดระวังในการ ปฏิบัติงานดีขึ้น ทุกคนจึงได้ผลงานตาม ความต้องการของตนเอง	ครูอธิบายให้เด็กฟังถึงสาเหตุอีก สาเหตุหนึ่งที่จะทำให้แป้งแข็งได้	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
6 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (การเลือกขนมที่มีคุณค่า และให้ประโยชน์ต่อร่างกาย และการรับผิดชอบในสิ่งที่ ปฏิบัติ) 1.เล่านิทานเรื่องแม่ไก่สีแดง 2.เรียนรู้เรื่องแบ่งข้าวเหนียว มาจากไหน 3.สรุปและเชื่อมโยงสู่การ บริโภคอย่างพอเพียง การ รับผิดชอบต่อในสิ่งที่ปฏิบัติ	หลังจากที่เด็กๆแบ่งกลุ่มและรับข้าวสารและ ข้าวเหนียวเพื่อสังเกตความแตกต่าง น้องสาลิ: ดุซึ ข้าวเหนียวขาวกว่านะ น้องแพร: ดุซึมันอ่อนกว่าด้วย น้องสาลิ: ข้าวสารเป็นสีเหลืองนะ น้องแพร: ข้าวสารเป็นเม็ดโตๆ กว่า ข้าวเหนียว น้องสาลิ: อู้ย! มันตกลแล้ว เก็บทีละเม็ดซิ ได้ไม่สกปรก คุณครู: เด็กๆบอกคุณครูซิคะว่าดูอย่างไร ว่าเม็ดไหนเป็นข้าวสาร น้องปุ๊กกี้: ข้าวสารเม็ดโตกว่ามีสีเหลือง อ่อนๆ และเม็ดก็หอมกว่าข้าวเหนียวคะ คุณครู: ค่ะข้าวสารเม็ดเล็กกว่าข้าวเหนียว คนอื่นมีความคิดเห็นอื่นอีกไหมคะ น้องแพร: ข้าวสารเม็ดเล็กกว่าข้าวเหนียวคะ น้องสาลิ: ข้าวเหนียวเม็ดอ่อนมีสีขาวขุ่นคะ คุณครู: เยี่ยมมากคะ และเด็กๆทราบไหมคะ ข้าวเหนียวจะปลูกกันบริเวณไหน น้องสาลิ: ภาคอีสานคะ	เด็กๆแสดงความคิดเห็นร่วมกัน จากการสังเกต วัสดุ-อุปกรณ์ที่ ได้รับ เด็กๆเรียนรู้ด้าน การเปรียบเทียบจาก ประสบการณ์ตรง ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็ก สังเกตความแตกต่างและให้เด็ก แสดงความคิดเห็น คุณครู: เสริมคำพูดของน้องปุ๊กกี้ โดยใช้คำว่าสีแทนคำว่าหอม	จากบทสนทนาและกิจกรรมของเด็กๆ เด็กๆได้รับการส่งเสริมทักษะทางการ สังเกตเปรียบเทียบและการสื่อ ความหมาย เด็กเรียนรู้คำตรงข้าม เล็ก-ใหญ่ ไส้-ขุ่น เรียนรู้คำใหม่และรู้ ความหมายของคำว่า "สีบ" นำมาใช้ สื่อความหมายได้ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เกี่ยวกับภาษาถิ่น (คุณครูเพิ่งทราบว่า น้องสาลิเป็นคนอีสานและสามารถใช้ ภาษาถิ่นได้อย่างเข้าใจและเป็น ประสบการณ์ใหม่ของเพื่อนๆที่จะ เรียนรู้ภาษาถิ่นร่วมกัน)จากกิจกรรม เด็กๆได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาที่จะ ทำให้งานของตนสำเร็จได้ไว เช่น การ กระจายเมล็ดข้าวเพื่อให้เห็น ชัดเจนขึ้น และง่ายต่อการเลือก และยังเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้เรื่อง

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
6 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	คุณครู (ไม่คาดคิดว่าเด็กจะตอบได้): ถูกต้องค่ะ แล้วน้องสาธิตทราบได้อย่างไรคะ น้องสาธิต: ก็บ้านหนูอยู่ภาคอีสานนี่คะ ที่ บ้านคุณยาย ปลูกข้าวเหนียวคะ บ้านของ หนูชอบทานข้าวเหนียวเด้อคะ เด็กๆ (หัวเราะชอบใจ) คุณครู (ยิ้ม): นั่นแน่ ว่าภาษาอีสานได้ด้วย เด็กๆคะ ข้าวเหนียวปลูกมากทางภาคอีสาน ส่วนข้าวเจ้า (ข้าวสาร) ปลูกมากทางภาค กลาง เรานำข้าวสารมาไม่เป็นแป้งทำขนม หลายชนิด และข้าวเหนียวก็เช่นกัน รวมถึง การนำมาทำขนมบัวลอยด้วย จากนั้นเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมแยกข้าว เด็ก ได้แก้ปัญหาและสามารถแยกข้าวด้วยวิธี ต่อไปนี่ น้องปุกก็: กลุ่มของหนูช่วยกันหยิบที่ละเม็ด คะ	น้องสาธิตเล่าถึงประสบการณ์เดิม ให้เพื่อนฟัง และเพื่อนๆฟังอย่าง ตั้งใจและชอบใจภาษาถิ่นที่ เพื่อนพูด ครูอธิบายประโยชน์ของ แป้งข้าวเหนียวและแป้งข้าวเจ้า เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับข้าวทั้งสองชนิด ครูให้เด็กได้ฝึกทักษะทางการ สังเกตการทำงานร่วมกัน	ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนปฏิบัติ เช่น เมื่อตักข้าวมา เด็กๆต้องรับประทาน ให้หมด ซึ่งเป็นพื้นฐานของการ ส่งเสริมด้านความรับผิดชอบและการ ประหยัด การกำหนดแนวทางการพัฒนา จัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบ และการประหยัดเพื่อให้เกิด คุณลักษณะที่ยั่งยืนในตัวเด็ก รวมถึง การติดตามผลการรับประทานอาหาร ของเด็ก มีลักษณะการปฏิบัติดีขึ้น อย่างไร	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
6 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องสาดี: กลุ่มของหนูกระจายมันออกคะ จะทำให้เห็นชัดแล้วหาได้ง่ายคะ น้องแพร: หนูชี้แล้วให้เพื่อนหยิบคะ เพราะ หนูหยิบไม่ติดคะ คุณครู: เด็กๆรู้สึกอย่างไรตอนเลือกข้าว น้องปุกกี้: มันหยิบยากคะ น้องสาดี: หยิบง่ายคะแต่ต้องกระจายมันออก คุณครู: แล้วจากนิทานเรื่องแม่ไก่สีแดง เด็กๆคิดว่าก่อนแม่ไก่จะได้ข้าวมาเป็นอย่างไรคะ น้องแพร: มันยากนะคะต้องทำตั้งหลายอย่าง คุณครู: เห็นไหมคะ กว่าเราจะได้ข้าวมาแต่ ละเม็ดยากมากเลย เอ! ใครนะคะปลุกข้าวให้เรา เด็กๆ: ชาวนาคะ	การร่วมมือกันแก้ปัญหาซึ่งเด็กๆ ปฏิบัติได้ดีและน่ารักมาก ครูถามความรู้สึกของเด็กเพื่อให้ เด็กได้ระบายความคับข้องใจ ซึ่ง ให้เด็กเห็นถึงความอดทนและความตั้งใจในการทำงานจน ได้ผลสำเร็จ	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
6 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู: ไข่แล้วคะ ถ้าเราเห็นใจในความเหนื่อยยากของชาวนา เราควรทำอะไรคะ น้องสาลี: เวลาทานข้าวก็ต้องทานให้หมดสิคะ คุณครู: แล้วตอนนี้พวกหนูทานข้าวหมดหรือเปล่านั้นคะ เด็กหลายคน: ยกมือ หมดคะ คุณครู: แล้วคนที่ไม่ยกมือละคะ น้องกานต์: คุณครูขา น้องแพรยังทานข้าวไม่หมดเลยคะ น้องแพร: น้องพลอยด้วยคะ แล้วมีอีกตั้งหลายคน คุณครู: ค่ะ คุณครูทราบ แต่ตอนนี้เด็กๆทราบแล้วว่าเราจะได้อะไรมา ชาวนาจะเหนื่อยเหนื่อยมากดังนั้นเราจะทำอะไรดี น้องแพร: ต้องทานข้าวให้หมดคะ น้องพลอย: ต้องตักข้าวน้อยๆคะ จะได้ทานหมด	ครูอธิบายให้เด็กเห็นและรู้สึกถึงความเหน็ดเหนื่อยของชาวนาที่กว่าจะได้ข้าวมาให้เรา รับประทาน เพื่อเชื่อมโยงให้เด็กเกิดความรับผิดชอบต่อการรับประทานอาหารกลางวันของเด็กและเด็กก็ปฏิบัติตามสัญญา คือทุกคนรับประทานอาหารหมด (การรับประทานอาหารกลางวันหมด อาจเนื่องจากวันนี้มีก๋วยเตี๋ยวผัดซีอิ้ว แต่อย่างไรก็ตามครูถือว่าเด็กๆปฏิบัติได้ตามข้อตกลง	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
6 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		คุณครู: ดีมากค่ะ อย่างนั้นวันนี้เรามาแข่งทานข้าวกันให้หมดจานนะคะ เพราะข้าวเป็นอาหารสำคัญของเราทำให้เรามีแรงและมีร่างกายที่แข็งแรง ตกลงมีัยคะ เด็กๆ: ตกลงค่ะ		

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
7 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (การเลือกขนมที่มีคุณค่า และให้ประโยชน์ต่อร่างกาย) 1. ร้องเพลงเลือกผัก 2. เลือกผักที่จะนำมาผสมกับ แป้งทำขนมและวาดภาพ 3. สำนวญความถูกต้อง 4. สรุปความรู้ร่วมกัน	ขณะที่เด็กๆทำกิจกรรมเลือกผัก น้องไนซ์: หยิบมะเขือยาวแล้วถามว่า คุณครูขา อันนี้เรียกว่าอะไรคะ คุณครู: เด็กๆรู้จักผักที่น้องไนซ์ถามใหม่คะ น้องจ๊ะจ๋า: หนูเคยเห็นที่ตลาดคะ เด็กๆ (เงิบ) คุณครู: ผักชนิดนี้เรียกว่ามะเขือยาวคะ น้องณัฐ: อ้อหนูรู้จักแล้วคะ อามาเอามาทำ ยำมะเขือยาว แต่เผ็ดหนูทานไม่ได้ คุณครู: บางคนก็เอามาผัดหรือชุบไข่ทอด ทานกับน้ำพริกคะ น้องอู๋: คุณครูขาแล้วอันนี้จะคะเรียกว่าอะไร (น้องอู๋หยิบเผือกส่งให้คุณครู) คุณครู: เขามีชื่อว่า "เผือก" คะ น้องอู๋: นี่ไงเผือกเอามาใส่บัวลอยได้บัวลอย เผือกไง	คุณครูใช้คำถามย้อนกลับ เพื่อดูว่าเด็กๆในห้องรู้จักหรือไม่ น้องณัฐแสดงความคิดเห็นจาก ประสบการณ์เดิมของตน ซึ่ง ครั้งแรกน้องณัฐตอบไม่ได้เพราะ ไม่เคยเห็นผลมะเขือยาวทั้งผล เห็นตอนที่ปุงเป็นอาหารแล้ว คุณครูเสริมความรู้ให้กับเด็ก น้องอู๋บอกสิ่งที่ตนเองรู้ให้ เพื่อนฯฟัง	เด็กๆได้เรียนรู้เรื่องผักและรู้จักผักชนิด ใหม่ได้แก่มะเขือยาว เด็กๆได้เรียนรู้ ว่าผักชนิดต่างๆสามารถนำมา ทำอาหารได้ เช่น ยำ แกงจืด จาก กิจกรรม เด็กๆได้คิดทดลองการทำ ขนมที่แปลกออกไป เช่น ขนมบัวลอย ผสม แต่งกวน ข้าวโพด จากกิจกรรม สะท้อนให้เห็นความกระตือรือร้น ความต้องการเรียนรู้ของนักเรียนจาก บทสนทนาของน้องณัฐ สะท้อนให้ เห็นความสัมพันธ์ของน้องณัฐ กับ ครอบครัวซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ แสดงให้เห็นความผูกพันกันใน ครอบครัว การกำหนดแนวทางการพัฒนา จัดกิจกรรมทำขนมบัวลอยและ เชิญชวนให้เด็กรับประทาน เพื่อส่งเสริม

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
7 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องกานต์: ดอกอัญชัญก็ใส่ได้ คุณครูยังเอามาต้มน้ำดอกอัญชันให้เราทานกันเลย น้องจูน: อันนี้ก็ใส่ได้เพราะเหมือนแครอท น้องเปี่ยม: ไม่ได้มันเป็นหัวไซเท้าไว้ทำแกงจืด น้องอู๋: พักทองไง พักทองก็ใส่ได้ น้องกานต์: แต่งกว่าได้ไหม เราอยากทานบัวลอยแต่งกว่า เด็กๆ วาดภาพผักที่เด็กๆ คิดว่านำมาผสมกับแป้งข้าวเหนียวได้ เมื่อเด็กทำกิจกรรมเรียบร้อย คุณครูเฉลยคำตอบ คุณครู: เด็กคุณนะคะ ครูจะเฉลยว่ามีผักอะไรบ้าง ที่นำมาผสมกับแป้งเพื่อทำขนมบัวลอย คุณครู ยกกระดาษผักที่บรรจุผักต่างๆ ได้แก่ ผื่นอกพักทอง ดอกอัญชัญ แครอท ให้เด็กดู น้องกานต์: คุณครูขา แต่งกว่าใส่ไม่ได้เหวอคะ คุณครู: น้องกานต์อยากทำบัวลอยแต่งกว่าเหวอคะ	น้องเปี่ยมนำเสนอความคิดเห็นจากประสบการณ์เดิม	ให้เด็กมีทางเลือกในการบริโภคขนมที่มีสารอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
7 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องกานต์พยักหน้าและตอบค่ะ, น้องอุ๊:หนูอยากทำบัวลอยข้าวโพดค่ะ คุณครู:ก็ลองทำดูซิคะพุงนี้เราจะมาทำขนมบัวลอยกัน ใครต้องการทำแบ่งผสมกับผักชนิดไหน ก็ลองทำดูดีไหมคะ เด็กๆ:ดีค่ะ น้องณัฐ: หนูทำขนมบัวลอยเป็นแล้ว หนูจะไปสอนอามา จากนั้นครูและเด็กๆร่วมกันสรุปผักที่ใช้ผสมแบ่งข้าวเหนียว เพื่อทำบัวลอยรวมถึงประโยชน์ของผักที่ทำให้ขนมมีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายของเราเพิ่มขึ้น	ครูจัดโอกาสให้เด็กๆได้วางแผนที่จะทำแบ่งผสมพืชตามที่ได้กๆต้องการและให้เด็กช่วยเตรียมอุปกรณ์เท่าที่มีเพื่อมาทำกิจกรรมร่วมกัน	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
12-13 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (บริโภคสิ่งของที่ผลิตด้วย ตนเอง การประกอบอาหาร) 1. รู้จักวิทยากร 2. เรียนรู้วิธีการทำขนม บัวลอยและส่วนประกอบใน การทำขนม	หลังจากที่เด็กๆ ได้สนทนากับวิทยากรและ วิทยากรแนะนำอุปกรณ์ในการทำขนม เด็กๆ ได้ทำงานที่วิทยากรมอบหมายคือ คิดสูตรทำขนม เสียงของน้องแนนดังขึ้น น้องแนน: เราว่าใส่เกลือ 1 ช้อนเล็กก็พอ นะจ้ะ เพราะเกลือมันเค็ม น้องจู้: แต่เราใส่น้ำกะทิ 3 ถ้วยนะไม่เค็ม หรือก น้องแนน เดินมาหาคุณครู: คุณครูขา หนูขอ เกลือได้ไหมคะ คุณครู: ได้ค่ะ น้องแนน ใช้ช้อนตักเกลือใส่จาน 1 ช้อน เดินกลับไปทีกลุ่ม น้องแนน: จู้ กินไหม เกลือไง เด็กๆ ใช้นิ้วแตะเกลือแล้วเอาใส่ปาก น้องมีน: อ้อ! เค็มปึ่เลย ขนาดชิมนิดเดียว นะนี่ น้องจู้: ช้อนเดียวก็ได้ แล้วน้องจู้ก็वाद ช้อนเล็กๆหนึ่งคันที่ตรงกับคำว่าเกลือ	น้องแนนตั้งสมมุติฐานและ คาดคะเนรสชาติของสูตรที่คิด เพราะมีความเข้าใจในความเค็ม ของเกลือ น้องแนนมีวิธีแก้ปัญหาโดยให้ เพื่อนยอมรับความคิดของตน ด้วยการให้เพื่อนได้ทดลองชิม น้องจู้ยอมรับและปฏิบัติ กิจกรรมตามที่เพื่อนบอก	เด็กๆ ร่วมทำกิจกรรมด้วยความสนใจ และสนุกสนาน เด็กๆ สนทนาและ แสดงความคิดเห็น มีข้อเสนอแนะ ให้แกกัน และยอมรับแนวทาง เสนอแนะของเพื่อน จากการสนทนา เรื่องการเติมเกลือ สะท้อนให้เห็น วิธีการแก้ปัญหา อย่างเป็นเหตุและ เป็นผล การเป็นผู้นำและผู้ตาม การแก้ปัญหาในเรื่องสีของแป้งที่ผสม ในแป้ง รู้จักการกะประมาณ ความพอประมาณ และระมัดระวัง ไม่ให้ของเสีย ซึ่งเป็นพื้นฐานของการ ประหยัด และใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า เด็กๆ เรียนรู้คณิตศาสตร์ผ่านการนับ จำนวน การตวงสิ่งของการกำหนด จำนวนวัตถุดิบ เพื่อให้ได้ผลที่ดี ตาม ความคิดของตน

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
12 - 13ก.ค. 49 9:00 – 9:35		ในกิจกรรมนวดแป้ง หลังจากเด็กๆล้างมือเรียบร้อยแล้ว และมาเข้ากลุ่มนวดแป้ง น้องจูน: เธอดูซิแป้งสีไม่สวยเลย น้องไนซ์: จริงด้วยสีเหมือนแป้งสกปรก น้องอ้อ: ก็เผือกมันสีเทานี่นา ทำให้แป้งเปลี่ยนสีได้ น้องพลอย: เราใส่เผือกอีกนิดใหม่ละ มันจะได้มีสีมากขึ้น แล้วมีกลิ่นเผือกด้วยดมซิ น้องอ้อ: เธอตัดมาใส่ซิ เราจะนวดกับจูนกับไนซ์ น้องพลอย: 2 ช้อนพอไหม น้องอ้อ: พอแล้ว ใส่น้อยๆ ใส่นะๆ เดี่ยวเสียอีกเราจะทำขนมไม่ได้ เด็กๆช่วยกันนวดแป้งและปั้นเป็นก้อนเล็กๆ จากขั้นตอนการทำแป้งให้สุก เด็กๆ มองบัวลอยที่ลอยขึ้นมาหลังจากแป้งสุกแล้ว	น้องจูนตั้งข้อสังเกตและชี้ให้เห็นเพื่อนมองเห็นความเปลี่ยนแปลงของสิ่งของ	เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่จำกัดรูปแบบของขนมบัวลอยอยู่ที่ก้อนกลมๆเล็กๆ เพราะบางคนก็ปั้นแป้งบัวลอยลูกใหญ่ บางคนปั้นเป็นรูปดาว ซึ่งเป็นที่มาของชื่อใหม่ว่าขนมดาวลอย นอกจากนี้เด็กยังแสดงความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีการแบ่งปัน รับประทานสิ่งที่ตนทำเอง รู้จักการแสดงความกตัญญู ด้วยการขอบคุณวิทยากร จัดหาน้ำมาเสิร์ฟให้วิทยากร กล่าวซักถามพูดคุย และเชิญชวนให้กลับมาให้ความรู้เรื่องการที่เด็กเริ่มตระหนักถึงการทำงานเพื่อไม่ให้เกิดของเสีย และต้องทิ้งไปสะท้อนให้เห็นถึง คุณลักษณะของการประหยัดและใช้ของอย่างคุ้มค่า ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่ง ของแนวคิดตามพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียง

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
12 - 13ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องมินท์: นี่ไง แป้งของกลุ่มเรามันลอยขึ้นมาแล้ว น้องเบลล์: ทำไมเธอรู้ละ น้องมินท์: ก็แป้งของกลุ่มเรามีสีส้มๆเพราะมีแครอทอยู่ไง น้องกานต์: ไช้ นี่ไงเราปั้นรูปดาว น้องซิม: ทำไมเธอปั้นรูปดาว ต้องปั้นเล็กๆซีถึงจะเรียกขนมบัวลอย น้องกานต์: แต่เราอยากปั้นรูปดาวนี่นา น้องมินต์: อย่างนั้นขนมของกานต์ต้องเรียกขนมดาวลอย (เด็กๆหัวเราะร่วมกัน) ในกิจกรรมการชิม น้องแพรว: ขนมของเราอร่อยเนอะ น้องจูน: ขอชิมหน่อย ของเราอร่อยกว่านะของเราหวาน น้องแพรว: ไหนขอชิมมั่ง หวานจริงๆแหละของเธอใส่น้ำตาลก็ซ้อน น้องจูน: กลุ่มของเราใส่ 6 ซ้อน	น้องมินท์สามารถอธิบายสิ่งที่กลุ่มของตน...ทำได้พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ น้องมินต์มีจุดเด่นทางด้านการใช้ภาษาสามารถคิดคำให้สัมพันธ์กับผลงานหรือรูปทรงที่ปรากฏ	<u>การกำหนดแนวทางการพัฒนา</u> จัดกิจกรรมเพื่อตรวจสอบการเลือกรับประทานขนมอย่างรู้คุณค่าในเด็ก (การบริโภคด้วยปัญญา)

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
12 – 13 .ค. 49 9:00 – 9:35		น้องแพรว: ของกลุ่มเราใส่สองชั้นเองมัน เลยไม่หวาน หลังจบกิจกรรมน้องเอิร์นได้กล่าวขอบคุณ วิทยากร ที่มาร่วมกิจกรรมทำขนมบัวลอย กับเด็กๆ จากนั้นเด็กได้ชวนวิทยากรมาให้ ความรู้เรื่องขนมลูกชุบในครั้งต่อไป	กิจกรรมนี้ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการ แสดงความกตัญญูต่อผู้มี พระคุณ	

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ (การเลือกขนมที่มีคุณค่า และประโยชน์ต่อร่างกาย และการประหยัด) 1. แบ่งกลุ่มโดยใช้การ เคลื่อนไหวประกอบจังหวะ เพลงเลือกผัก 2. อธิบายการทำขนม บัวลอย จากพืชผักที่ตนเลือก 3. สรุปและเชื่อมโยงสู่การ บริโภคอย่างพอเพียง ใน เรื่องของการประหยัด	จากกิจกรรมแบ่งกลุ่มเลือกผักที่เด็กชอบ โดยใช้บัตรคำ น้องซิมซึ่งถือบัตรคำ ดอกอัญชัญ ส่งเสียงเรียกเพื่อนๆที่ยัง ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเลือกผักชนิดใด น้องซิม: เร็วเปี่ยม ไนซ์ มาต่อข้างหลังเรา ยามิน เร็วๆ (น้องเปี่ยม น้องไนซ์ วิ่งไปต่อ แถวของน้องซิมส่วนน้องยามินยังยืนมอง เพื่อนๆ) คุณครู: น้องยามินจะเลือกพืชกลุ่มไหนดีคะ น้องยามิน: หนูอยากเลือกข้าวโพดคะ แต่ มันไม่มี คุณครู: จริงด้วย แล้วเราจะทำอย่างไรดีละ คะ น้องจ๊ะจ๋า: ก็มันไม่มี ก็เลือกอย่างอื่นสิ น้องกานต์: เธอมาอยู่กับเราสิเลือกผัก ด้วยกัน น้องแพรว: ไม่ต้องเลือกหรอก อยู่คนเดียว ก็ได้	น้องซิมมีลักษณะเป็นผู้นำ ตัดสินใจได้เร็ว ช่วยเพื่อน แก้ปัญหาได้ น้องยามินเป็นตัวของตัวเองบอก ความต้องการของตัวเองและ ยืนยันในสิ่งที่ตนต้องการ	จากพฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก สะท้อนให้เห็นการมีน้ำใจและการเป็น ผู้นำในการแก้ปัญหาให้กับเพื่อน เช่นกรณีของน้องซิม ขณะเดียวกันก็ สะท้อนความคิดและการเป็นตัวของตัวเอง ของน้องยามิน การแก้ปัญหา ของน้องไนซ์และน้องเปี่ยมหรือแม้แต่ ข้อเสนอของน้องณัฐ ที่ให้เพิ่มชนิด ของพืชตามที่เพื่อนต้องการ ซึ่งล้วน แต่เป็นกระบวนการคิดในการ แก้ปัญหา นอกจากนี้เด็กยังได้เรียนรู้ ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ การนับเพิ่มด้วยวิธีการที่หลากหลาย การแสดงออกถึงการมีน้ำใจด้านการ แบ่งปัน และความตระหนักในเรื่อง ของการประหยัด

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องกานต์: ก็ไม่มีเพื่อนละชิวอยู่คนเดียวได้ ยังไง น้องซิม: คุณครูขา ยามินชอบข้าวโพด ก็ให้ เขาอยู่กลุ่มข้าวโพดชิวคะ น้องณัฐ: ชิวคะ เขียนข้าวโพดใหม่ แล้วให้ ยามินเป็นหัวหน้า (คุณครูยิ้มและมองเด็กๆทุกคน เด็กๆพยัก หน้ารับ) คุณครูจึงนำกระดาษมาเขียนบัตรคำ ข้าวโพดให้ยามินและดำเนินกิจกรรมต่อ เมื่อได้ยินสัญญาณหยุด เด็กได้เข้ากลุ่ม ตามที่ตนเลือกไว้ในครั้งแรก แต่น้องไนซ์และ น้องเปี่ยมมาอยู่กับน้องยามิน เมื่อถูกถาม น้องเปี่ยมตอบว่า หนูมาอยู่เป็นเพื่อนยามินคะ ขณะที่น้องไนซ์ตอบว่า หนูชอบข้าวโพดคะ จากนั้นคุณครูให้เด็กเปรียบเทียบความสั้น ยาวแต่ละแถว และเปรียบเทียบความต่าง ของจำนวน จากนั้นเด็กๆได้สนทนาร่วมกัน ถึงขั้นตอนและ วิธีทำขนมซึ่งเด็กๆ	น้องซิม น้องณัฐ แก้ปัญหาได้ อย่างมีเหตุผล และเป็นที่ยอมรับ ของเพื่อนๆ	การกำหนดแนวทางการพัฒนา กรณีตัวอย่างที่สนทนา เรื่องของราคา ขนมบัวลอยมาจากการที่น้องกานต์ ไปรับประทานขนมที่ร้านทำให้ ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงในการ เปรียบเทียบครั้งต่อไปจัดกิจกรรมที่ เป็นราคาขนมในท้องตลาด เพื่อให้ เด็กเห็นประโยชน์ของการประหยัด จากการบริโภคขนมที่ผลิตเอง

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		อธิบายได้ตามที่เด็กเรียนรู้ และเมื่อถามว่า เด็กๆจะนำขนมไปทำอะไร เด็กๆได้แสดงความคิดเห็นดังนี้ น้องณัฐ: หนูจะนำไปให้อาม่าทานค่ะ น้องซิม: หนูจะแบ่งให้น้องทานค่ะ น้องเฟริน: หนูจะให้ป้ากับมาม้าทานค่ะ น้องไนซ์: หนูจะเอาไปใส่บาตรกับคุณแม่ค่ะ น้องแพรว: จะทำเยอะๆไปให้เพื่อนๆที่บ้านหนูค่ะ น้องสลลี่: หนูจะให้คุณครูทานค่ะ น้องจ๊ะจ๋า: คุณครู หนามันทานขนมบัวลอยได้ไหมคะ น้องกานต์: ไม่ได้หรอก หนามันไม่กินขนม คุณครูถามน้องจ๊ะจ๋า: ทำไมหรือคะ น้องจ๊ะจ๋า: ก็หนูอยากให้ขนมถ้วยที่บ้านมันกิน คุณครู: สุนัขหรือคะ น้องจ๊ะจ๋า: ใช่ค่ะ หมาของหนูชื่อ ขนมถ้วย		

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		น้องแนน: หนูว่ามันกินมะละกุนะ หมาของพี่หนู ยังกินองุ่นได้แล้ว คุณครู: เอ! แล้วทำอย่างไรเราถึงจะรู้ว่า ขนมถั่วมันกินขนมบัวลอยหรือเปล่านั้น น้องกานต์: ก็ลองให้มันกินดูซิคะ คุณครู: น้องจะจำว่าอย่างไรคะ น้องจ๊ะจ๋า: หนูจะไปซื้อให้มันกินดูคะ น้องกานต์: ไปซื้อทำไม ทำเองซิ ขนมถั่วมัน กินขนมของจ๊ะจ๋าไป คุณครู: ใครทราบบ้างว่าขนมบัวลอยขาย ถั่วมันที่ไหน น้องกานต์: 30 บาทคะ คุณแม่พาไปทานที่ ร้านอาหาร คุณครู: ถ้าเราซื้อ 30 บาท 3 ถ้วยเป็นเงิน เท่าไรคะ น้องณัฐ: 90 บาทคะ คุณครู: น้องณัฐ คิดอย่างไรคะ น้องณัฐ: ก็ถั่วนึง 30 บาท ถั่วนึง 60บาท ถั่วนึงสามก็ 90 บาทไปคะ		

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		(น้องณัฐพูดพร้อมกับชื่อนิวเพิ่มครั้งละ3นิว) คุณครู: เก่งมากค่ะ คนอื่นละคะมีวิธีคิด คำตอบแบบไหนอีก น้องเฟิร์น: หนูก็ได้ 90 บาทคะ เอา30บวก 30เป็น 60 แล้วบวกอีก 30 เป็น 90 ค่ะ คุณครู: เยี่ยมมากค่ะ คุณครู: เอ ! แล้วถ้าเราทำขนมรับประทาน เอง เด็กๆคิดว่าจะต้องเสียสตางค์ถึง 90 บาท ใหม่คะ น้องกานต์: แล้วที่เราทำขนมไปแล้วถึง 90 บาทใหม่คะ คุณครู: เราลองมาช่วยกันคิดนะคะ คุณครูซื้อแป้งมา 40 บาท (คุณครูพูดพร้อมเขียนลงกระดาน) เปลือกแครอท 12 บาท น้ำตาลทราย 13 บาท กะทิ 15 บาท รวมเป็น 80 บาท		

วัน เวลา	กิจกรรม	บันทึกสาระที่เกิดขึ้นจริงจากกลุ่มตัวอย่าง	การสะท้อนข้อมูล	สรุปสาระการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ และการกำหนดแนวทางการพัฒนา
	แผนการจัดกิจกรรม			
14 ก.ค. 49 9:00 – 9:35		เราซื้อของมา 80 บาท แล้วเราทำขนม รับประทานได้ทั้งห้อง ก็คนคะ เด็กๆ: 30 คน ค่ะ คุณครู: แล้วถ้าเราไปซื้อเค้กทานละคะ น้องซิม: ก็เป็นร้อยบาทเลยคะ คุณครู: เอ! แล้วเด็กๆว่าแบบไหนประหยัด กว่ากันคะ น้องอู๋: ทำเองซิคะประหยัดกว่าเหลือไว้ทาน ได้ด้วย คุณครู: แล้ววันหยุดนี้เด็กจะชวนคุณพ่อคุณแม่ มาทำขนมทานเองไหมคะ เด็กๆ: (ยกมือ) ชวนคะ คุณครู: แล้วเด็กกลับมาเล่าให้คุณครูกับ เพื่อนๆฟังนะคะว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง เมื่อ		เด็กๆทำขนมกับคุณพ่อคุณแม่ น้อง จะจ่ายค่าขนมมาให้เพื่อนๆฟังนะ คะว่า ขนมถ้วยของหนูทานขนมบัว ลอยหรือเปล่า จากนั้นครูและเด็กๆได้ช่วยกันแต่ง คำคล้องจองขนมบัวลอย

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างการวิเคราะห์คุณลักษณะที่เกิดกับผู้เรียนจากการจัดประสบการณ์
โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงและความสอดคล้องกับ
สาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
และมาตรฐานตัวบ่งชี้

การวิเคราะห์คุณลักษณะที่เกิดกับผู้เรียนจากการจัดประสบการณ์
โดยยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงและความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และมาตรฐานตัวบ่งชี้

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
3 ก.ค. 49 เด็กๆ สนทนาถึงขนมที่ตนชอบ รสของขนม แยกประเภทขนม ชนิดต่างๆ และทำสถิติขนมที่เด็กๆ ชอบรับประทานมากที่สุด <u>ภาษาไทย</u> - คำและความหมายของคำ - รสหวาน – เค็ม - ชื่อขนมประเภทต่างๆ อาทิ เลย์ โปเต้ ขนมปัง	<u>1. บริโภคด้วยปัญญา</u> จากกิจกรรม สสำรวจความชอบการรับประทานขนมของเด็กๆ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กๆ ยังขาดพื้นฐานของการเลือกบริโภคขนมที่มีคุณค่าต่อร่างกาย เด็กๆ จะซื้อขนมตามการประชาสัมพันธ์โดยได้รับอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และพูดคุยกับเด็ก) ประกอบกับเป็นสินค้าที่หาซื้อได้ง่าย จึงทำให้เป็นที่นิยมบริโภคของเด็กๆ และไม่มีเด็กคนใด ที่ผู้ปกครองจะทำขนมให้รับประทาน ดังนั้นขนม	<u>1. ตัวเด็ก</u> เด็กได้แสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนชอบ (ขนม) ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน <u>2. บุคคลและสถานที่แวดล้อม</u> <u>เด็ก</u> เด็กสามารถบอกสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านขายขนม ห้างสรรพสินค้าซึ่งเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกในการเลือกซื้อขนม <u>3. ธรรมชาติรอบตัว</u> -	<u>1. ด้านร่างกาย</u> เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายด้วยการเดิน การใช้มือหยิบจับ อุปกรณ์ การวาดภาพขนมที่ตนชอบ และติดภาพจำแนกประเภทของขนม กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ช่วยพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และกล้ามเนื้อใหญ่ ให้แข็งแรงและทำงานประสานสัมพันธ์กัน <u>2. ด้านอารมณ์-จิตใจ</u> เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ มีความสุขกับการฟัง	<u>มาตรฐานที่ 3</u> : มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข เด็กมีความสุขที่ได้ปฏิบัติกิจกรรม สนทนาและแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ได้พูดคุยถึงสิ่งที่ตนชอบ <u>มาตรฐานที่ 9</u> : ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย เด็กได้สนทนาร่วมกับเพื่อน อธิบายรสของขนม จากประสบการณ์เดิมของตน ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ สั่งสม เป็นประสบการณ์ใหม่ เพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจ	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
<u>คณิตศาสตร์</u> - การนับจำนวน - ตัวเลข - สถิติ <u>วิทยาศาสตร์</u> - <u>สปช.</u> -	ส่วนใหญ่จึงเป็นขนมที่ซื้อตาม ความชอบของเด็กแต่ละคน ไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าของสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย <u>2. การพึ่งพาตนเอง</u> - <u>3. ประหยัด</u> จากการสนทนาของเด็ก สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะด้านการประหยัด ที่ยังไม่เกิดกับเด็กเท่าที่ควร เนื่องจากเด็กจะบริโภคขนมโดยซื้อจากห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต หรือซื้อตามค้าโฆษณาที่เด็กได้ยิน ได้ชมผ่านสื่อต่างๆ เด็กยังไม่ตระหนักถึงสิ่งที่มีประโยชน์หรือคุณค่าทาง	<u>4. สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก</u> เด็กรู้จักขนมชนิดต่างๆและขนมชนิดใหม่ที่เพื่อนเล่าให้ฟัง เรียนรู้สิ่งต่างๆจากเทคโนโลยี เช่นได้ข้อมูลเกี่ยวกับขนมจากโทรทัศน์ ไปปลิ้ว ประชาสัมพันธ์ จากห้างสรรพสินค้า	นิทาน มีสิทธิ์ที่จะวาดภาพสิ่งที่ตนชอบ เด็กๆจึงทำงานของตนด้วยความสบายใจ <u>3. ด้านสังคม</u> จากกิจกรรมวาดภาพขนมที่ตนชอบ ทำให้เด็กรู้จักการตัดสินใจ ที่เลือกในการสร้างสรรค์ผลงานเลือกกลุ่มจากการสนทนาพูดคุยเรื่องราวของขนม ทำให้เด็กได้ฝึกทักษะด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน <u>4. ด้านสติปัญญา</u> เด็กได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทักษะทางการใช้	มาตรฐานที่ 10 : มี ความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย เด็กสามารถทำขนมที่ตนชอบมาจัดจำหน่ายตามประเภทของขนมแต่ละชนิด รู้จักขจัดปัญหาที่ตนสงสัย ด้วยการซักถาม จากการยกตัวอย่างคำว่า “เคลือบ” สะท้อนให้เห็นถึงการคิดของเด็กต่อสิ่งที่เรียนรู้ (ขนมปังเคลือบช็อกโกแลต, ไอศกรีมเคลือบช็อคโกแลต)

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม
สาระ / กิจกรรม	เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	มาตรฐาน
	อาหารที่ร่างกายได้รับและจาก พฤติกรรมการรับประทานอาหาร หรือขนมที่เหลือทิ้ง แสดงให้เห็น คุณลักษณะด้านการประหยัด ที่ต้องส่งเสริมให้เกิดในตัวเด็ก		ภาษาด้วย การแสดงความ คิดเห็นร่วมกับเพื่อน เข้าใจ คำศัพท์ เค็ม หวาน ขม และใช้ได้ ถูกต้อง เรียนรู้คำศัพท์และเข้าใจ คำศัพท์บางคำเพิ่มเติม เช่น ลูกอม เคลือบ รู้จักใช้คำ เปรียบเทียบ เช่น หวานเหมือน น้ำตาล สามารถซักถามและ โต้ตอบได้อย่างเข้าใจ จากกิจกรรมสำรวจสถิติ ขนมที่ เด็กๆชอบรับประทาน ทำให้เด็ก ได้เข้าใจในเรื่องการเปรียบเทียบ ปริมาณ และจำนวนเลข ซึ่งเป็น การปูพื้นฐานทางด้าน คณิตศาสตร์	

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
4 ก.ค. 49 เด็กฯสนทนาถึง ประโยชน์ และโทษของ ขนมโดยเด็กฯค้นข้อมูล จากการสอบถาม ผู้ปกครอง และนำ ความรู้มาแลกเปลี่ยน โดยใช้อุปกรณ์ที่ครูและ เด็กช่วยกันเตรียม <u>ภาษาไทย</u> การใช้ภาษาและการ สื่อสาร บอกเล่าข้อมูลที่ ที่สืบค้น <u>คณิตศาสตร์</u> -	<u>1. บริโภคด้วยปัญญา</u> เด็กมีแนวคิดในการเลือกบริโภค ขนมที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ซึ่ง เป็นแนวทางในการบริโภคด้วย ปัญญาตามคุณลักษณะ เศรษฐกิจแบบพอเพียง <u>2. การพึ่งพาตนเอง</u> เด็กมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ ได้รับมอบหมาย สามารถสืบค้น ข้อมูลในสิ่งที่ตนสนใจด้วยตนเอง โดยการซักถามผู้ปกครอง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่ง เป็นการส่งเสริมคุณลักษณะการ พึ่งพาตนเอง	<u>1. ตัวเด็ก</u> เด็กได้เรียนรู้ถึงคุณค่าประโยชน์ และโทษของขนมที่รับประทาน แล้วส่งผลดีและผลเสียต่อ ร่างกาย <u>2. บุคคลและสถานที่แวดล้อม เด็ก</u> จากกิจกรรมการสืบค้นข้อมูล เรื่องประโยชน์และโทษ จากขนม ที่เด็กชอบ ส่งเสริมให้เด็กมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลใน ครอบครัวจากการสนทนา ของเด็กทำให้ทราบพื้นหลังของ ครอบครัว ซึ่งบางคนอยู่กับปู่ย่า ตายาย บางคนอยู่กับคุณพ่อ หรือคุณแม่เท่านั้น ทำให้ครุมี	<u>1. ด้านร่างกาย</u> เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายด้วย การเดิน ตบมือ ประกอบ จังหวะ ด้วยคำคล้องจอง เดิน เลือกสิ่งของ (ขนม) ที่กลุ่ม สนใจ ขณะเดียวกัน เด็กๆจะ เรียนรู้การระมัดระวังไม่ให้เดิน ชนผู้อื่น เรียนรู้สุขอนามัยและ รู้จักคุณค่าของขนมที่เด็ก รับประทานแล้วมีผลดี / ผลเสียต่อร่างกาย <u>2. ด้านอารมณ์-จิตใจ</u> เด็กมีความสุขสนุกกับการ เดินตบมือประกอบจังหวะ คำคล้องจอง เด็กๆมีความ ภูมิใจ	<u>มาตรฐานที่ 1 : ร่างกาย</u> เจริญเติบโตตามวัย และมี สุขนิสัยที่ดี เด็กเรียนรู้โภชนาการเบื้องต้น ในเรื่องขนมที่มีประโยชน์ และ โทษต่อร่างกาย มีความเข้าใจ ถึงขนมแต่ละชนิดที่ รับประทานว่ามีประโยชน์และ โทษอย่างไร รวมถึงวิธีป้องกัน ให้ส่งผลเสียต่อร่างกายน้อย ที่สุด หากขนมนั้นมีคุณค่าต่อ ร่างกายน้อย แต่เด็กก็ยังมีความ ต้องการที่จะรับประทาน

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจ แบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
วิทยาศาสตร์ - สปช. - การรับประทานขนม อย่างถูกวิธี - ประโยชน์และโทษของ ขนม	<u>3. ประหยัด</u> -	ความเข้าใจในพฤติกรรมของเด็ก มากขึ้น <u>3.ธรรมชาติรอบตัว</u> - <u>4.สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก</u> เด็กๆเรียนรู้เรื่องขนมซึ่งมีอยู่ รอบๆตัวเด็ก และเป็นสิ่งที่เด็กต้อง พบเห็น ในชีวิตประจำวัน	ในการเฝ้าหาความรู้ สืบค้น ข้อมูล นำมาแบ่งปันเพื่อน เป็น การเสริมความมั่นใจในตัวเอง และกรกล้าแสดงออกให้ เกิดขึ้นในตัวเด็ก <u>3. ด้านสังคม</u> เด็กๆได้เรียนรู้ข้อตกลงและการ ปฏิบัติตามข้อตกลงจาก กิจกรรม เดินตามจังหวะ มีการ วางแผนและตัดสินใจเลือก รวมถึงการปฏิบัติงานกลุ่มจาก กิจกรรมการเลือกขนม และ จากการสนทนาประโยชน์และ โทษทำให้เด็กๆเรียนรู้ที่จะฟัง กันและกัน มีวินัย ในการรอ คอย	<u>มาตรฐานที่ 4</u> : มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม เด็กได้รับการส่งเสริมทักษะ ด้านการมีวินัยในตนเอง รู้จัก รับผิดชอบ ในงานที่ได้รับ มอบหมาย จากกิจกรรมสืบ ข้อมูล ประโยชน์และโทษของ ขนม <u>มาตรฐานที่ 8</u> : อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติ ตนเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข เด็กสามารถทำกิจกรรมร่วมกับ เพื่อนในกลุ่มได้ยอมรับ

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจ	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม
สาระ / กิจกรรม	แบบพอเพียง	สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	มาตรฐาน
			4. ด้านสติปัญญา เด็กๆได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด ด้วยการเรียบเรียงสิ่งที่ได้สืบค้นมา (ประโยชน์และโทษของขนม) เชื่อมโยงกับสิ่งที่มีอยู่ เรียบเรียง ข้อความการนำเสนอ ความคิดของกลุ่มเป็นภาษาพูด และสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ความคิดของกลุ่มตนได้นอกจากนี้เด็กๆยังเรียนรู้การเปรียบเทียบเวลา เข้าใจ ความหมายของคำ “เมื่อวาน” “วันนี้” “พรุ่งนี้” และใช้ได้อย่างถูกต้อง	ฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แบ่งหน้าที่กันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นการปูพื้นฐานให้เกิดทักษะการเป็นประชาธิปไตย มาตรฐานที่ 12 : มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ สืบค้นข้อมูลจากผู้ปกครองซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวเด็ก นำความรู้มาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ในห้องเรียน(การหาข้อมูลเรื่องประโยชน์ และโทษของขนม) ส่งผลให้เด็ก เรียนรู้ และสั่งสมประสบการณ์ใหม่

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจ แบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
				รวมถึงเกิดแนวคิดในการเรียนรู้ เรื่องขนมบัวลอย ซึ่งมีคุณค่า ทางสารอาหารที่ให้ประโยชน์ ต่อร่างกายมากกว่าขนมที่ เด็กๆชอบบริโภคใน ชีวิตประจำวัน

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
5 ก.ค. 49 เด็กสนทนาถึงลักษณะ ของแป้งข้าวเหนียว และทำกิจกรรมปั้นแป้ง <u>ภาษาไทย</u> คำและความหมายของ คำ ผูน, ผง, นิ่ม, แห้ง, แข็ง, เละ, และ <u>คณิตศาสตร์</u> การตวง การกะประมาณ <u>วิทยาศาสตร์</u> สังเกตการเปลี่ยนแปลง ของแป้งเมื่อผสมกับน้ำ และเมื่อถูกลม	1. <u>การบริโภคด้วยปัญญา</u> - 2. <u>การพึ่งพาตนเอง</u> เด็กบางกลุ่มสามารถทำกิจกรรม ด้วยการผสมน้ำลงในแป้ง เพื่อให้แป้งจับตัวกันเป็นก้อน นำมาใช้ปั้นสิ่งของต่างๆได้ แต่ บางกลุ่มยังไม่สามารถปฏิบัติได้ 3. <u>การประหยัด</u> จากกิจกรรมการปั้นแป้ง สะท้อนให้เห็นการใช้วัสดุอย่าง สิ้นเปลือง เนื่องจากความใจ ร้อนในการแก้ปัญหาอันจะส่งผล ทำให้สิ่งของเสียหาย หลังจาก เด็กๆได้เรียนรู้และรับรู้วิธีการ แก้ปัญหาพร้อมกัน ทำให้เด็กรู้จัก ระมัดระวังในการใช้อุปกรณ์	1. <u>ตัวเด็ก</u> เด็กได้รับการส่งเสริมด้านการ ทำงานด้วยตนเอง มีอิสระในการ แสดงความคิดเห็น แสดง ความรู้สึก เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา และรับฟังความคิดเห็นด้วยการ ใช้เหตุและผล 2. <u>บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก</u> เด็กเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับ ครูและเพื่อน ยอมรับฟังความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งกัน และกัน เด็กๆเรียนรู้ว่ารอบๆตัว ยังมีเพื่อนและครูที่สามารถให้ ข้อคิดเห็นในการทำงาน เพื่อจะ ให้ทำงานนั้นสำเร็จได้ด้วยตนเอง	1. <u>ด้านร่างกาย</u> เด็กได้การรับพัฒนาทักษะ ทางการใช้กล้ามเนื้อเล็กด้วย การนวดแป้งและปั้นแป้งเป็น รูปทรงตามต้องการ เรียนรู้ การรักษาความปลอดภัยของ ตนเองและผู้อื่นด้วยการ ระมัดระวังไม่ให้ผูนแป้งเข้า จมูก 2. <u>ด้านอารมณ์ – จิตใจ</u> เด็กมีความสุขกับการ สร้างสรรค์ผลงานของตนเอง จากการปั้นแป้งและการ ทำงาน สนทนาพูดคุยกับ เพื่อน ยอมรับสิ่งที่ตนปฏิบัติ ซึ่งเป็นพื้นฐานด้านจริยธรรม	<u>มาตรฐานที่ 2</u> : กล้ามเนื้อ ใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก แข็งแรง ใช้ได้อย่าง คล่องแคล่วและประสาน สัมพันธ์กัน เด็กได้ฝึกทักษะทางการใช้ กล้ามเนื้อมือให้แข็งแรงด้วย การนวดแป้ง บางคนใช้มือทั้ง สองนวดขยำแป้ง บางคนใช้ มือข้างเดียวนวดแป้ง ส่วนอีก ข้างใช้ตักน้ำใส่แป้ง ทำให้ เห็นความสัมพันธ์ของการใช้ กล้ามเนื้อมือที่คล่องแคล่ว <u>มาตรฐานที่ 4</u> : มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตที่ดีงาม เด็กมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง และเพื่อนๆ ช่วยเหลือและ

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
สพช. - ส่วนประกอบของ ขนมบัวลอย - การระมัดระวังตนเอง ให้ปลอดภัยจากการ ปฏิบัติกิจกรรม (ไม่ให้ ฝุ่นแป้งเข้าจมูก) - การทำงานร่วมกับ เพื่อนแบบ ประชาธิปไตย	มากขึ้น สิ่งต่างๆเหล่านี้จะเป็น การปูพื้นฐานเรื่องการประหยัด และการรู้จักใช้ทรัพยากรให้เกิด ประโยชน์อย่างคุ้มค่าให้เกิดขึ้น ในตัวเด็ก ซึ่งคุณลักษณะ ดังกล่าวนี้เป็นคุณลักษณะหนึ่ง ของเศรษฐกิจแบบพอเพียง	<u>3.ธรรมชาติรอบตัว</u> จากกิจกรรมปั้นแป้ง เด็กๆได้ เรียนรู้ว่าเรานำน้ำมาเป็นส่วน ช่วยในการปั้นแป้ง น้ำเป็น ธรรมชาติรอบตัวที่เด็กๆต้อง อนุรักษ์ ถ้าเด็กๆเทน้ำใส่แป้ง มากๆ นอกจากจะปั้นแป้งไม่ได้ แล้ว ยังทำให้เราสิ้นเปลืองน้ำ ด้วย การที่เด็กใส่น้ำที่ละนิด สะท้อนให้เห็นถึงการใช้น้ำอย่างรู้ คุณค่าและประหยัด <u>4.สิ่งต่างๆรอบตัว</u> เด็กเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของ แป้งเมื่อผสมกับน้ำ การเปรียบเทียบขนาดและ น้ำหนักของแป้งเมื่อบั่นแล้ว รวมถึงรู้จักเก็บทำความสะอาด	<u>3.ด้านสังคม</u> เด็กเรียนรู้การแก้ปัญหาใน การเล่นและการทำงาน เรียนรู้บทบาทและหน้าที่ของ ตนเองในการทำกิจกรรม ยอมรับฟังคำแนะนำและ ข้อเสนอจากผู้อื่น มีความ กล้าหาญในการยอมรับ ข้อผิดพลาดของตนเอง (จากการแสดงออกของ น้องมินท์ในกิจกรรมปั้นแป้ง) และพยายามปรับบทบาทของ ตนเอง <u>4.ด้านสติปัญญา</u> เด็กๆเรียนรู้จากการสังเกต แป้ง การดมกลิ่น มีการ เชื่อมโยงคุณสมบัติของแป้ง	แบ่งปันในการทำงาน ยอมรับ ข้อผิดพลาดในสิ่งที่ตนปฏิบัติ <u>มาตรฐานที่ 6</u> : ช่วยเหลือ ตนเองได้อย่างเหมาะสมกับ วัย เด็กสามารถเก็บสิ่งของและ วัสดุอุปกรณ์ เช็ดทำความสะอาด สะอาดสิ่งของอุปกรณ์ และ บริเวณที่ทำเลอะเทอะให้ สะอาด <u>มาตรฐานที่ 10</u> : มี ความสามารถในการคิดและ แก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย จากกิจกรรมที่เด็กปฏิบัติ เด็กมีวิธีคิดและแก้ปัญหาด้วย วิถีทางของตนเอง เช่น แก้ปัญหาเกี่ยวกับการปั้นแป้ง

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจ แบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
สาระ / กิจกรรม		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
		เครื่องใช้ เช่น ถาด จาน ช้อน และเก็บเข้าที่ได้เรียบร้อย	ด้วยการเปรียบเทียบความเหมือน ความต่าง ใช้ภาษาในการสื่อสารและสนทนาอย่างมีความหมายตรงประเด็น เรียนรู้เรื่องการตวง การนับจำนวนซึ่งเป็นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เรียนรู้สัญลักษณ์ด้วยการบันทึกสิ่งที่ตนปฏิบัติ มีความเข้าใจในคำศัพท์ต่างๆ เช่น ผง ฟูน นุ่ม แข็ง ฟู พื้นฐานกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งของ (แบ่งเมื่อถูกน้ำ, ลม)	ซึ่งมีทั้งเหนียวไปเลย หรือ ค่อยๆเติมแป้ง ค่อยๆเติมน้ำ เป็นต้น สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีครูคอยกระตุ้นให้เด็กคิด อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติ ซึ่งเด็กจะนำไปเป็นประสบการณ์เพื่อใช้ในโอกาสต่อไป

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
6 ก.ค. 49 เด็กๆเรียนรู้ลักษณะของข้าวเหนียวและข้าวเจ้าจากการสังเกตและเปรียบเทียบ เรียนรู้วาทะคดีปลูกข้าวเหนียวภาษาไทย - คำและความหมายของคำ ขาว, อ้วน, ผอม, ลี้ม, เล็ก, ใหญ่, ใส, ชุ่น - คำที่เป็นภาษาถิ่น <u>คณิตศาสตร์</u> การจำแนก, การจัดกลุ่ม	<u>1. การบริโภคด้วยปัญญา</u> เด็กเชื่อมโยงทักษะทางการคิดที่ได้รับฟังจากนิทาน เด็กๆตระหนักถึงความเหนียวยากของชาวนา และขั้นตอนก่อนได้ข้าวมา สนทนาถึงการรับประทานอาหารประเภทข้าวที่ให้ คุณประโยชน์ต่อร่างกาย <u>2. การพึ่งพาตนเอง</u> - <u>3. การประหยัด</u> เด็กๆเริ่มสนทนาถึงการรับประทานข้าวที่จะต้องไม่เหลือทิ้ง ควรตักแต่น้อย และรับประทานให้หมด ซึ่งการส่งเสริมให้เด็กมีแนวคิดเช่นนี้ และการส่งเสริมให้เด็ก	<u>1. ตัวเด็ก</u> เด็กเรียนรู้ถึงประโยชน์ของข้าวจากการฟังนิทานเรื่องแม่ไก่สีแดง เรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึกในทางที่ดี มีความภูมิใจในตนเอง <u>2. บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก</u> เด็กเรียนรู้ว่าชาวนาเป็นบุคคลที่ปลูกข้าว ข้าวเหนียวจะปลูกในภาคอีสาน เด็กมีความผูกพันกับครอบครัวและนำเสนอภาพลักษณ์ของครอบครัวอย่างภาคภูมิใจ นำภาษาถิ่นมาพูดให้เพื่อนฟัง มีความภูมิใจในครอบครัวซึ่งเป็นแบบอย่างให้เพื่อนๆ	<u>1. ด้านร่างกาย</u> เด็กได้พัฒนาทักษะทางการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ใช้มือและนิ้วในการเกลี้ยเมล็ดข้าว หยิบและแยกเมล็ดข้าว ซึ่งพบว่าเด็กบางคนยังใช้นิ้วในการหยิบเมล็ดข้าวที่เล็กๆไม่ได้ ซึ่งต้องจัดกิจกรรมอื่นพัฒนาต่อไป <u>2. ด้านอารมณ์ – จิตใจ</u> เด็กมีความรื่นเริงที่ได้ฟังนิทานฟังเรื่องราวจากเพื่อนและหัวเราะอย่างสนุกสนาน <u>3. ด้านสังคม</u> เด็กมีทักษะในการทำงานกลุ่มอดทนทำงานแม้จะยาก	<u>มาตรฐานที่ 2 : กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน</u> เด็กพัฒนาทักษะทางการใช้กล้ามเนื้อเล็กด้วยการจัดแยกประเภทข้าว จากกิจกรรมนี้สะท้อนให้เห็นว่าเด็กบางคนยังมีการทำงานประสานสัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อส่วนนี้ไม่ดีเท่าที่ควร <u>มาตรฐานที่ 3 : มีสุขภาพดีและมีความสุข</u> จากกิจกรรมและบทสนทนาของเด็กสะท้อนให้

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
วิทยาศาสตร์ - สปท. การเรียนรู้เรื่องข้าว ลักษณะของเมล็ดข้าว พื้นที่แต่ละภาคที่ใช้ ปลูกข้าว	ปฏิบัติได้ จะเป็นการปลูกฝังให้ เด็กรู้จักความพอประมาณ ซึ่งเป็นข้อหนึ่งของหลักเศรษฐกิจ แบบพอเพียง	3.ธรรมชาติรอบตัว เด็กเรียนรู้เรื่องข้าว ชาวนา 4.สิ่งต่างๆรอบตัว จากกิจกรรมเลือกเมล็ดข้าว เด็กๆใช้วิธีสังเกต จำแนก และ เปรียบเทียบ นำอุปกรณ์ที่มีใน ห้องเรียน เช่น ช้อน ไม้ไอศกรีม มาช่วยในการเลือกเมล็ดข้าว เข้าใจคำตรงข้าม เล็ก – ใหญ่ ไส – ชุ่น และนำไปใช้ขยายความได้	สำหรับตนก็ช่วยให้กลุ่ม ปฏิบัติงานจนสำเร็จเรียบร้อย ได้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เช่น ภาษาถิ่นที่เพื่อนนำมาพูดให้ฟัง 4.ด้านสติปัญญา เด็กสามารถใช้ภาษาในการ สื่อสาร เรียบเรียงคำพูด และ อธิบายความแตกต่างเรื่องข้าว จากอุปกรณ์ แสดงให้เห็นถึง ความคิดรวบยอดของเด็ก มี ความเข้าใจในคำศัพท์ต่างๆ เช่น ชุ่น ไส เล็ก ลีบ และ ใช้ได้ถูกต้อง เรียนรู้เกี่ยวกับ การแยกประเภทซึ่งเป็นพื้นฐาน คณิตศาสตร์	เห็นถึงความมีอารมณ์ดี ว่า จริง และมีความสุขในการทำ กิจกรรม เด็กมีความมั่นใจใน ตนเอง กล้าแสดงออก มาตรฐานที่ 10 : มี ความสามารถในการคิดและ แก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย จากกิจกรรมแยกเมล็ดข้าว เด็กๆมีวิธีการคิดแก้ปัญหา เพื่อให้ปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จ ได้แก่ การกระจายเมล็ดข้าว การแบ่งหน้าที่ตามความถนัด เป็นต้น

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
			นอกจากนี้เด็กยังได้รับ การส่งเสริมให้มีแนวคิดและ การปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจ แบบพอเพียงด้วยการปลูกฝัง ให้เด็กมีแนวคิดเรื่อง การประหยัด การใช้สิ่งของ อย่างรู้ค่าและความรับผิดชอบ ในสิ่งที่ตนปฏิบัติ	

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
7 ก.ค. 49 เด็กเรียนรู้เรื่องผักที่ นำมาผสมกับแป้ง เพื่อ ทำขนมบัวลอย <u>ภาษาไทย</u> คำและความหมายของ คำ พืช : ผีอก ข้าวโพด แครอท <u>คณิตศาสตร์</u> การนับจำนวนจาก พืชผัก <u>วิทยาศาสตร์</u> การเปลี่ยนแปลงของสี แป้งเมื่อถูกผสมด้วยผัก ต่างๆ <u>สปช.</u> -	<u>1. การบริโภคด้วยปัญญา</u> เด็กๆเริ่มสนใจในวิธีการทำขนม มีความกระตือรือร้นในการร่วม กิจกรรม ต้องการเรียนรู้วิธีทำ ขนม เพื่อนำไปใช้กับครอบครัว เป็นการสนับสนุนแนวคิด รับประทานของที่ผลิต ซึ่งเป็น การปลูกฝังให้เด็กมีแนวคิดและ ปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียง <u>2. การพึ่งพาตนเอง</u> - <u>3. การประหยัด</u>	<u>1. ตัวเด็ก</u> เด็กเรียนรู้เรื่องการนำผักมา ผสมกับแป้ง เพื่อเพิ่มพูนคุณค่า ทางอาหารให้เกิดประโยชน์ต่อ ร่างกาย รู้จักแสดงความคิดเห็น และบอกความต้องการของ ตนเองที่จะเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ <u>2. บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก</u> ขณะที่เด็กๆแสดงความคิดเห็น กับเพื่อน เด็กจะกล่าวถึงบุคคล ในครอบครัว เช่น อาม่า สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในครอบครัว <u>3. ธรรมชาติรอบตัว</u> เด็กรู้จักชื่อผักต่างๆที่นำมา ประกอบอาหารหรือขนมที่ให้ ประโยชน์ต่อร่างกาย	<u>1. ด้านร่างกาย</u> เด็กได้รับการพัฒนาทักษะ กล้ามเนื้อเล็ก - ใหญ่ ด้วยการ เดินเลือกผัก ใช้มือในการหยิบ จับผักต่างๆที่มีขนาดเล็ก - ใหญ่ ทำให้เด็กต้องออกแรงใน การจับพืช - ผัก ชนิดนั้นๆ การวาดภาพพืช - ผัก ก็เป็นอีก กิจกรรมหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการ ทำงานประสานสัมพันธ์กัน ของกล้ามเนื้อย่อย <u>2. ด้านอารมณ์ - จิตใจ</u> เด็กๆได้ทำงานด้วยตนเอง อย่างมีอิสระ มีความสุขกับ การวาดภาพผักที่ตนเอง สร้างสรรค์ผลงานที่ชอบตาม แบบของตน	<u>มาตรฐานที่ 11 : มี</u> จินตนาการและความคิด สร้างสรรค์ เด็กสามารถคิดสร้างสรรค์ ขนมที่มีรสแปลกใหม่ เช่น บัวลอยที่ผสมแต่งกว่า และ ข้าวโพด

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
สาระ / กิจกรรม		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
		<u>4.สิ่งต่างๆรอบตัว</u> จากกิจกรรมเลือกผัก เด็กๆได้ เรียนรู้ความแตกต่างของพืชผัก ต่างๆ และสามารถเชื่อมโยง กับประสบการณ์เดิมได้ (เช่น มะเขือยาว เผือก)	<u>3.ด้านสังคม</u> เด็กๆได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตาม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ ตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกัน และกันจากกิจกรรมเลือกผัก <u>4.ด้านสติปัญญา</u> เด็กรู้จักผักต่างๆจาก ประสบการณ์ตรงด้วยการมอง สัมผัส และดมกลิ่น เรียนรู้ คำศัพท์ต่างๆที่เกี่ยวกับผักจาก บัตรคำ พัฒนาทักษะทางการ เขียนด้วยการฝึกวาดภาพผัก และสื่อความหมายของผักที่ วาดด้วยการเขียนชื่อผักชนิด ต่างๆ	

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
12 – 13 ก.ค. 49 เด็กๆเรียนรู้วิธีทำ ขนมบัวลอย ภาษาไทย - การสนทนา ใช้ภาษา และการสื่อสาร <u>คณิตศาสตร์</u> การตวง การกะประมาณ จำนวน ตัวเลข สูตร ขนมบัวลอย <u>วิทยาศาสตร์</u> การชิม รูปทรง การดมกลิ่น <u>สປข.</u> - การทำขนมบัวลอย - การระมัดระวังตนเอง	<u>1. บริโภคด้วยปัญญา</u> การเรียนรู้เรื่องขนมบัวลอย เป็น การส่งเสริมให้เด็กมีทางเลือกใน การบริโภคขนมที่มีคุณค่า สารอาหารต่อร่างกายมากขึ้น <u>2. การพึ่งพาตนเอง</u> สิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากการทำขนม บัวลอย ขึ้นตอนและวิธีทำ เด็กๆ สามารถนำไปปฏิบัติต่อบ้าน ร่วมกับพ่อ แม่ ผู้ปกครอง เป็น การส่งเสริมให้เด็กซึมซับการพึ่งพา ตนเอง บริโภคสิ่งของที่ตนเอง ผลิต ส่งเสริมพื้นฐาน ความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งเป็น การดำเนินชีวิตตามวิถีไทย <u>3. ประหยัด</u> จากการเรียนรู้เรื่องการทำขนมบัว	<u>1. ตัวเด็ก</u> เด็กเรียนรู้เรื่องสุขอนามัย ก่อน ปั้นแป้งต้องล้างมือให้สะอาด เรียนรู้ที่จะระมัดระวังตนเองไม่ให้ เกิดอันตรายจากของร้อน มีวินัย รู้จักการเข้าแถวก่อน – หลัง สามารถแสดงความคิดอย่าง สร้างสรรค์ (การปั้นแป้ง และ การตั้งชื่อขนม) <u>2. บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก</u> เด็กๆรู้จักวิทยากรที่มาให้ความรู้ เรื่องการทำขนมบัวลอย เด็กๆ เรียนรู้ว่าวัสดุ – อุปกรณ์ที่เด็กๆใช้ มีทั้งของคุณครู ของโรงเรียน ของ เพื่อน และของที่ตนเองนำมาเป็น อุปกรณ์ที่ต้องระวังรักษาไม่ให้ เกิดการแตกหักเสียหาย เรียนรู้ที่	<u>1. ด้านร่างกาย</u> เด็กได้รับการพัฒนาทักษะ ทางการใช้กล้ามเนื้อย่อยด้วย การนวดแป้ง ปั้นแป้ง รักษา สุขอนามัยด้วยการล้างมือก่อน และหลังทำกิจกรรมนวดแป้ง รักษาความปลอดภัยให้ตัวเอง และเพื่อนด้วยการระมัดระวัง เมื่อต้องนำแป้งไปใส่หม้อ <u>2. ด้านอารมณ์ – จิตใจ</u> เด็กมีอิสระในการทำงาน ทำ ให้ทำงานอย่างมีความสุขขณะ ทำกิจกรรม เด็กบางคนจะร้อง เพลง (พร้อมเทพที่คุณครูเปิด ให้ฟัง) บางคนจะสนทนา พูดคุยกับเพื่อนอย่างอารมณ์ดี ที่สำคัญเด็กเริ่มมีความ	<u>มาตรฐานที่ 1 : ร่างกาย</u> เจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี เด็กๆได้เรียนรู้เรื่องการ รักษาความสะอาดจาก กระบวนการทำงาน เช่น ก่อนการนวดแป้งทำขนม ต้องล้างมือให้สะอาด หลังรับประทานขนมต้อง บ้วนปากให้สะอาด รวมถึงการทำความ สะอาดอุปกรณ์เครื่องใช้ นอกจากนี้เด็กๆยังได้รับ การส่งเสริมให้ร่างกาย ได้รับสารอาหารที่มี ประโยชน์จากขนมที่ เด็กๆรับประทาน

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
ให้ปลอดภัยจากการ ทำกิจกรรม	ลอย พบว่า เด็กๆมีการพัฒนาดี ขึ้นทั้งในเรื่องความรับผิดชอบใน การทำงานและการรู้จัก ประหยัด ทำงานด้วยความ รอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดความ เสียหาย หรือต้องทิ้งวัสดุสิ่งของ อย่างไม่เกิดประโยชน์ เด็กๆ มองเห็นคุณค่าของสิ่งของต่างๆ และรู้จักใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างมี ค่าและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ มากขึ้น	จะขอบคุณวิทยากร <u>3.ธรรมชาติรอบตัว</u> เด็กๆเรียนรู้ว่าพืช ผักต่างๆ เช่น พักทอง แครอท ดอกอัญชัน ข้าวโพด เผือก สามารถนำมา ผสมกับแป้ง ทำเป็นขนมได้ ธรรมชาติรอบๆตัวเราไม่มีพืชผัก ชนิดนี้ขึ้นอยู่ แต่มีต้นไม้ชนิดอื่นที่ ให้ประโยชน์ต่อเราเช่นกัน เราจึง ต้องช่วยกันอนุรักษ์และดูแลให้ สวยงาม (บริโภคสิ่งของที่ผลิต ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย) <u>4.สิ่งต่างๆรอบตัว</u> เด็กเรียนรู้ชื่อของเครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำขนมบัวลอย รู้จักรูปร่าง ลักษณะและ	ตระหนักที่จะใช้สิ่งของอย่างรู้ คุณค่า <u>3.ด้านสังคม</u> เด็กเรียนรู้ทักษะทางสังคม ในด้านความมีระเบียบวินัย มี สมาธิในการทำงาน รู้จักเก็บ ทำความสะอาดบริเวณที่ตน ทำกิจกรรม รวมถึงการใช้วัสดุ - อุปกรณ์ อย่างถนอมรักษา <u>4.ด้านสติปัญญา</u> เด็กได้เรียนรู้ทักษะพื้นฐาน ทางคณิตศาสตร์ด้วยการคิด สูตรขนมบัวลอย รู้จัก เชื่อมโยงภาพ สัญลักษณ์ และจำนวนอย่างเข้าใจ ความหมาย เรียนรู้การนับ	<u>มาตรฐานที่ 2</u> : กล้ามเนื้อ ใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก แข็งแรง ใช้ได้อย่าง คล่องแคล่วและประสาน สัมพันธ์กัน เด็กพัฒนาทักษะทางการ ใช้กล้ามเนื้อย่อยด้วยการ นวดแป้ง ฝึกความว่องไวและ การใช้มือในการหย่อนแป้งลง หม้ออย่างระมัดระวัง ใช้มือ ในการหยิบจับสิ่งของอย่าง มั่นคง ไม่ทำตกหล่น <u>มาตรฐานที่ 4</u> : มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม เด็กรู้จักการรอคอย มีความ อดทน มีการเอื้อเฟื้อแบ่งปัน

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
สาระ / กิจกรรม		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
		คุณสมบัติของเครื่องใช้แต่ละชิ้น และเรียนรู้ถึงวิธีการทำความสะอาดและจัดเก็บสิ่งของเหล่านั้นเข้าที่และเป็นระเบียบ	เพิ่ม น้บลดและการเปรียบเทียบจากแบ่งที่ปั้น ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ด้วยการสังเกต การเปลี่ยนแปลงของแบ่งที่ผสมพืชผักต่างๆ (สี่, กลิ่น) สังเกตการจม – ลอย ของแบ่ง ก่อนและหลังแบ่งสุก ปั้นและประดิษฐ์แบ่งตามความคิด สร้างสรรค์ของตนเอง และสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยการใช้ภาษา อย่างสร้างสรรค์ (ขนมหาว ลอย) เด็กเรียนรู้รสของขนม ด้วยการชิมและเปรียบเทียบ ความแตกต่างของพืชที่ผสม กับแบ่งด้วยการดมกลิ่น นอกจากนี้ ยังเรียนรู้ที่จะ	และปฏิบัติตามข้อตกลง มีคุณลักษณะของการประหยัดมากขึ้น รู้จักแสดงความกตัญญูด้วยการขอบคุณวิทยากร <u>มาตรฐานที่ 5</u> : ชื่นชมและกล้าแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย เด็กมีความสุขกับกิจกรรมปั้นแบ่ง สร้างสรรค์ผลงานตามความคิดและจินตนาการของตน <u>มาตรฐานที่ 6</u> : ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย เด็กสามารถจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์เครื่องใช้ได้

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจ	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม
สาระ / กิจกรรม	แบบพอเพียง	สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	มาตรฐาน
			แสวงหาวิธีการแก้ปัญหาให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ด้วยเหตุและผล ที่สำคัญ เด็กเริ่มมีแนวทางการคิดและปฏิบัติในเรื่องของการประหยัด ความพอเพียง และการใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่าได้ชัดเจนขึ้น	ถูกที่ด้วยตนเอง และมีความเป็นระเบียบ มาตรฐานที่ 8 : อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เด็กร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนได้ช่วยเหลือกันทำให้มีความสุขในการอยู่ร่วมกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพในข้อตกลงและปฏิบัติได้ เป็นการปลูกจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติดีและอยู่ในสังคมของประชาธิปไตยอย่างมีความสุข

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
				<u>มาตรฐานที่ 9</u> : ใช้ภาษา สื่อสารได้เหมาะสมกับวัย เด็กสามารถสนทนาโต้ตอบ ได้อย่างมีความหมาย เขียน สูตรโดยใช้ภาพและ สัญลักษณ์ได้ถูกต้อง กล่าว ขอบคุณวิทยากรโดยการเขียน ภาพและสื่อความหมายจาก ภาพด้วยการเขียนบรรยาย เป็นใจความสั้นๆได้ <u>มาตรฐานที่ 10</u> : มี ความสามารถในการคิดและ การแก้ปัญหาได้เหมาะสม ตามวัย จากกิจกรรมเด็กๆสามารถ แก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นเหตุ และผล (การชิมเกลือ, การ

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
สาระ / กิจกรรม		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
				ผสมแป้งกับเปลือก) <u>มาตรฐานที่ 11</u> : มี จินตนาการและความคิด สร้างสรรค์ เด็กสามารถสร้างสรรค์ ผลงานชิ้นใหม่ตามรูปแบบที่ ตนคิด เช่น ขนมหั้วลอยรูป ดาว และตั้งชื่อใหม่เป็นขนมหั้ว ลอย <u>มาตรฐานที่ 12</u> : มีเจตคติที่ดี ต่อการเรียนรู้และมีทักษะใน การแสวงหาความรู้ เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ด้วย การซักถาม, ทดลอง มีความ ขยัน มุ่งมั่นและพยายามทำ กิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจน สำเร็จ

วัน / เดือน / ปี สาระ / กิจกรรม	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
14 ก.ค. 49 เด็กทบทวนความรู้ที่ ได้รับจากกิจกรรมขนม บัวลอย <u>ภาษาไทย</u> - ทบทวนความรู้ที่เรียน มาแล้ว คำศัพท์ เกี่ยวกับพืช - ผัก - การใช้ภาษาและการ สื่อสาร <u>คณิตศาสตร์</u> - การนับจำนวน - การนับเพิ่มจากการ รวมจำนวนเด็กที่ชอบ ผัก <u>วิทยาศาสตร์</u> -	<u>1. การบริโภคด้วยปัญญา</u> เด็กเริ่มมีแนวคิดในการบริโภค สิ่งของที่ผลิตเอง จากบท สนทนาที่เชิญชวนให้เพื่อนทำ ขนมรับประทานเอง สะท้อนให้ เห็นถึงทางเลือกของเด็กในการ บริโภคสิ่งของที่ให้ประโยชน์ต่อ ร่างกายมากกว่าการซื้อขนม ประเภทกรุบกรอบ <u>2. การพึ่งพาตนเอง</u> แนวคิดของเด็กสะท้อนให้เห็นถึง การรู้จักพึ่งพาตนเอง ซึ่งเริ่ม ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมมาก ขึ้น <u>3. การประหยัด</u> เมื่อเด็กมองภาพของการบริโภค สิ่งที่ตนผลิตและปฏิบัติได้นั้น	<u>1. ตัวเด็ก</u> เด็กสามารถแสดงออกทาง ความคิดและความรู้สึกของ ตัวเอง แสดงให้เห็นว่าความคิด ของตนเองมีความสำคัญเช่นกัน เช่นกรณีของน้องยามินที่ชอบ ข้าวโพด และยืนยันความคิด และความรู้สึกของตน <u>2. บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก</u> จากการแสดงความคิดเห็น ใน เรื่องการนำขนมบัวลอยไปทำ ประโยชน์ เด็กๆได้กล่าวถึงการ แบ่งปันให้กับบุคคลที่อยู่รอบข้าง เช่น อาม่า เพื่อน พ่อ - แม่ ครู น้อง และสุนัข บางคนพูดถึงการ นำไปทำบุญถวายพระ ซึ่ง สะท้อนให้เห็นว่ายังมีเด็กๆที่	<u>1. ด้านร่างกาย</u> เด็กได้รับการฝึกทักษะด้าน การทรงตัว ความคล่องแคล่ว ในการเคลื่อนไหวจากกิจกรรม แบ่งกลุ่มด้วยการเคลื่อนไหว ประกอบเพลงเลือกผัก <u>2. ด้านอารมณ์ - จิตใจ</u> เด็กได้รับการส่งเสริมและ ปลุกฝังให้ปฏิบัติดี มีจิตใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี มีความสุขกับการแบ่งปัน เด็ก มีความสุขกับเสียงเพลง สนุก กับจังหวะในการเดินและการ ตบมือ มีแนวคิดในเรื่องการ พึ่งพาตนเองและการประหยัด <u>3. ด้านสังคม</u> เด็กมีโอกาสได้ตัดสินใจ	<u>มาตรฐานที่ 5</u> : ชื่นชมและ กล้าแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรัก การออกกำลังกาย เด็กแสดงออกด้วยการ เคลื่อนไหวตามเสียงเพลง อย่างสนุกสนาน รวมถึงเด็กที่ ได้รับการแก้ปัญหาที่มี ความสุขสนุกสนานกับ เสียงเพลงร่วมกับเพื่อน <u>มาตรฐานที่ 7</u> : รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและ ความเป็นไทย จากการแสดงความคิดเห็น ของเด็กสะท้อนให้เห็นถึงการ รู้จักวัฒนธรรม ประเพณีไทย มีจิตสำนึกของความเป็นไทย

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลัก เศรษฐกิจแบบพอเพียง	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม มาตรฐาน
		สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	
สปช. - การใช้วิถีชีวิตแบบ ไทย - การอยู่ร่วมกับ ครอบครัว - การทำบุญตักบาตร ด้วยขนมบัวลอย	หมายถึง เด็กจะพัฒนา คุณลักษณะด้านการประหยัดขึ้น ที่ละน้อย จากบทสนทนา เด็กมี แนวคิดในการแบ่งปันสิ่งของให้ ผู้อื่น อันเป็นคุณลักษณะของวิถี ไทยแต่ดั้งเดิมที่มีความเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี และรู้จัก แบ่งปัน	ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับครอบครัว ตามประเพณีไทย มีการดำเนิน ชีวิตตามวิถีไทย <u>3.ธรรมชาติรอบตัว</u> - <u>4.สิ่งต่างๆรอบตัว</u> เด็กๆเรียนรู้คำจากบัตรคำ ใช้ ภาษาในการสื่อความหมาย เรียนรู้การเปรียบเทียบ สั้น – ยาว จำนวนเลข และตัวเลขจากบท สนทนาและกิจกรรม	เลือกสิ่งที่ต้องการ มี โอกาสได้แสดงความรู้สึกและ ความต้องการของตน ช่วยกัน แก้ปัญหาด้วยการแสดงความ คิดเห็นและหาทางเลือกที่ สามารถปฏิบัติได้ <u>4.ด้านสติปัญญา</u> เด็กได้ฝึกทักษะทางการ เรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ ตัวเลข การเปรียบเทียบ สั้น – ยาว การเรียงลำดับ ซึ่งเป็น การเรียนรู้พื้นฐานทาง คณิตศาสตร์ เด็กได้สนทนาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ ให้ข้อเสนอแนะ เรียนรู้คำจาก บัตรภาพและบัตรคำ เป็นการ	คือการโอบอ้อมอารี เอื้อเพื่อ แบ่งปัน การดำเนินชีวิตตาม วิถีไทย ได้แก่ การนำขนมไป ทำบุญถวายพระ เป็นต้น

วัน / เดือน / ปี	คุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจ	สาระการเรียนรู้		สภาพที่พึงประสงค์ตาม
สาระ / กิจกรรม	แบบพอเพียง	สาระที่ควรเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	มาตรฐาน
			ฝึกทักษะทางการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร นอกจากนี้เด็กยังได้รับการส่งเสริมเรื่องการประหยัด การพึ่งพาตนเองด้วยการเปรียบเทียบรายจ่ายของกิจกรรมทำขนมด้วยตนเอง กับการไปรับประทานที่ร้าน ทำให้เด็กเกิดความคิดและต้องการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงด้วยการชวนคุณแม่คุณแม่ทำขนมรับประทาน	

กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเสื้อ

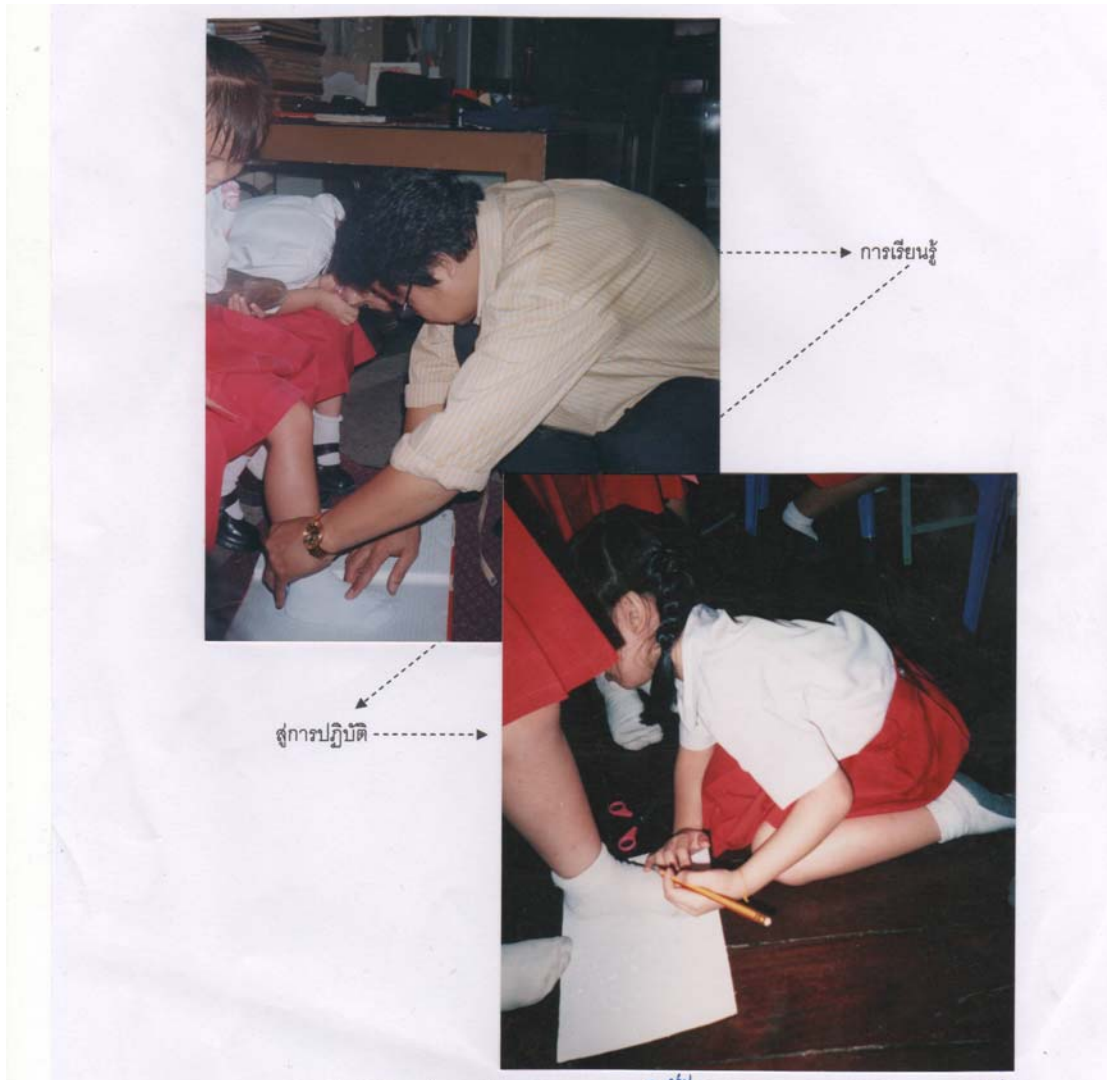

เด็กสนใจและเรียนรู้การตัดเย็บเสื้อจากวิทยากร

อีกมุมหนึ่งของการเรียนรู้เรื่องเสื้อ เด็กๆช่วยกันวาดแบบเสื้อกันเปื้อนลงบนถุงนม เป็นการนำเศษวัสดุมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากเป้าหมายของเด็ก คือการทำเสื้อกันเปื้อนไว้คลุมทับเสื้อกันเปื้อนสีชมพู(ผ้า) ขณะปฏิบัติกิจกรรม เด็กๆเรียนรู้การวัด จำนวนตัวเลข ฟันที่ มีการร่วมมือกันในการทำงาน มีสมาธิ เพื่อให้ได้งานที่ตนเองต้องการ

กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องรองเท้า

เด็กๆเรียนรู้วิธีการทำรองเท้าจากวิทยากร และกลับมาปฏิบัติกิจกรรมต่อในห้องเรียน

ด้วยการวัดขนาดรองเท้าเพื่อทำแบบและผลิตรองเท้าผ้าด้วยตนเอง

กิจกรรมการทำรองเท้า

กิจกรรมการทำรองเท้า

เด็กๆใช้เข็มเย็บรองเท้าผ้า ออกแบบตกแต่งลวดลายตามความคิดของตนเอง จากกิจกรรม เด็กๆได้เรียนรู้วิธีป้องกันอันตรายจากการใช้เข็ม ซึ่งเป็นของแหลม รู้จักการกระะวะะในการเดินเข็มให้ ผลงานของตนสวยงาม และมีความคงทนต่อการใช้งาน เรียนรู้เรื่องสี การวัดขนาด เปรียบเทียบ ขนาดเล็ก - ใหญ่ จากรองเท้าของตนเองและของเพื่อน ฝึกทักษะการใช้ก้ามเนื้อใหญ่ และการ ทำงานประสานสัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อย่อย มีสมาธิและมีความตั้งใจในการทำงาน

นอกจากนี้ ยังส่งเสริมคุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3 ประการ คือ การบริโภคด้วย ปัญญา การพึ่งพาตนเอง และการประหยัด ด้วยการผลิตของใช้ด้วยตนเอง

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และผลงานเด็ก

กิจกรรมทำขนมลูกชุบ

ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ การล้าง

ขณะที่เด็กๆปฏิบัติกิจกรรมล้างถ้วยชาม เด็กๆเรียนรู้วิธีใช้น้ำอย่างประหยัด ด้วยการไม่เปิดน้ำแรง และปิดเมื่อได้น้ำในระดับที่เพียงพอกับความต้องการ นอกจากนี้เด็กๆตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อบีบถ้วยชามที่แช่อยู่ในน้ำรวมกันจะรู้สึกหนักกว่าถ้วยชามที่แช่อยู่ในน้ำที่หยิบขึ้นมาบีบทีละชิ้น

กิจกรรมทำขนมลูกชุบ

ขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบ การตำ

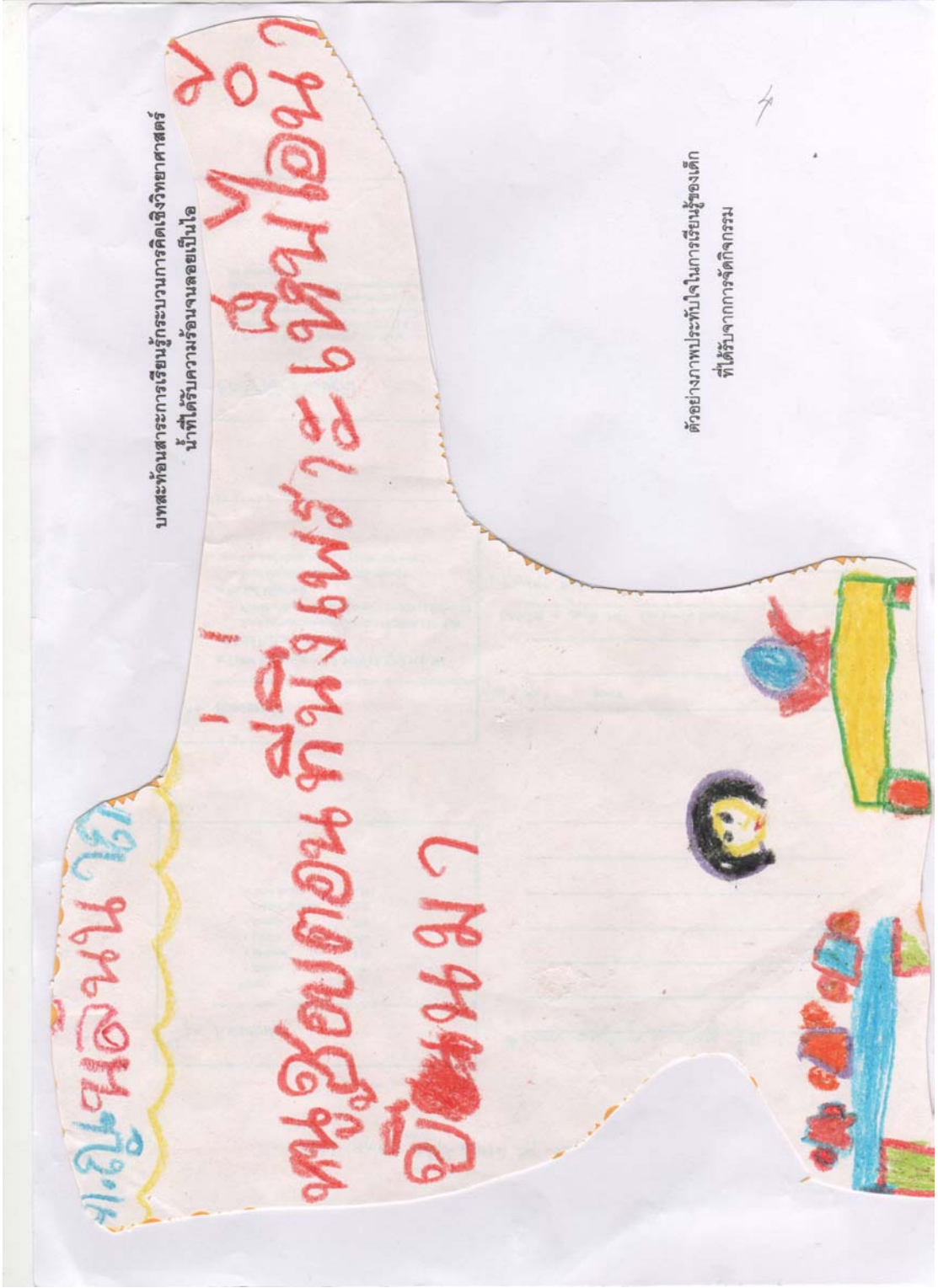
เด็กๆ เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาการกระเด็นของถั่วเขียวออกนอกครก ด้วยการใช้มือป้องปากครกขณะตำ

กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องขนมลูกชุบ

ขั้นตอนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การปั้น

ขณะเด็กปฏิบัติกิจกรรมการปั้น เด็กรู้จักช่วยเหลือและแบ่งปัน ไม่นำวัสดุดิบมาเป็นของตนเองโดยเฉพาะ เด็กมีความสุขที่ได้ออกแบบ ปั้นขนมลูกชุบตามความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ขณะเดียวกันเด็กได้เรียนรู้เรื่องรูปทรง เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของถั่ว ความนิ่ม – ความแข็ง เรียนรู้เรื่องจำนวน การนับเพิ่ม นับลด ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ – กล้ามเนื้อเล็ก และความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องผ้า

เด็กๆ ร่วมกันสร้างโมเดลโรงงานทอผ้า

ขณะเด็กทำงาน เด็กมีสมาธิ มีความเพียรพยายามสร้างงาน ปฏิบัติร่วมกับเพื่อนจนสำเร็จ แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบและความมุ่งมั่นที่เกิดในตัวเด็ก ขณะเดียวกัน เด็กเรียนรู้เรื่องรูปทรง สี สัญลักษณ์ต่างๆ บนไม้บล็อก ความสมดุลย์ในการวางต่อไม้บล็อกที่มีรูปทรงที่แตกต่างกัน วางซ้อนกันอย่างไรไม่ให้ล้ม สร้างสรรค์และวางผังโรงงานอย่างมีเป้าหมาย เช่น ประตูทางเข้า – ออก โรงงานทอผ้าลายการ์ตูน บริเวณที่ตั้งบ้าน เป็นต้น (บันทึกจากการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก (สิงหาคม 2549))

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางนภัสวรรณ ชื่นฤาดี
วันเดือนปีเกิด	23 กันยายน 2546
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	29 ประชาานิเวศ 3 ซอย 8/3 แยก 11 ถนน สามัคคี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาล
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา ซอยเจริญกรุง 40 ถนนเจริญกรุง บางรัก กรุงเทพฯ 10500
ประวัติการศึกษา	พุทธศักราช 2512 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน
	พุทธศักราช 2514 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
	พุทธศักราช 2516 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูสวนดุสิต
	พุทธศักราช 2530 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	พุทธศักราช 2550 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ